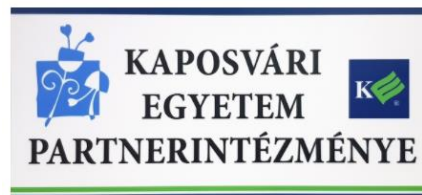

**Bajai Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola,
Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást
Végző Iskola, Kollégium és Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

6500 Baja, Barátság tér 18.

Pedagógiai Program

2025.

**Müller István Zoltán
Főigazgató**

*„Akarom, hogy a nap
Mindenkire süssön,
Ember embert
Arcul ne üssön.”*

Tartalomjegyzék

AJÁNLÁS	6
Törvényi háttér	7
II. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	10
1. Az intézmény jogi státusza.....	10
2. Az intézmény környezete	10
3. Az intézmény rövid története	11
4. Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	11
4.1. Szakmai szolgáltatás, személyi és tárgyi feltételek	13
4.2. Az EGYMI tartalmi felépítése	15
5. Autista tagozat.....	22
A Komplex Alapprogram - mint esélyteremtés és hátránykompenzáció az autista tagozaton	23
6. Tárgyi és személyi feltételek.....	25
6.1. Épületbéli adottságok	25
6.2. Tárgyi feltételek	26
6.3. Személyi feltételek.....	26
7. A különleges bánásmódot igénylő tanulók	26
7.1. A súlyosan-halmozottan sérült gyerekek	27
7.2. Értelmileg akadályozott gyerekek.....	27
7.3. Tanulásban akadályozott gyerekek	28
7.4. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók ellátásának ismérvei, fejlesztésük elvei: 28	
8. Az intézmény kapcsolatrendszere	29
8.1 Kaposvári Egyetem – Partnerintézményi cím.....	30
8.2 Az Oktatási Hivatal Bázisintézménye - cím.....	30
A Bajai EGYMI Bázisintézményi működéséhez kapcsolódó joggyakorlatai.....	32
Bajai EGYMI - I. Jó gyakorlat bemutatása:	32
Bajai EGYMI - II. Jó gyakorlat bemutatása:.....	34
Bajai EGYMI - III. Jógyakorlat bemutatása	35
Bajai EGYMI - IV. Jógyakorlat bemutatása	37
Jógyakorlat megnevezése: Szorobán.....	37
Bajai EGYMI - V. Jógyakorlat bemutatása	39
III. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	40

1. Az iskolában folyó nevelő- oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	40
Az oktatásban alkalmazott taneszközök (pl. digitális eszközök) tanórai és egyéb foglalkozásokon történő használata, a digitális eszközök használatának a rendje:.....	40
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	47
3. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	49
4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	61
Lázár Ervin Program	63
5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnök feladatai	64
5.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	64
5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	65
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	66
Az iskolai lemorzsolódás, a korai iskolaelhagyás megelőzése	76
Tehetséggondozás	77
A közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrésztanítás	79
A digitális munkarend szerinti oktatás pedagógiai vonatkozásai, a pedagógusok támogató szerepe	81
7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai	82
8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	84
9. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai	89
Tanulmányi előre haladáshoz kapcsolódó vizsgák rendje tankötelezettséget egyéni munkarend szerint teljesítő tanulók esetében.....	89
A tanulmányi munkát egyéni munkarendben végző tanulók kötelezettségei:	89
Az egyéni munkarend szerint tanulók osztályozó vizsgája.....	90
10. A felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti – helyi szabályai, valamint a szakképző iskola tekintetében a szakképzésről szóló törvény felvételre, átvételre vonatkozó rendelkezései	92
11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	92
12. Sajátos pedagógiai módszerek - Kulcskompetenciák az oktató nevelő munkában	97
A kompetencia-alapú oktatás fejlesztési feladatai:	97
A Komplex Alapprogram (KAP) bevezetése és feladatainak intézményi megvalósítása	98
13. Az iskola írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatásának, az ismeretek számonkérésének rendje.....	101
13.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	101
13.2. A tanulói teljesítmények értékelésének, minősítésének formája	108
A tanulási folyamat nyomon követése és az értékelés * - digitális munkarend.....	108
A pedagógiai értékelés célja vagy funkciója - digitális munkarend.....	109

Az értékelési forma kiválasztásának szempontjai... - digitális munkarend.....	110
„MI így csináljuk!” – a digitális oktatás példái és gyakorlata a Bajai EGYMI-ben.	110
A sajátos nevelési igényű tanulók értékelésével kapcsolatos alapvetéseink:.....	111
13.3. Az értékelés alapelvei:	111
13.4. Az autista tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek:.....	114
14. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának rendje	115
15. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	116
16. Az általános iskola egésznapos iskolaként történő működése az értelmileg akadályozottak általános iskolájában és a tanulásban akadályozottak általános iskolájában	117
17. Pályázatok	123
18. Tanulmányi kirándulások szervezésének szabályai	123
IV. LEGITIMÁCIÓK	126
Záradék	126
Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása	126
V. Függelék jegyzéke:	127
Megjegyzés: a felsorolt függelékben megjelölt dokumentumok terjedelmük miatt az intézmény honlapján, az egyes intézményegységeken belül külön-külön kerülnek feltöltésre és válnak nyilvánossá, a tanévváltást és aktualizálást követően.	
1. sz. Függelék Óratervi háló – Bajai EGYMI	127
2. sz. Függelék Óvodai pedagógiai (nevelési) program 2025.	127
3. sz. Függelék Tanulásban akadályozottak általános iskola - Helyi tanterv 2025.	127
4. sz. Függelék Értelmileg akadályozottak általános iskola - Helyi tanterv 2025.....	127
5. sz. Függelék Szakiskola - Helyi tanterv 2025.	127
6. sz. Függelék Készségfejlesztő Iskola - Helyi tanterv 2025.	127
7. sz. Függelék Kollégium pedagógiai program 2025.....	127
8. sz. Függelék Fejlesztő nevelés-oktatás rehabilitációs program 2025.....	127
9. sz. Függelék Autista tagozat - Helyi tanterv és fejlesztési program 2025.	127
11. sz. Függelék Védőnői munkaterv 2025/2026. tanév	127
12. sz. Függelék A KAP megvalósításának intézményi feladatai 2025/2026. tanév ..	127
12. sz. Függelék: A KAP 2025/2026. tanévi intézményi bevezetésének és megvalósításának folyamata.....	128
A KAP, mint esélyteremtési, képességfejlesztő és hátránykompenzálást célzó program bevezetésének intézményi beágyazódása	128

AJÁNLÁS

Mottónk:

A legjobb pedagógiai módszerekre alapozva, folyamatosan megújítva önmagunkat, segítjük gyermekeink sokoldalú fejlődését, és környezetünk inkluzívá – befogadóvá- válását.

Küldetésnyilatkozat:

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményünk innovatív és szakmailag jól felkészült munkatársai – pedagógusai és pedagógiai munkát segítő alkalmazottai –a hagyományos, az alternatív, reformpedagógiai módszerek befogadásával és a tapasztalatok átadásával segítséget nyújtanak a térség oktatási-nevelési intézményeinek inkluzívá válásához. Segítséget nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéséhez, születéstől az igény fennállásáig.

Oktató-nevelő munkánk során célunk, hogy a gyermekek – önmagukhoz képest a legmagasabb szintre jussanak el. Arra törekszünk, hogy alakuljon ki tanulóink helyes értékrendje, önértékelése. Tudjanak szűkebb és tágabb környezetükért tenni, és be tudjanak kapcsolódni az őket körülvevő társadalom életébe.

Misszióinkat meghatározza, hogy a gyermekek érezzék, a társadalomnak, szüleiknek, - szűkebb és tágabb környezetünknek fontosak, tevékenységükre, munkájukra számítanak. A sikerélményt adó oktatás-nevelés, az egészséges életmódra, a munka megszerettetésére való törekvés végigkíséri intézményünk minden szakaszát. Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi beilleszkedésre, mely során hatni kívánunk a társadalom minden tagjára, törekszünk arra, hogy a befogadó attitűd egyre inkább elterjedté váljon.

Alapértékeink, amelyek pedagógiai programunk alapját képezik:

- Gyermekközpontúság – sajátos gyermekszemlélet érvényesítése
- Sokoldalú készség és képességfejlesztés
- Szocializáció
- Felzárkóztatás, tehetséggondozás
- Munkára nevelés, társadalmi beilleszkedés elősegítése
- Felkészítés az önálló életvitelre és családi életre - székhelyen a segített életvitelre
- Egészséges életmódra nevelés
- Nyitottság, korszerűség az oktató- nevelő munkában
- Hagyományőrzés és teremtés az intézményben

Törvényi háttér

Törvények:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 2018. évi CIV. törvény *
* a Magyar Közlöny 204. számában jelent meg és tartalmazza a szakképzési, köznevelési és a felsőoktatásról szóló törvény módosításait is.
- 2019. évi LXXX törvény a szakképzésről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény
- 2020. évi LVIII. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségekről (kihirdetve: 2020.VI.17.)
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló, 1999. évi XLII. törvény
- Az iskolaegészségügy segítő szerepéről az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény
- A 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (E törvény hatálya a köznevelés területén működő munkáltatóra, a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban állóra, a köznevelés területén működő szakszervezetre, valamint a munkáltatói érdekképviseleti szervezetre terjed ki.)

Kormányrendeletek:

- 202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtól
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 27/2025. (VII. 24.) BM rendelet a 2025/2026. tanév rendjéről
- 314/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet a szakképzési megállapodásról
- a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként került bevezetésre.* *Megjegyzés: A nemzeti alaptantervet továbbra is a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet tartalmazza, amelyben azonban 2020. szeptember 1. napjától változások bevezetésére került sor. Megjelent a Magyar Közlöny 17. számában
- Alapprogram (a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja) a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet alapján
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (1. melléklet)
- 12/2020. (II.7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról

- 119/2020. (IV.16.) Kormányrendelet (eltérő rendelkezések alkalmazása a veszély helyzet ideje alatt)
- 40/2020. (III.11.) Kormányrendelet
- 245/2024. (VIII. 8.) Kormányrendelet

Miniszteri rendeletek:

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények név használatáról
- 32/2025. (VIII.8.) BM rendelet a 2025/2026. tanév rendjéről
- A 40/2024.(IX.2.) BM rendelet
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (Irányelv)
- 51/2012. EMMI rendelet a kerettantervek kiadásáról (11. melléklet)
- Az iskolaegészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet (3. sz. melléklete)
- A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30) EMMI rendelet
- Az egészségügyről szóló egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII.18.) NM rendelet

Továbbá:

- a Bajai EGYMI Intézkedési Protokollja
- A Tantermen kívüli digitális munkarend szerinti oktatás a Bajai EGYMI – ben címmel megfogalmazott, az intézmény honlapján nyilvánossá tett általános, belső útmutató ajánlás (alapvetések, főbb irányelvek)
- Az EGYÉNI MUNKAREND helyi szabályzata
- a Nemzeti Népegészségügyi Központ által 2022.09.09-én kiadott köznevelési, szakképzési intézményben COVID-19 fertőzés esetén követendő eljárásrend. (2022.09.12-től)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény ide vonatkozó szabályozása szerint:

A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az igazgató (főigazgató) hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

I. BEVEZETÉS

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának alapidokumentuma az új Nemzeti alaptanterv. Az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek.

Az új kompetenciák, 2020	A korábbi kompetenciák, 2012
A tanulás kompetenciái	A hatékony önálló tanulás kompetenciája
Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi	Anyanyelvi kommunikáció Idegen nyelvi kommunikáció
Digitális kompetenciák	Digitális kompetenciák
Matematikai gondolkodási kompetencia	Matematikai kompetenciák
Személyes és társas kapcsolati komp.	Szociális és állampolgári kompetenciák
Kreativitás, önkifejezés, kult. tudatosság	Esztétikai, művészeti tudatosság komp.
Munkavállalói, vállalkozói kompetencia	Kezdeményezőképeség és vállalkozói k.
?	Természettudományos és technikai komp.

A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény)
- a módosított Nemzeti alaptanterv NAT és az SNI Irányelvek rájuk vonatkozó előírásait,
- a kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a fővárosi, megyei feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelésfejlesztési tervet,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktató intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban a sajátos nevelési igényű tanulók számára külön szervezett (gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktató intézményekben) nevelésére, oktatására.

Az intézmény pedagógiai programja alkalmazkodik a nemzeti és az Európai Unió elvárásaihoz is:

- minőségi oktatás: a szolgáltatás felhasználójához kell igazodni,
- élethosszig tartó tanulás: fontos az iskolai kereteken kívüli oktatás is;
- esélyteremtő tanulás: kirekesztés, halmozottan hátrányos helyzet, szegregációk csökkentése; iskolai eredménytelenség megelőzése;
- a pedagógusok szakmai fejlődésének támogatása
- új információs és kommunikációs technológiák alkalmazása;
- Európai dimenzió szem előtt tartása: Európa népeinek felkészítése arra, hogy élni tudjanak egy természeti, gazdasági, nyelvi és kulturális tekintetben is sokszínű Európában.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságoknak ugyanúgy összhangba kell, hogy kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Elvárásként fogalmazódik meg, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

II. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

A **Bajai Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény** (Bajai Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 6500 Baja, Barátság tér 18.) **megyei beiskolázású, többcélú, összetett gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény.**

1. Az intézmény jogi státusza

Az intézmény neve	Bajai Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
OM azonosító:	038450
Az intézmény címe:	6500 Baja, Barátság tér 18.
Telefon/Fax:	06-79/322-599
E-mail:	special.baja@gmail.com
Honlap:	www.specialbaja.hu
Az intézmény főigazgatója:	Müller István
Az intézmény fenntartója:	Bajai Tankerületi Központ 6500 Baja, Kenderes u. 5-7.
Az intézmény típusa:	Többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény
Alapításának éve:	1988.
Irányítója:	Belügyminisztérium

2. Az intézmény környezete

Működési helyünk a kb. 40.000 lakosú, több mint 300 éves kisváros, Baja. Bács-Kiskun megye délnyugati részén, a Duna és a Kamarás-Duna (Sugovica) partján terül el. A magyarországi Duna-szakasz egyik legjellegzetesebb „vízi városa”. A megye városai között a második legnagyobb. Fontos közúti, vasúti átkelőhely. Dunai kikötője, a határ közelsége élénk

kereskedelmi központtá teszi. Szép történelmi főtere (Szentháromság tér) a Sugovica és a Petőfi-sziget miatt kedvelt üdülőhely. Óvodái, alap- és középfokú iskolái, főiskolái, gyógypedagógiai intézménye révén – az évtizedek során – iskolavárossá fejlődött.

3. Az intézmény rövid története

Baján a gyógypedagógiai intézet, illetve iskola létesítésének igénye már az 1920-as évek közepén felvetődött. Ha önálló iskola létesítése nem is valósulhatott meg, 1930. szeptember 22-én sikerült egy ún. „kisegítő” osztályt indítani 16 tanulóval. Baján, azóta folyamatosan működött kisegítő osztály, majd önálló iskola. 1960-ig lassú, majd az azt követő években dinamikus fejlődés következett be. 1964-ben a tanulók és csoportok számának növekedése szükségessé tette önálló igazgatású „kisegítő iskola” szervezését, mely a Baja - Szent János, Malomrév u. 9. sz. alatt kapott helyet. Az önálló bentlakásos intézmény gondolata 1973-ban vetődött fel, és hosszú, küzdelmekkel teli évek után - 1988. szeptember 1-jén új intézményt avathattunk.

4. Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Létrehozásának előzményei

1998-ban az Országgyűlés elfogadta a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról szóló XXVI. törvényt.

E törvény különösen nagy jelentőséggel bír az Európai Unióhoz való csatlakozás miatt jogharmonizáló megvalósulásához.

A fogyatékos személyek rehabilitációjával, rehabilitációjával kapcsolatban a fentiek hatására új pedagógiai törekvések erősödtek meg, s igényelték részben a társadalomtól, részben a gyógypedagógiai tevékenységrendszerben érintettekről a szemléletváltást, az integrált nevelésben való részvételt.

Figyelembe véve az Európai Unióban elfogadott oktatáspolitikai koncepciót, tudatosan készültünk fel az átalakulásra:

- Számba vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált ellátás iránti igényét.
- Felmértük az igényeket a speciális fejlesztésre, szakmai továbbképzésekre, a terápiás többlétszolgáltatásokra, az iskolában nyújtható alapszolgáltatásokra és egyéb feladatokra.

A másság tolerálása, a sérült gyermekek épekkal együtt történő oktatása, nevelése a szemléletváltáson túl szakmai irányítást, módszertani segítségnyújtást, megfelelő humán erőforrás biztosítását is igényli. Ezért BKKM Közgyűlése 66/2006.(V.5.) Kgy.sz. határozatában intézményünket Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyé (későbbiekben: EGYMI) nyilvánította.

Az EGYMI célja: a térség oktatási intézményeinek (és egyéb megrendelőinek) való segítségnyújtás az együttnevelés, az integráció megvalósításában, az esélyek biztosításában.

Célunk elérése érdekében együttműködés az inkluzív intézményekkel, az érintett gyermekek, tanulók szüleivel, az integrációban és a társadalmi rehabilitációban részt vevő szervezetekkel.

A Bajai Tankerületi Központ által fenntartott intézmény a sajátos nevelési igényű (értelmileg és tanulásban akadályozott, illetve autizmus spektrumzavaros) gyermekek és tanulók óvodai, általános iskolai, szakiskolai, készségfejlesztő iskolai nevelését-oktatását látja el kollégiumi háttér biztosításával.

Beiskolázási körzete Bács-Kiskun megye, de alkalmanként Tolna és Baranya megye településeiről is beiskoláz, főleg szakiskolai tanulókat.

A gyermekek a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján, szülői egyetértéssel, illetve – kivételes esetekben – államigazgatási eljárás során kerülnek intézményünkbe.

Pedagógiai munkánk kiterjed továbbá a különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások, a módszertani tapasztalataink átadására általános iskolai tanárok és gyógypedagógusok számára.

Az intézmény az alábbi fő feladatokat látja el:

- Sajátos nevelési igényű (értelmileg és tanulásban akadályozott) gyermekek óvodai nevelése
- Sajátos nevelési igényű (autista) gyermekek óvodai nevelése (Autista tagozat- Oltványi u.14. szám alatti telephelyen)
- Sajátos nevelési igényű (értelmileg és tanulásban akadályozott) tanulók általános iskolai oktatása-nevelése 1-8. évfolyamon
- Sajátos nevelési igényű (autista) tanulók általános iskolai oktatása-nevelése 1-8. évfolyamon (Autista tagozat- Oltványi u.14. szám alatti telephelyen)
- Sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott) gyermekek szakiskolai képzése: előkészítő szakiskola, illetve szakmai képzés
- Sajátos nevelési igényű (értelmileg akadályozott) tanulók készségfejlesztő iskolai képzése: szakmai előkészítő ismeretek, illetve szakmai képzés
- Sajátos nevelési igényű (értelmileg akadályozott) tanulók készségfejlesztő iskolai képzése a bevezetett új modulok szerkezete szerint: Közismereti képzés és gyakorlati évfolyamokon az életkezdéshez való felkészülés.
- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat
- Gyógytestnevelés
- Fejlesztő nevelés-oktatás (súlyosan- halmozottan sérült gyermekek rehabilitációs jellegű ellátása, csoportosan, egyénileg, a gyermekek ápoló-gondozó otthonában, otthoni ellátásban)
- Kollégiumi nevelés-oktatás

Feladatok a cél megvalósításához:

- Az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális pedagógiai segítségnyújtás utazó szakember biztosításával.

- A Módszertani Intézmény működési területéhez tartozó intézményekkel történő együttműködés formáinak kialakítása – rögzítése, illesztése az aktuális órarendben.
- A sérült tanuló megfigyelése, egyéni fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátjainak értelmezése a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján.
- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között, a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással – a gyógypedagógus által biztosított speciális tantervre építetten.
- A gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzése, felhasználásuk, beemelésük ütemezése a gyógypedagógus irányításával.
- A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések lehetőségének, gyakoriságának tervezése team munkában a módszertani intézmény helyi tanterveiben rögzítettek alapján.
- Difer Programcsomag – Az elemi alapkészségek mérése
- Utógondozás.
- Tanulóink mentorálása.
- A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával, tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a módszertani intézménnyel együttműködve.
- Igény és lehetőség szerint a terápiás célú fejlesztő foglalkozások feltételeinek biztosítása az intézményen kívül is – a módszertani intézmény szakemberei szervezésében.
- Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcsere, szakmai felkészítés, folyamatos továbbképzés szervezése.

A 2016 júniusában a Boldog Iskola cím elnyerésére kiírt pályázaton sikeresen szerepelt Intézményünk. Ennek következtében a 2017/2018 tanévtől a helyi dokumentáció is kiegészült a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet, Boldogság program 10 témakörével, mely a megfelelő tantárgyi ismeretek tananyagába épül be a tanítási időszakban. A témakörök a tantárgyak/foglalkozások adott témaköreibe csoportosulnak bele, csoportonként havi 1 órában, nem növelve a meghatározott keretóraszámot. Kiegészülnek a tanórai tevékenységek az oktató programokkal, melyek a tanmenetekben rögzítettek. Az Örökös Boldog Iskola cím elnyerésének köszönhetően tovább folytatódik a program központi szabályozásának megfelelő programelemek tanórai, egyéb tevékenységek alatti intézményi megvalósítása.

4.1. Szakmai szolgáltatás, személyi és tárgyi feltételek

Oligofrén pedagógia	Tanterv, tanmenet, tankönyv, egyéni fejlesztési terv
Tanulásban akadályozottak pedagógiája	Tanterv, tanmenet, tankönyv, egyéni fejlesztési terv
Szurdopedagógia	Tanterv, tanmenet, tankönyv, egyéni fejlesztési terv
Szomatopedagógia	Tanterv, tanmenet, tankönyv, egyéni fejlesztési terv
Tiflopedagógia	Tanterv, tanmenet, tankönyv, egyéni fejlesztési terv
Pszichopedagógus	Tanterv, tanmenet, tankönyv, egyéni fejlesztési terv
Értelmileg akadályozottak pedagógiája	Fejlesztő anyagokkal, eszközökkel rendelkezik az iskola, amelyek kikölcsönözhetőek
Gyermek és ifjúságvédelem	Eszközöket nem igényel
Mentálhigiénés oktatás	Csoportszoba
Sindelár – Zsoldos diagnosztizáló és fejlesztő módszer	Mérőeszköz, program

Logopédiai diagnosztika	Mérőeszköz
Mozgásterápia	Mozgásfejlesztő eszközök, tornaterem vagy szoba
Orrhangzós beszédfejlesztés	Tükör, logopédiai eszköz
Hitoktatás	Terem
Pályaorientáció	Eszközt nem igényel
Pszichológiai és pedagógiai diagnosztika	Mérőeszköz, Difer Programcsomag (írásmozgás-koordináció, beszédhanghallás, reálicószókinccs, elemi számolási készség, tapasztalati következtetés, összefüggés-megértés, szocialitás); GMP – beszéd észlelést szűrő teszt, Sindelar teszt – vizsgáloeljárás az óvodás és iskolás gyermekek részképesség-gyengéseinek felmérésére
Diszkalkulia prevenció és reedukáció	Mérőeszköz, fejlesztő anyag
Szociálpedagógus	Szakirodalom
Beszédpercepció diagnosztika	Mérőanyag
Diszkalkulia	Fejlesztési anyagok, eszközök
Közoktatásvezető	Szakmai anyagok
Gyógytestnevelés	Terem
Gyógyúszás	Úszoda
Meixner – program	Program, meixner könyvek
Részképesség kezelése 5-7 éves gyermekeknél	Fejlesztő eszközök, munkalapok
Kritikai gondolkodás fejlesztése	Képzési anyag, terem, flipchart tábla
Módszertani kiadványok készítése igény szerint	Kiadványok
Módszertani filmek készítése igény szerint	Filmek
Szülőklub	Helyiség biztosítása
Tanácsadó szolgálat: Szülői tájékoztatás Tanulói tájékoztató, tanácsadó szolgálat	Terem Terem
Kihelyezett nevelési értekezletek kérésre	Terem
Drámapedagógia	Terem
Konduktor	Terem, speciális sérülés -specifikus fejlesztő eszközök, tárgyak és berendezések Egyéni fejlesztési terv
Pszichodráma vezető	Terem
Gyermek pszichodráma vezető	Terem
Szöveges értékelés	Terem
Tehetség gondozás, tehetségfejlesztés	Módszertani ismeretek, szakmai készségek, helyiségek, fejlesztő eszközök/szükséges anyagok, tárgyi feltételek, fejlesztési terv/ütem-, illetve foglalkozástervek (haladási napló)
Soundbeam Terápia	Célzott programok szervezése, egyéni be-, és kimeneti mérések, fejlesztési tervek (programok) , terápiás foglalkozási ütemterv, speciális berendezés és eszközellátottság, Soundbeam terem
Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése a térségben Tanácsadás.	Tan eszközök, könyvek, speciális sérülés -specifikus fejlesztő eszközök, tárgyak és berendezések Egyéni fejlesztési terv
Autista óvodáskorú gyermekek és általános iskolai tanulók sérülés-specifikus ellátása, általános iskolai nevelés-oktatás (Autista tagozat)	Tan terv, tanmenet, egyéni fejlesztési tervek, fejlesztő és kommunikációs eszközök, szakirodalom

4.2. Az EGYMI tartalmi felépítése

Terápiás szolgáltatásaink

A terápiás ellátások egy rész az intézmény falain belül, más része az intézményen kívül történik. A sok esetben mozgásukban is akadályozott, értelmileg sérült diákok szállítása ez esetekben tankerület gépjárműveivel történik.

- Pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórák szervezése
- Konduktív pedagógiai ellátás
- Egyéni fejlesztési tervek elkészítése (sérülésspecifikus szempontok és tartalmak)
- Tanuló tájékoztató tanácsadó elkészítéséhez iránymutató szolgálat
- Állat asszisztált terápia:
 - o Lovasterápia (támogatás esetén)
 - o Kutyaaterápia (állatasszisztált terápia)
- Utógondozás (mentorálás)
- Gyermek-pszicho dráma
- Művészetterápia (mozgás, képzőművészet, zene)
- Játék- és bábterápia
- Társas kapcsolatokat fejlesztő terápia
- Gyermek előítélet-kezelő tréning
- Snoezelen terápia
- Tibeti hangtál terápia
- Sóterápia
- Zeneterápia
- Soundbeam terápia

Főiskolai szintű gyakorlati képzés (BA, MA képzésben résztvevők mentorálása)

Az intézmény évek óta felsőoktatási gyakorlóhelyként is működik. Egyetemek, főiskolák gyógypedagógiai, ifjúságsegítő, valamint szociális munkás képzésben részt vevő hallgatóinak terepgyakorlatot biztosít. Akkreditált képzésben tanuló gyógypedagógiai asszisztens (segítő munkatárs) hallgatók gyakorlatának helyszíni lebonyolítását segíti szükség szerint.

Jelenleg az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, a Szegedi Egyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, a Pécsi Tudományegyetem, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, a Debreceni Egyetem és az Eötvös József Főiskola hallgatói vesznek részt a mindennapi pedagógiai gyakorlatban, amely szakmai kihívást, korszerű oktatásszervezési technikákat, módszereket kíván meg a kollégáktól.

Utazó Gyógypedagógusi, Utazó Konduktori Hálózat

Megfigyelés, logopédiai ellátás, konduktív fejlesztés, otthoni ellátásban történő segítő együttműködés, szaktanácsadás, tanácsadás, konzultáció, pedagógiai tájékoztatás, segítségadás. Pedagógusok képzésének, továbbképzésének, SNI gyermekek és tanulók fejlesztő felkészítése, önképzésének segítése, tanulók egyéni, és komplex fejlesztése, habilitáció- és rehabilitáció szervezése, biztosítása.

Utazó hálózatunk ellátási feladatainak kiépítésével a rehabilitációs és rehabilitációs órák ellátása történik gyógypedagógus, logopédiai ellátást biztosító szakemberek illetve konduktor közreműködésével. A 2017-2018. tanévtől kezdve intézményünkben már önálló szervezeti egységet képez az Utazó Gyógypedagógusi, Utazó Konduktori Hálózat. A kötelező feladatellátás és a jogi szabályozás miatt azonban már a 2013/2014. tanévtől kezdve - az intézmény működési keretei között - nyújt többlétszolgáltatásokat az integrációban együttműködő iskolák SNI tanulóinak sérülés-specifikus ellátásával.

A Bajai EGYMI utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózata (intézményegysége) a jogalkotók által biztosított és szabályozott segítő, preventív jellegű szolgáltatásait a *sajátos nevelési igényű* integrált körülmények között oktatott tanulók ellátásának támogatása céljából szervezi és koordinálja. A hálózat többszintű és többfunkciójú ellátórendszer, mely intézményünkben már több tanéve biztosítja a régió társadalmi igényinek megfelelő közoktatási szolgáltatást.

Segíti az *SNI tanulók integrációját*, és a foglalkoztatott utazó szakemberek tevékenységével segítséget nyújt a térségben működő *oktatási-nevelési intézmények inkluzívá válásához*.

Fő feladatát, a **kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások** megszervezését a törvényi és rendeleti szabályozás figyelembe vételével, az egyéni körülmények mérlegelésével, keretlehetőségeihez mérten biztosítja. Szem előtt tartja a gyermekek és tanulók egyéni szükségleteit, életkorát, napirendjét, a tanulói jogviszonyhoz kötődően az iskolai órarendjét, sérüléséből adódó terhelhetőségét. Igyekszik összehangolni a *komplex fejlesztésben* résztvevő különféle szakemberek szakmai munkáját, napi szintű munkarendjét, munka idejének és az ebből eredő időbeosztását.

A többségi intézmények adottságait figyelembe véve valamennyi - a szolgáltatásai iránt - felmerülő igényt igyekszik felmérni és kielégíteni. Ezért törekszik a feladatok, a partneri igények és elvárások összehangolására és magas színvonalon megfelelni azoknak.

Az egyéni képességekhez, problémákhoz igazodó differenciált foglalkozásoknak köszönhetően a fejlesztések eredményesnek mondhatók. Az ellátandó tanulólétszám a tanév folyamán folyamatosan bővül, alkalmasint változik.

A szolgáltatás munkájának *szakmailag önálló szervezése*, a feladatok hatékony lebonyolítása, ellenőrzése, és értékelése, az utazó hálózat gyógypedagógiai ellátási munkájának *irányítása*, a feladatellátásra vonatkozó *fejlesztési koncepciók megfogalmazása* mindig nagy *kihívás, és nem könnyű szervezési feladat*. Fontos biztosítani, hogy a gyógypedagógiai szakértelemmel végzett pedagógiai szolgáltatás rendszeres és tartós elérhetősége, a sajátos nevelési igényűek integrációjának elsődleges és mással nem helyettesíthető feltétele legyen. A küldetés, a szerepek adottak, a szemlélet egységes, a sérülésekből fakadó másság tolerálása hitvallásunk.

Az intézményegység, munkájával segítséget nyújt a *sikeres társadalmi beilleszkedéshez, a szociális tanuláshoz*, a biztonságot nyújtó *pozitív motivációs tér megteremtéséhez*, a szükségletek kielégítéséhez azok jelentkezésétől az igény fennállásáig.

Kiemelt fontossággal kezeljük a ránk bízott gyermekek és tanulók alapkompenciáinak megerősítését, fejlesztését. Munkánk a minőségelvűségre épül, szemléletünk középpontjában a partnerközpontúság áll. Kollektívánkban fontos, hogy a nálunk tevékenykedő szakember korszerű tudással, pozitív emberi tulajdonságokkal rendelkezzen.

Gyógypedagógusaink, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat munkatársaiként, nem csak szemléletben, hanem gyakorlati, szakmai kompetenciáikban és módszertani tudásukkal is felkészültek az informális és horizontális tanulás különböző formáira és az együttműködésre.

A Bajai EGYMI kiemelt feladatának tekinti a tanulók esélyegyenlőségének biztosítását és a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését. Ennek érdekében az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat a SNI tanulók integrációját személyre szabott, adaptív pedagógiai

módszerekkel, valamint a nevelő-oktató munka egészébe beépített, egymásra épülő komplex programokkal támogatja. Ezek az intézkedések azt szolgálják, hogy a tanulók aktívan részt vegyenek a tanítási-tanulási folyamatban, a tanulást élményként éljék meg, önismeretükre támaszkodva tudatos pályorientációt folytassanak, és olyan tanulási eredményeket érjenek el, amelyek legalább középfokú végzettséghez vezetnek.

A megvalósítás kiemelt eszköze a Komplex Alaprogram és annak alprogramjai, melyek differenciált tanulásszervezéssel, többcsatornás megközelítéssel és motivációt erősítő elemekkel segítik a tanulók haladását, fejlesztését.

A szakmai támogatás része a rendszeres együttműködés a befogadó intézmények pedagógusaival, a családokkal és a gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi ellátórendszer szakembereivel. A szolgáltatás portfóliójához tartozik a pedagógusok módszertani mentorálása, esettanácsadás, hospitálás és műhelymunka, a tanulók fejlődésének nyomon követése egységes szempontok alapján, a szükségletekhez illeszkedő egyéni fejlesztési tervek készítése, valamint a pályorientáció és az iskolaváltások/átmenetek támogatása.

Mindannyian olyan team munka jegyében dolgozunk, melyben meghatározott szerepek, funkciók, feladatok, viselkedésmódok társulnak. Az együttműködés megsokszorozza a hatékonyságot. (szinergia hatás)

A szervezeti egységben a felelőségek, hatáskörök, lehatárolása, a kommunikációs utak megtartása nélkülözhetetlen. Ez a szervezeti hierarchia valamennyi szintjén megköveteli az együtt gondolkodást, összefogást, egységet, alkalmazkodást. Úgy vélem, hogy a szakmai team alkalmassága egyaránt múlik szakmai érettségén, tudásán, szituációs felkészültségén, valamint személyiségbéli paraméterein is. *Mások irányítása, vezetése, az irányok kijelölése, a változás menedzselése, a kockázat mérlegelése, a döntés,* által a vezető tevékenysége mindig sokrétű, összetett feladat és hatáskör. Ezáltal pedig olyan rendszerszintű folyamat, amelyben elengedhetetlen megérteni, hogy a munkatársak mire törekednek, és mivel lehet őket motiválni a jobb teljesítményre.

Intézményegységünk szervezeti kultúrájának, pedagógiai munkájának, szakmai munkaközösségünk életmódjának *meghatározó eleme a tanulói környezethez való alkalmazkodás,* ezért - az intézményi küldetésnyilatkozatban vállaltak szolgálatában - az utazó hálózat kollektívája nyitott és együttműködő. Célunk az adaptív munkaszervezés, mely az esélyegyenlőség felé vezető utat az integráltan oktatott- nevelt SNI tanulók számára biztonsággal megteremti és támogatja.

Utazótanári feladat	Ellátás jogosságának meghatározója	Célcsoport	Ellátás helyszíne	Ellátás tervezése	Az ellátás formája
Az integrált nevelésben - oktatásban résztvevő sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátása, utógondozása. Tanácsadás a pedagógusoknak.	Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	Sajátos nevelési igényű gyermekek a tanulmányok befejezésének végéig	Az EGYMI feladat-ellátási területén lévő általános és középfokú iskolák	A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére építetten. Fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési	» Egyéni foglalkozás » Mikrocsoportos foglalkozás » Pedagógusok felkészítése, folyamatos szakmai konzultáció

				terv alapján	
--	--	--	--	--------------	--

Dokumentálás	A Módszertani Központ ellátást biztosító szakemberei	Alkalmazott eljárások (módszerek, terápiák)	Felülvizsgálat
<p><u>Papír alapon:</u> A.Tü.356.r.sz - Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció – Egyéni fejlődési lap – Külív megnyitása és folyamatos, aktualitás szerinti vezetése.</p> <p><u>Elektronikusan:</u> Az intézmény kréta felületén (e-kréta rendszer) rehabilitációs tantárgy elnevezésű tanórai tevékenység naprakész naplózásával.</p> <p><u>Dokumentáció igazolása:</u> A szolgáltatást igénylő intézmények esetében, az adott tanév végén az e-naplóban generált órák alapján készülő hiteles nyomtatást (az ellátás tényét, az órák megtartását) aláírásával igazolja az utazó hálózat intézményegység-vezetője.</p>	<p>»A fogyatékoság típusának megfelelő szakember: gyógypedagógus (oligofrén-, tiflo-, szurdo-, pszicho-, szomatopedagógus, logopédus, konduktor, szükség esetén gyógytornász szakember)</p>	<p>- diszkalkulia, diszgráfia, diszlexia fejlesztés és prevenció, differenciált feladatmegoldások - Grafomotoros fejlesztés - Sindelar I.</p> <p><i>Társuló terápiák:</i> - logopédia - konduktív ellátás - szurdopedagógiai ellátás - tiflopedagógiai ellátás - gyógytestnevelés</p>	<p>Kontroll: az esedékes felülvizsgálatok a szakértői bizottság ütemezése alapján (kötelező kontroll vizsgálatok). A szakértői vizsgálatokkal kapcsolatosan felmerülő teljes körű tanügyi intézkedés, a tanulói jogviszonyt biztosító oktatási intézmény feladata.</p>

Gyógypedagógiai tanácsadás

A gyógypedagógiai tanácsadás feladata a sajátos nevelési igény megállapításának időpontjától kezdődően történik. Az utazó-gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatban ellátott tanulók rehabilitációs-rehabilitációs céljait és feladatait a szakértői bizottság szakvéleménye alapján, a tanuló osztályfőnökével egyeztetve, a szülő (és tanuló) véleményének kikérdezése, valamint a tanév első hónapja során tapasztaltak alapján kell meghatározni.

Mivel a sorozatos kudarcélmények hatására a gyermek tanulási motivációja, társas kapcsolatai és a pedagógusokhoz való kötődése erősen sérülhet, a gyógypedagógiai tevékenységeknek ezek mérséklésére is ki kell terjednie. Az utazó gyógypedagógus feladata továbbá a többségi pedagógus munkájának támogatása a differenciálásban is.

Az utazó gyógypedagógiai ellátás keretében az együttnevelést végző többségi pedagógusok számára elérhetővé tesszük az EFOP-3.1.6-16-2017-00037 EGYÜTT-TANULUNK pályázat keretében kidolgozott „Módszertani segédanyag kéttanáros óravezetés szervezéséhez és megvalósításához az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat által ellátott sajátos nevelési igényű tanulók támogatása érdekében többségi pedagógusok és gyógypedagógusok számára” és az ahhoz kapcsolódó segédanyagokat. Segítjük az intézményi sajátosságokhoz való adaptálását, a lehető legteljesebb integráció megvalósítását.

Könnyített testnevelés

A könnyített testnevelés-órát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelésóra vagy az iskola által megszervezett külön foglalkozás keretében szerveződik, hogy a mindennapos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósul.

Terápiás szolgáltatások

Terápiák	Célcsoport	Ellátás helyszíne	Ellátás tervezése	Az ellátás formája
<i>Gyógyúszás</i>	Orvosi diagnózis és elrendelés alapján javasolt, óvodás és iskolás korú gyermekek számára	Városi Uszoda - Baja	Egyéni fejlesztési terv, rövid és hosszú távú rehabilitációs feladatokkal	Csoportos foglalkozás
<i>Lovas terápia</i>	»tanulásban és értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók (kiemelten Down- és Williams-szindróma)	Remény Lovasiskola Baja	Éves fejlesztési terv	Csoportos terápia (4 – 10 fő)
<i>Művészetterápia batik, nemezelés</i>	SNI-s tanulók	Módszertani Központ	Éves fejlesztési terv	Csoportos foglalkozás
<i>Kutyaterápia</i>	SNI-s tanulók	Módszertani Központ	Éves fejlesztési terv	Csoportos foglalkozás

	Lovas terápia	Gyógytorna	Gyógyúszás	Személyiség fejlesztés gyermek pszichodráma módszerével
F	» Társas	» Beszűkült izmok	»	<ul style="list-style-type: none"> • magatartás zavarok kezelése • visszahúzóds fészegség oldása • pszichoszomatikus zavarok feltárása • pszichoszociális problematikájú gyerekek kezelése • traumatikus élmények feldolgozása • súlyos személyiség problémákat felmutató gyerekek kezelése • serdülők magatartás és karakterzavarok kezelése
E	kapcsolatok	nyújtása	Mozgáskoordináció	
J	kialakítása	» Mozgás	fejlesztése	
L	» Egyensúly	szabályozása	» Egyensúly	
E	fejlesztése	» Elemi reflexek	fejlesztése	
S	» Kommunikáció	kialakítása	» Téri orientáció	
Z	javitása	» Kóros reflexek	fejlesztése	
T	» Gondolkodás	leépítése	» Feladat- és	
É	fejlesztése	» Izületi mozgás	figyelemtudat	
S	»Magatartási,	terjedelemnövelése	fejlesztése	
I	beilleszkedési	» Önellátó funkciók	» Tartáskorrekció	
T	problémák	gyakoroltatása	»	
E	kezelése	» Járási biztonság	Légzésszabályozás	
R	»	gyakoroltatása	»	
Ü	Mozgáskoordináció	» Tornatermi	» Betegsége	
L	fejlesztése	körülmények között	adaptált	
E		nem kivitelezhető	célzott gyógyúszó	
T		feladatok tanítása	tréning	
E				
K				

Terápiák	Célcsoport	Ellátás helyszíne	Ellátás tervezése	Az ellátás formája
Játék- és bábterápia	Tanulásban akadályozott óvodás és általános iskolás korú gyermekek	Módszertani Központ	Éves fejlesztési terv	» Egyéni fejlesztés » Mikrocsoportos fejlesztés » Egész osztályra kiterjedő nagycsoportos foglalkozás
Gyermek-pszichodráma	Tanulásban akadályozott általános iskolás korú gyermekek	Módszertani Központ	Éves fejlesztési terv	» Kiscsoportos fejlesztés » Egész osztályra kiterjedő nagycsoportos foglalkozás
Szociális érzékenységet fejlesztő tréning	Szegregált és integrált keretek között nevelt tanulásban és értelmileg akadályozott, beilleszkedési és magatartászavaros tanulók számára (előkészítő csoporttól szakiskoláig)	Módszertani Központ	Rövid- és középtávú fejlesztési terv	» Egyéni fejlesztés » Mikrocsoportos fejlesztés » Egész osztályra kiterjedő nagycsoportos foglalkozás

Terápiák	Fejlesztési terület	Dokumentálás	A Módszertani Központ ellátást biztosító szakemberei
Játék- és bábterápia	» szorongásoldás » verbális, nonverbális kommunikáció » együttműködési készség » traumatikus élmények feldolgozása » feszültség csökkentése	Módszertani központ által kidolgozott Terápiás napló	» gyógypedagógus » pszichopedagógus » játékterapeuta
Gyermek-pszichodráma	» empátia fejlesztése » csoportkohézió fejlesztése » traumák szimbolikus úton történő feldolgozása	Módszertani központ által kidolgozott Terápiás napló	» gyógypedagógus » pszichopedagógus » gyermek-pszichodráma terapeuta
Szociális érzékenységet fejlesztő tréning	» önismeret, társak ismerete » kommunikáció » konfliktuskezelés, együttműködés, tolerancia » pozitív én-attitűd » kreativitás, fantázia » döntési helyzetgyakorlat	Módszertani központ által kidolgozott Terápiás napló	» gyógypedagógus » pszichológus

Fejlesztő nevelés-oktatás

A fejlesztő nevelés- oktatás feladata, hogy azoknak a súlyosan- halmozottan sérült gyermekeknek, akik tankötelezettségüket sajátos nevelési igényük miatt nem tudják teljesíteni, biztosítsa a fejlődésükhöz szükséges felkészítést, a szülő bevonásával, szülő részére tanácsadás nyújtásával.

Ellátás jogosultságának meghatározója	Célcsoport	Ellátás helyszíne	Az ellátás formája	Az ellátás tervezése
Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	Az a gyermek, amely tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5. életévét betölti (az óvodai nevelési év első napjától kezdődően) - a tankötelezettség felvállalásának végéig tart. Fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettség = képzési kötelezettség.	» Módszertani Központ » a megbízók Valamint a Város és térség intézményei » Otthoni ellátás	» Egyéni foglalkozás legalább heti 3 óra » Csoportos foglalkozás (legfeljebb 3-5 gyermek) legalább heti 5 óra A gyermek állapotától függően a szakértői bizottság határozza meg a foglalkozás számát. A feladat megvalósításában a <u>szülő közreműködhet.</u>	A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére építetten: » Egy fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési terv alapján Az ellátás a fejlesztési év (tanév rendjéhez igazodik) közben is megkezdhető. » Munkaterv alapján

Dokumentálás	A Módszertani Központ ellátást biztosító szakemberei	Alkalmazott eljárások (módszerek, terápiák)	Felülvizsgálat
Az ellátott gyermekről – a központilag kiadott – <i>forgalmi naplóban</i> nyilvántartást kell vezetni. (szervező) Egyéni fejlesztési terv esetében (központilag kiadott) gyermekenként <i>egyéni fejlesztési naplót</i> kell vezetni. Év végén: <i>értékelési lapot</i> kell kiállítani. (gyógyped., terapeuta, konduktor, más szakember) Az értékelési lapot 3 példányban kell kiállítani: - szakértőnek - szülőnek - Módszertani Központnak Otthoni ellátás esetében a 3. értékelési lapot a szakértői bizottságnak kell megőriznie.	» a fogyatékoság típusának megfelelő szakember: gyógypedagógus (oligofrén-, tiflo-, szurdo-, pszicho-, szomatopedagógus) » konduktor, » gyógytestnevelő, »terapeuta, » logopédus, » úszásoktató, otthoni ellátás esetén: » utazó gyógypedagógus.	»Beszédpercepció diagnosztika és terápia » Dyslexia prevenció és megkésett beszédfejlődés terápia » Dyslexia, dysgrafia, dyskalkulia terápia » Sindelar program I. » Az Autizmus Kutatócsoport adaptációs tréningeinek alkalmazása » Szenzoros integrációs terápiák (Ayres) » Speciális vízi fejlesztő terápiák » lovas terápia	» Az <i>egyéni fejlesztési tervet</i> a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság megvizsgálja, szükség szerint kezdeményezheti az átdolgozását. » Ha a gyermek a 8. életévét betölti, abban az évben hivatalból a szakértői bizottság a gyermeket felülvizsgálja. » Ezt követően pedig 3 évente történik meg a felülvizsgálat.

Konduktív pedagógia

A konduktív pedagógia feladata a központi idegrendszeri sérültek konduktív nevelése, fejlesztése és gondozása

Ellátás jogosultságának meghatározója	Célcsoport	Ellátás helyszíne	Ellátás tervezése	Az ellátás formája	Dokumentálás
---------------------------------------	------------	-------------------	-------------------	--------------------	--------------

Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ	Központi idegrendszeri sérült gyermekek/ tanuló	» Módszertani Központ	Egyéni vagy csoportos fejlesztési terv	» Egyéni foglalkozás vagy csoportos foglalkozás (2-3 fő)	A rehabilitációs, habilitációs célú foglalkozásokon való résztvevő gyermekekről, tanulókról egyéni fejlődési napló vezetése (súlyos mozgássérültekről is) Mozgásszakértői státusz lap (záró dokumentációként)
--	---	-----------------------	--	--	--

A Módszertani Központ ellátást biztosító szakemberei	Felülvizsgálat	Jelenlegi helyzet
- konduktor - szomatopedagógus	A terápia megkezdésétől számítva fél évente (ill. szükség esetén) szakorvosi kontroll: - gyermek-neurológus - ortopéd szakember - belgyógyász szakember	Intézményi keretek között » óvodában: - kisdetek ellátása - egyéni - kiscsoportos formában » iskolában: - kisiskoláskor ellátása - egyéni formában.

5. Autista tagozat

Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek és tanulók ellátása az Oltványi utcai telephelyen:

A 2019/2020. tanévtől a Bajai EGYMI alapfeladata bővült az autista tagozat feladatának átvállalásával. Ennek köszönhetően új telephellyel is bővült az intézmény, mely a 2019.évi intézményátszervezés következtében az intézményben folyó pedagógiai munkában, a szervezeti felépítésben, valamint a feladatok ellátásában is számos változást eredményezett. Az autista tagozaton jelenleg oktatott-nevelt gyermekeket/tanulókat érintő kérdést nagy kihívásnak, a jövőbeni feladatellátás biztosítása szempontjából pedig döntő fontosságúnak tartjuk intézményünkben. (óvodai nevelés, általános iskolai nevelés-oktatás, és későbbiekben a középfokú oktatás tervei, a jelenleg még egyedülálló szakmai koncepciók felállításának gondolata)

A sérülésspecifikus szolgáltatások minden esetben diagnózishoz kötöttek. A gyógypedagógia egyik alapterülete az autizmus-specifikus ellátás, a törvényi szabályozáshoz kötött szolgáltatások megszervezése és biztosítása. A törvényi szabályozás 2003. óta egyértelműen a sajátos nevelési igényű gyermekek közé sorolja az autizmus spektrumzavarral élőket. Mely sajátos nevelési igényű gyermeknek/tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Az autizmussal élő sajátos nevelési igényű egyének rendkívül különbözőek, erős heterogenitást mutatnak. Az autizmussal élő gyermekek nevelését-oktatását biztosító nevelési-oktatási intézménynek rendelkeznie kell azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, sérülés-specifikus eszközökkel, amelyek az egyénre szabott oktatást támogatják és az esélyegyenlőségre lehetőséget adnak. A gyermekek/tanulók oktatásának-nevelésének fontos sarokpontja a megfelelő szakemberállomány megléte. A Bajai EGYMI a feladatellátáson, a támogató szakmai környezetben túl, sok más szempontból is központi szereplője a gyermekek ellátásának. Az inkluzív környezet biztosítása mellett az intézményben tevékenykedő szakemberek folyamatosan képezik magukat. E megújító folyamatban az autizmus-specifikus képzéseken való részvétel is megvalósul – az innovatív, specifikus módszertani, személyi fejlesztésekre is fokozottan fókuszálva. (pl. EFOP 3.1.6 keretében szervezett sérülés-specifikus képzések, valamint önköltséges AAK diagnosztika - képzés)

Az autizmus spektrumzavar ellátási, oktatási kerete intenzív, - valamennyi érintett szereplő részvételével zajló „elköteleződést és együttműködést követel meg. A gyermekek és tanulók oktatási és nevelési feltételrendszerének megteremtése, a feladatellátás megszervezése a feladatok intézményes ellátása számos erőforrást és energiaráfordítást kíván. Legyen szó alapellátási, feladatszervezési, iskolaválasztási, pályaválasztási, vagy akár egyéni igényekkel kapcsolatos megkeresésről és megoldandó problémáról, a kötelezettségek és jogok érvényesítése mellett a fenntartó szakmai támogatása számos esetben lehet segítő beavatkozás.

A legfontosabbnak minden esetben az esetlegesen felmerülő problémahelyzetek kölcsönös együttműködésen alapuló megoldását tarjuk, mind az átszervezés utáni átmeneti időszakban, mind a távolabbi jövőben. Az új intézményi struktúra kialakítása, és a tagozat szakmai munkaközösségével, szülői közösségével fenntartandó partneri együttműködés jó kiindulópontja, illetve biztosítéka lehet a hosszú távú zavartalan szakmai munkának és az autizmus spektrumzavarban érintett populáció diszkriminációmentes gyógypedagógiai ellátásának egyaránt.

A Komplex Alapprogram - mint esélyteremtés és hátránykompenzáció az autista tagozaton

A 2025/2026. tanévben a Bajai EGYMI autista tagozati intézményegysége a Komplex Alapprogram /Óvodai Fejlesztő Program szerinti feladatokat valósítja meg a gyógypedagógiai nevelés-oktatás során:

Intézményi szinten a Bajai EGYMI autista tagozata 2025 szeptemberétől csatlakozik a Komplex Alapprogramhoz (KAP), amely a XXI. századi pedagógiai szemléletet képviseli, és célja a tanulók kompetenciafejlesztése, motivációjuk növelése, valamint a tanulási környezet megújítása.

Az autizmus spektrumzavarral élő tanulók esetében különösen fontos az egyéni szükségletekhez igazodó, strukturált, vizuálisan támogatott tanulásszervezés, amelyet a KAP módszertani elemei hatékonyan támogatnak.

A program céljai az autista tagozaton

- A tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatása differenciált fejlesztéssel.
- A szociális-kommunikációs készségek fejlesztése strukturált közösségi helyzetekben.
- A tanulási motiváció növelése élményalapú, játékos tanulási formák alkalmazásával.
- A mindennapi élethez szükséges készségek fejlesztése az Életgyakorlat-alapú alprogram segítségével.

A Komplex program alprogramjainak adaptálása

Az autista tagozaton az alábbi alprogramok kerülnek bevezetésre, az autizmus-specifikus pedagógiai elvek figyelembevételével:

Alprogram neve Adaptálás módja az autista tagozaton

Művészetalapú Vizuális, művészeti tevékenységek strukturált keretek között.

Logikaalapú Szabályrendszerek, algoritmusok tanítása vizuális eszközökkel.

Testmozgásalapú Szenzoros integrációt támogató mozgásformák beépítése.

Életgyakorlat-alapú Mindennapi tevékenységek gyakorlása, önállóság fejlesztése.

Digitális alprogram Alternatív kommunikációs eszközök és digitális tananyagok használata.

Óvodai szakasz

A tagozaton az óvodai fejlesztés és nevelés területén az esélyteremtés megvalósítása az egyéni képességekhez igazodva, az egyéni „tanulási utak” biztosításával valósul meg.

Tanulásszervezési elvek

A tanulásszervezés során a DFHT (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban) stratégia kerül alkalmazásra, amely lehetővé teszi az egyéni fejlesztési utak megvalósítását, a tanulók státuszának folyamatos nyomon követését és a motiváció fenntartását.

Pedagógusok felkészítése

A program sikeres bevezetéséhez az autista tagozaton dolgozó pedagógusok részt vettek/vesznek a Komplex Alprogramhoz kapcsolódó akkreditált továbbképzéseken, valamint belső szakmai műhelyeken, ahol az autizmus-specifikus adaptációs lehetőségeket közösen dolgozzák ki a gyógypedagógiai intézményi környezetben való alkalmazhatóság tapasztalatainak figyelembe vételével.

6. Tárgyi és személyi feltételek

6.1. Épületbéli adottságok

Az intézmény tevékenységének nagy részét székhelyén (Baja, Barátság tér 18.) – az 1988-ban átadott épületben – végzi. A szakiskolai szakmai képzés feladataink megvalósításához – az intézmény székhelyének közelében levő telephelyen (Baja, Szegedi út 10.) – új, korszerűen felszerelt tanműhelyek állnak rendelkezésre. A szakmai képzést segíti a Baja, Szegedi u. III. alatti tanműhely is. Ez utóbbi telephely Baja külterületén található, ahová az intézmény mikrobuszaival történik a diákok szállítása a szakmai gyakorlati foglalkozásokra.

A 2007-2008 év legnagyobb, s legjelentősebb eseménye a fenntartó megyei önkormányzat pályázatának eredményeként, 460 millió forintos cél beruházás megvalósulása intézményünkben. A beruházás, kollégium férőhelyeinek bővítését, akadálymentesítést, lift beszerelését, a lapos tető megszüntetését, tetőtér kialakítását, az épület szigetelését, nyílászárók cseréjét jelenti, mely a tendenciájában növekedést mutató tanuló létszám indokol. A tetőtér beépítése lehetőséget teremtene: autista gyermekek számára csoport kialakítására, osztályterem, szaktanterem, oktatási kabinetek, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulókat megillető rehabilitációs, fejlesztő, terápiás foglalkozások szervezéséhez szaktanterem létesítését is, mely az egyes pedagógiai egységek tanteremhiányát is részben megoldaná. Az intézmény feladat ellátási helyzetét javította a vizesblokkok igényes felújítása, mely az általános iskolai rész infrastrukturális feltételeit javította, megőrzésük fokozott odafigyelést igényel a pedagógiai egység dolgozóitól. A szakiskolában átadásra került a jól felszerelt és korszerűen berendezett tankonyha és tanház, mely a helyi személyi és technikai lehetőségek figyelembevételével került kivitelezésre. A Leonardo program keretében olyan tanház került átadásra, felavatásra, mely gyakorlatorientált, új szakmák képzési feltételeit javította.

Az iskolahasználók minőségi oktatásához hozzájárult az év közben beszerzett (általános iskola, értelmileg akadályozott óvoda és általános iskola, kollégium), illetve az ajándékba, szponzorok által kapott eszközök, mely jelentős támogatást jelentettek.

Szinte minden pedagógiai egységben problémát jelent az elhasználódott bútorok, tanulói padok, székek, ágyak és éjjeliszekrények, illetve olyan használati eszközök beszerzése, mely a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva az egészséges testtartás fenntartását is segítik (gerinckímélő székek). Számítógépes parkunk bővítése is megtörtént pályázati lehetőség kihasználásával, valamint szponzori adakozásból is.

Az intézményi weboldal (www.bkmo-baja.sulinet.hu) létrehozása, folyamatos karbantartása, frissítése, aktualizálása az intézményen belüli és kívüli személyközi kapcsolatok kiépülését, illetve a belső információáramlást segíti.

Az intézményegységek közötti információáramlás, a közös rendezvények, illetve az értekezleteken való kölcsönös megjelenés, a közös ünnepek, a többcélú intézmény közösen értelmezett céljait, elképzeléseit támasztja alá.

A 2019/2020. tanévtől a Bajai EGYMI alapfeladata bővült az autista tagozat feladatának átvállalásával. Ennek köszönhetően új telephellyel is bővül az intézmény, a 2019.évi intézményát szervezés következtében, mely a székhelytől távol, Baja, Oltványi u.14.szám alatt, az Újvárosi Általános Iskola közvetlen szomszédságában található. A telephelyen infrastruktúra-fejlesztések felmérése, tervezése megtörtént, a közeli jövőben várhatóan

folyamatos lesz az igények és a szakmai alapidokumentum szerinti működés támogatására, a minőségi nevelés-oktatás biztosítására irányuló törekvések összehangolása az intézmény és a fenntartó között.

Az EFOP 4.1.6. a Bajai Tankerületi Központ által benyújtott sikeres pályázat által a halmozott fogyasztással élők infrastruktúra – ellátottsága és életminőségének magasabb szintre emelése valósulhatott meg az elmúlt évek során. Köszönhetően a gyors ütemben zajló építkezésnek, az eszközbeszerzésnek és mindazon - terv szerint ütemezett – beruházásoknak, melyek a Bajai EGYMI szerves részeként épülő Terápiás Centrum létrejöttét és a Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző iskola intézményegységében ellátott tanulóállomány sérülés-specifikus ellátásának szakszerűbb, megvalósítását szolgálták.

6.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény tárgyi feltételeiben (terem- és eszközellátottságában) bizonyos területeken elmaradás tapasztalható. Nem elegendő a tantermek száma, illetve kevés a színvonalas nevelő-oktató munkához nélkülözhetetlen szaktantermek száma is.

Megoldatlan:

- Természettudományi szaktanterem (kísérletek elvégzéséhez)
- Technika terem (a papír- és textilmunkákhoz)
- Ének-zene terem
- Rajzterem
- A tanulók kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatásához több egyéni foglalkoztató helyiségre is szükség lenne.
- Szükséges a berendezési tárgyak, bútorok folyamatos cseréje; a digitális oktatást támogató eszközök és felszerelések további bővítése, az amortizáció csökkentése.

6.3. Személyi feltételek

A nevelők továbbképzéseken, tréningeken folyamatosan fejlesztik szakmai tudásukat. Hasznos szakmai beszélgetések, tanácskozások szinterei a tematizált műhelymunkák, munkaközösségi összejövetelek, tervezett vagy spontán ülésező eszmegbeszélő team-ek.

A nevelőtestület, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak és a technikai dolgozók együttműködése folyamatos, harmonizáló, az SZMSZ-el koherens.

A dolgozók munkavégzését a törvényi szabályozókon túl az intézményi SZMSZ, a Pedagógiai Program és az éves munkaterv határozzák meg.

7. A különleges bánásmódot igénylő tanulók

Az intézményi nevelés- és oktatásszervezési megoldások minden intézményegységben, valamennyi ellátott köznevelési alapeladat tekintetében a különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodnak.

Ezek elsődleges célja a tanuló:

- egyéni képességének,
- tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,

- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése.

7.1. A súlyosan-halmozottan sérült gyerekek

- A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünetegyüttes jellemző, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, az aktivitásban súlyos akadályozottságot és a társadalmi részvételben súlyos hátrányokat okoz.
- A fejlődés eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros (komplex mozgásminták koordinációjának zavarai, beszédszervek funkciózavarai), a kommunikációs funkciók és a kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb.
- A motoros funkciózavarok következtében minden mozgásaktivitást feltételező tevékenység területén akadályozottság figyelhető meg.
- A kommunikációs funkciók területén a kifejező beszéd hiánya, a jelzések alkalmazásának bizonytalanságai a kölcsönös kommunikációs megértés zavarát okozzák.
- Ebből következően a környezettel való kapcsolatfelvétel és az együttműködés nehezített, ami a társadalmi beilleszkedés szempontjából jelent hátrányt.
- Mivel a halmozódó károsodások miatt a súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek aktivitásukban a fejlődés kezdeti szintjét mutatják, az értelmi funkciók eltéréseit a szenzoros (érzékelés-észlelési) és az emocionális-szociális funkciók területén észlelhetjük.
- Az emocionális-szociális funkciók területén megfogalmazást nyer a több feltűnő magatartásforma, így agresszivitás, túlérzékenység, hangulati labilitás, érzelmi kitörések.

A kommunikáció, mozgásnevelés, érzékelés-észlelés, kreativitás, játék, szabadidős tevékenység; érzelmi és szociális nevelés; önkiszolgálás területeinek fejlesztése, valamint a differenciálás, egyéni tanulási utak, erősségek, fejlesztendő területek meghatározása, továbbá a rehabilitációs és rehabilitációs célok és ahhoz rendelt tevékenységek az EFOP-3.1.6-16-2017-00037 EGYÜTT-TANULUNK pályázat keretében kidolgozott **Módszertani segédanyag súlyosan és halmozottan sérült gyermekek gyógypedagógiai neveléséhez** című anyaga mentén történik.

7.2. Értelmileg akadályozott gyerekek

- Az értelmileg sérült gyermekek az óvodába, iskolába lépéskor egymástól nagyon eltérő képet mutatnak.
- Az eltérések az életkorban, a sérülés súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményes nevelésében gyökereznek.
- Közös vonásuk azonban, hogy fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltéréseken túl, minőségi eltérés tapasztalható.
- Személyiségük fejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer közepesen súlyos, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és funkciózavarával függ össze.
- A maradandó agyi károsodás tartós testi-lelki állapotváltozást eredményez.
- Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: rövid idejű odafordulás, figyelemlágyulás zavarai, nehezített verbális tanulás, lassú tanulási tempó és bevésés; erős kötődés a konkrét helyzetekhez, szokásokhoz, személyekhez; szociális

képességek akadályozottsága (normakövetés zavara, kooperatív készségek hiánya, kritikátlanlás, önfegyelm hiánya, kommunikációs zavarok).

- Az értelmi sérüléshez társuló egyéb problémák, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia) jelentős mértékben befolyásolják az egész személyiség fejlődését.
- Állandó segítségre, folyamatos irányításra szorulnak. Egész életen át tartó védő-óvó környezetet igényelnek.

7.3. Tanulásban akadályozott gyerekek

- Személyiségük fejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze.
- Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzők: a téri tájékozódás, a finom-motorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek a tünetek iskoláskor előtt kevésbé feltűnők.
- Felnőttkorban - a megfelelő nevelés –oktatás - képzés hatására – önálló életvitelre képesek.

A sérült gyermeket is elsősorban gyermeknek kell tekinteni, aki valamilyen „mássággal” bír. Az ilyen gyermeknek is joga van a szeretetre, az emberi kapcsolatokra, a biztonságra, a megértésre.

7.4. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók ellátásának ismérvei, fejlesztésük elvei:

Az autizmuspektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az autizmuspektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródik.

A halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók ellátása

Az autizmuspektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előjelzéseket jelentősen befolyásolják. Ezek lehetnek:

- értelmi fogyatékoság (mint a leggyakoribb társuló fejlődési zavar),
- beszéd-, érzékszervi, mozgás- vagy egyéb fogyatékoság,
- viselkedésproblémák (főleg, ha azok súlyosak, pl. agresszió, önbántalmazás).

A speciális fejlesztés gyógypedagógiai szempontú elvei és szervezési feltételei az autista tagozaton

Speciális csoportban: egyéni és kiscsoportos formában, ill. egyéni munkarend szerint *

A szükséges pedagógus létszám függ a csoportlétszámtól, a csoporttagok közti hasonló szükségletektől, az egyéni fejlesztési szükséglettől és a viselkedésproblémák súlyosságától, gyakoriságától. A szükséges egyéni fejlesztés csak megfelelő létszámú és képzettségű szakember jelenlétében biztosítható.

Törekedni kell a csoport homogenitására. Az egyéni fejlődési eltérések az általános értelmi, önállósági, beszédképességi szint, illetve a viselkedésproblémák jellege szerint további csoportbontást tehetnek szükségessé.

*(a 2011.évi CXC törvény módosítása szerint)

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Az osztályok/csoportok szervezésekor szükség esetén eltérünk az életkori elvtől, és a gyermekek fejlettségi szintje, valamint mentális kora dönti el, hogy kik lesznek egy-egy tanulócsoporthoz tagjai. A heterogén összetétel miatt a csoportok szervezésekor kihasználjuk az összevonás, illetve a csoportbontás lehetőségét is. A csoportok szervezésekor figyelembe vesszük az egyes tanulók adaptív viselkedésre való képességének szintjét, mértékét.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaeorientáció folyamatát is.

8. Az intézmény kapcsolatrendszere

Az intézmény folyamatos, kiegyensúlyozott kapcsolatot tart fenn a működésében közvetlenül érintett intézményekkel, szervezetekkel. Az integrációs felkészítésben részt vállaló többségi iskolákkal folyamatosan együttműködő szakmai kapcsolatot ápol.

A **referenciaintézményi** feladatok ellátása kapcsán országos és regionális szinten kínálja szolgáltatásait.

Az elmúlt tanévekben szoros kapcsolatot alakítottunk ki felsőfokú oktatási intézményekkel hallgatói terepgyakorlatok megszervezése céljából - Ifjúságsegítő, Gyógypedagógiai tanári, illetve Szociális munkás képzések.

A határon túli gyógypedagógiai intézményekkel is szoros szakmai kapcsolat alakult ki, a kölcsönös hospitálások, szakmai konferenciák, pályázati együttműködések keretében – Horvátország – Eszék, Szerbia – Zombor, Szabadka, Románia – Csíkszereda, Oltszem, Németország – Waiblingen, Mosbach, Szlovákia – Ladce.

Az intézmény kötelezi magát arra, hogy a partnerintézményekkel éves szinten cserelátogatásokat bonyolítson le, a közelebb lévő országokban (Szerbia, Horvátország) éves szinten 4-5 alkalommal, a távolabbi országokban (Németország, Románia, Szlovákia) éves szinten 1-2 alkalommal, - ahogyan azt az együttműködés megkívánja. A fent említett gyakoriságok a kiutazásokra vonatkoznak, ugyanilyen gyakorisággal fogadja is az intézmény a partnereket.

Ezen programok szervezése, lebonyolítása és megvalósítása, valamint a programok költségének biztosítása az előző tanévekhez hasonlóan történik. A korábbiakhoz képest a programok költsége nem igényel többletfedezetet, és több anyagi forrást sem a Bajai Tankerületi Központtól. Ezáltal a fenntartót a fenti programelemek megvalósításával és lebonyolításával kapcsolatosan többletkötelezettség nem terheli.

8.1 Kaposvári Egyetem – Partnerintézményi cím

A Bajai EGYMI a 2019/2020. tanév őszétől birtokolja "*A kaposvári egyetem partnerintézménye*" címet. Ünnepélyes keretek között vettük át a hosszú évek óta tartó közös pedagógiai munka és szakmai együttműködés szimbólumait. Az újabb címmel járó táblát és az elismerő oklevelet. Intézményünk ez úton is büszkén osztja meg partnereivel, az intézményi honlapon és nyilvános dokumentumaiban ezt a rangot. Kítűzött célunk, hogy a Hallgatók gyakorlatvezetésében és mentorálásában való részvételünkkel - továbbra is - hozzájáruljunk ahhoz, hogy a gyógypedagógia területén felkészült, elkötelezett gyógypedagógusok dolgozzanak a jövőben is. A felsőoktatási intézményekkel való együttműködési keretmegállapodások értelmében gyógypedagógiai alapképzési és gyógypedagógiai mesterképzési szakok, és továbbképzések gyakorlati képzési feladatainak ellátása, mentorálása és vezetése is megvalósul az EGYMI-ben. Az elvárások, követelmények összehangolása a keretmegállapodások alapján valósul meg. Az intézmény átalakulása és a jogutódlás nyomán előbb a Szent István Egyetem, majd a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusán működő Neveléstudományi Intézet hallgatóinak tanulmányait és gyakorlatát támogatja az EGYMI. A szakmai koordinátor és felelős kapcsolattartó Csincsik Zoltánné igazgató-helyettes irányítja a helyi mentortanárok munkáját, illetve közreműködik az együttműködések megkötésének operatív feladataiban. Az együttműködés intézményen belüli szabályozásában a Bajai EGYMI igazgatója jogosult a képviselőre, illetve a keretmegállapodás megkötése tekintetében a Bajai Tankerületi Központ vezetője jogosult az aláírásra.

8.2 Az Oktatási Hivatal Bázisintézménye - cím

Intézményünk rendelkezik e rangos cím birtoklásához és odaítéléséhez szükséges ún. bázis-adottságokkal és feltételekkel. (2020. óta viselhetjük ezt a címet) Bács-Kiskun Megyében akkor rajtunk kívül mindössze 10 intézmény részesült ebben az elismerésben.

A Bajai EGYMI a 2022/2023. évi Munkatervben vállaltakon belül, illetve azon felül - a szakmai középírányító Szegedi POK által elfogadott és jóváhagyott – a Bázisintézményi munkatervében bővítette az adaptálható jó gyakorlatainak számát, valamint a felkínált szakmai-módszertani pedagógiai többletszolgáltatásait és speciálisan gyógypedagógiai jellegű tevékenységeit, programjait is.

A 2023-2026. közötti időszakra vonatkozó, az OH által meghirdetett új pályázatban való sikerességünknek köszönhetően ismételt 3 év jogosultságot szereztünk a cím további viselésére, valamint az azzal járó szakmai presztízsünk megújítására és megőrzésére.

A 2025/2026. tanév időszakában 2026 tavaszán újra pályázni kívánunk a cím megújítása és szakmai presztízsünk megtartása, megerősítése céljából.

Bázisintézményként célunk, küldetésünk és alapvető koncepciónk:

Elsősorban a megyénken belüli -illetve azon kívül Csongrád megye területén, vagyis a Dél-Alföldi régióban működő - nevelési, -és oktatási intézmények számára a hozzáférést, a segítséget, valamint az elérhetőséget és a tudásmegosztást is megteremtjük.

Az intézmény az innovációra való nyitottságnak köszönhetően alkalmas arra, hogy szakmai szolgáltatásként átadja a birtokában összegyűjtött hasznos tudást, az adott területen szerzett tapasztalatokat. Az EGYMI-ben kialakultak olyan jó gyakorlatok, melyek összetett innovációs folyamatok részeként jöttek létre.

Középpontjukban olyan egyedivé formált pedagógiai módszerek, eljárások és eszközök állnak, melyek több éve szolgálják az intézmény nevelő-oktató munkájának fejlesztését, bizonyíthatóan eredményesen működnek az intézményben és azon kívül is, a megfelelően kialakított adaptációs környezetben.

A nevelőtestület a szervezési feladatok megvalósítása alkalmával (együtt) működésében koherens, gyakorlatias, rugalmas, adaptív. Szervezési, együttműködési készségünk és gyakorlatunk eredményes. Számos nagy volumenű, széles spektrumú program, rendezvény, illetve konferencia megszervezése és lebonyolítása áll mögöttünk, mely mind hozzáértésünket bizonyíthatja. Ennek tükrében úgy véljük, hogy szakmai támogatást nyújthatunk a külső intézmények részére. Például lehetőség biztosítása hospitálásra, műhelymunkákra, valamint felkérés alapján hely/helyiség biztosítása a POK által szervezett pedagógustovábbképzések és egyéb szakmai programok, rendezvények megrendezéséhez. (például: technikai feltételek biztosítása, a nevelő-oktató munka során, illetve a mindennapi nevelési-oktatási, szakképzési és egyéb tevékenységekben látványosan megjelenő, a kor elvárásaihoz illeszkedő szakmai innovációk megosztása, nyilvánosságának biztosítása, stb.)

A bázisintézményi feladatok során megvalósuló fejlesztés közvetlen hatása lehet a bevont tanulók életminőségének javulása, oktatási esélyeinek kiegyenlítése, modern szakmai szolgáltatások nyújtása számukra. Látens hatásként lehet értékelni a pedagógusok módszerkompetenciáinak változását, a szakmai kapcsolatok elmélyülését, a szakmai hálózat bővülését.

Az intézmény elhelyezkedése, könnyű megközelíthetősége, infrastrukturális környezete és adottságai birtokában (pl. funkcionális terek, tankert: parkosított zöld terület, tantermek, informatika termek, kollégiumi terek, egyéb közösségi terek tekintetében) az érdeklődők számára elérhető, hozzáférhető módon helyet és lehetőséget biztosíthat.

A fentiek alapján igény esetén műhelymunkák, szülősegítő klubfoglalkozások, tanulmányi és tehetséggondozó versenyek, pedagógus továbbképzések, horizontális tudásmegosztó programok, konferenciák, helyi jó gyakorlat átadásához kapcsolódó workshopok, hospitálások, intézményünk bemutatását célzó intézménylátogatások, hospitálások, ÖKO-programok adhatnak erre lehetőséget és módot.

Az alkalmazott pedagógiai-módszertani modellhez való hozzáférés, (hospitálás, írásos szakmai anyagok, stb.) speciális szolgáltatásainkba, (speciális terápiás eljárásainkba való bepillantás) az

egyedi, innováción alapuló újszerű metodikai tevékenységek megismertetése, érzékenyítő programok lebonyolítása, az intézmény által megvalósított sikeres projektek megismertetése (helyben, vagy közeli környezetben) az érdeklődő intézmények számára támogató hatást, új tudásokat hoz.

Az illetékes Szegedi POK által hirdetett Őszi illetve Tavaszi Pedagógiai Napok rendezvénysorozatainak immár több éve rendszeres előadói és közreműködői intézményünk gyógypedagógus és egyéb szakemberei, illetve mesterpedagógusai, akik színvonalas szakmai előadások illetve műhelymunkák keretében adják tovább szakmai ismereteiket, osztják meg a hasonló területen dolgozó vagy épp az aktuális téma iránt nyitott, érdeklődő kollégákkal a tudást.

Bázisintézményi koordinátorunk szakmai konferenciák, és tájékoztató értekezletek rendszeres résztvevője. A bázisintézményi munkaterv és az abban vállalt munkatervi programok/programelemek/projektek/tevékenységek/műhelymunkák, bemutatók koordinátora, az évközi illetve éves bázisintézményi beszámolók elkészítésének szakmai felelőse. A munka szakmaisága és gördülékenysége érdekében a POK koordinátorával történő folyamatos kapcsolattartásért, a nevelőtestület tagjainak tájékoztatásáért egyszemélyben felel.

Főbb területek és témák:

- tehetséggondozás
- komplex képességfejlesztés, projektmunka
- környezettudatosság és fenntarthatóság, ÖKO szemlélet
- sérülés-specifikus eszközhasználat és módszertani ismeretek
- robotika avagy SNI
- jógyakorlatok

A Bajai EGYMI Bázisintézményi működéséhez kapcsolódó jógyakorlatai

Bajai EGYMI - I. Jó gyakorlat bemutatása:

Madarak és fák napja - környezetvédelmi projektnap (szabadidős tevékenység)

- **Jógyakorlat megnevezése:** Madarak és fák napja - környezetvédelmi projektnap (szabadidős tevékenység)
- **Jógyakorlat eredete:** Bajai EGYMI (Kollégium)
- **Intézménytípus:** gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény-EGYMI
- **Jógyakorlat szerzője és koordinátora:** Kovácsné Zsemlye Marietta okleveles gyógypedagógus, mesterpedagógus
- **Jógyakorlat bevezetésének kezdete:** 2012 - 2013. tanév
- **Alkalmazásának területei:** A jó gyakorlat komplex módszertani modell, mely tevékenység-központú, integrációt segítő, illetve gyakorlati tevékenységeken alapuló,

együttműködéseket, közösségi kooperációkat fejleszt - alapvetően tanórán kívüli, szabadidős foglalkozások során -, de beépíthetők a tanórák témaköreibe is.

- **Célja:** A jó gyakorlat közvetlen célja olyan - a tanórai keretben el nem sajátítható - elméleti és gyakorlati ismeretek szerzése, melynek eredményeképp a környezeti- és természettudományos ismeretek bővülnek. A jó gyakorlat eredményeként a fenntarthatósággal kapcsolatos komplex szemléletrendszer interiorizálódik, és a tanulók öntevékenységet kiaknázva szervezett keretek között olyan pedagógiai pluszt nyújt, melyet más körülmények között nem tudnak elsajátítani.
- **Célcsoport:** Kollégiumi nevelésben részt vevő óvodás gyermektől a szakiskolás fiatalig bezárólag megvalósítható, a feladatok differenciált alkalmazásával.

- **A jógyakorlat rövid leírása:**

Projektnap, illetve egyéb szabadidős tevékenység keretében kerül megszervezésre a „Madarak és fák napja” programja. A jó gyakorlat komplex módszertani modell, mely tevékenységközpontú, integrációt segítő, illetve gyakorlati tevékenységeken alapuló, együttműködéseket, közösségi kooperációkat fejleszt - alapvetően tanórán kívüli, szabadidős foglalkozások során -, de elemei/tevékenységei beépíthetők a fenntarthatóság területéhez kapcsolódó tanórák témaköreibe is.

- **A jógyakorlat alkalmazási területei:**

Óvodai, iskolai környezetben a tanulók életkorának, ismereteinek, kompetenciáinak differenciált figyelembe vételével, szabadidős-, napközis-, és kollégiumi foglalkozások keretében. A jó gyakorlat egyes elemei, tevékenységei tanórákba is beépíthetők. (a tanuló, gyermek személyiségének fejlesztése, a tanulás támogatása céljából)

Pedagógiai hasznosulás: Környezettudatos szemléletformálás, az újrahasznosított anyagok felhasználásának megtapasztalása, a kreativitás átélésével. Az egyéni ötletek lehetőségének megjelenése, az önismeret, az önérvényesítés, az önellfogadás kiteljesedésével. A természettudományos kompetenciák és ismeretek bővítése mellett a rajzos feladatok a vizuális kompetenciák gazdagításához, a válaszok megfogalmazása, által pedig az anyanyelvi kompetenciák fejlesztéséhez is hozzájárul.

- **A jógyakorlat megosztásának formája:**

Workshop, előadás, bemutató foglalkozás, illetve horizontális tanulás formájában is felkínáljuk, a jó gyakorlat alkalmazási lehetőségeinek bemutatása, tapasztalatok átadása céljából. (online adaptáció is biztosított)

- **A jógyakorlat:**

- humán erőforrás igénye: A környezetvédelem, a környezettudatos magatartás iránt elkötelezett pedagógus, gyógypedagógus, segítő munkatárs.
- eszközigénye: IKT eszközök (laptop, projektor, fényképezőgép) színes kartonpapírok, írószerek, tűzőgép, lyukasztó, ragasztó.
- időigénye: Főként kollégiumi foglalkozások, valamint szabadidős tevékenységek keretében kerülhet kivitelezésre min.60-90 perc.

Bajai EGYMI - II. Jó gyakorlat bemutatása:

Állatok Világnapjától a Madarak és Fák Napjáig - 7 fordulós természetismereti vetélkedő

- **Jógyakorlat megnevezése:** **Állatok Világnapjától a Madarak és Fák Napjáig - 7 fordulós természetismereti vetélkedő**
- **Jógyakorlat eredete:** Bajai EGYMI (tanulásban akadályozottak általános iskolája)
- **Intézménytípus:** gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény-EGYMI
- **Jógyakorlat szerzője:** Kacsúrné Hegedűs Éva gyógypedagógus – átvette: Martonosi Etelka tanító

- **Jógyakorlat bevezetésének kezdete:** 2005-2006-os tanév novembere

- **Alkalmazásának területei:** pedagógiai, módszertani. A feladatok beépíthetők a matematika, a magyar nyelv, a természetismeret, rajz és kézművesség tanórák menetébe is. Lehetőség van arra, hogy a gyerekek a könyvtárban, interneten önállóan, vagy pedagógus, illetve szülői segítséggel is „búvárkodjanak”, böngésszenek.

- **Jógyakorlat célja:** A jó gyakorlat közvetlen célja: Az intézményes nevelés-oktatás folyamán megszerzett ismeretek elmélyítését és az önálló, hatékony ismeretszerzésre való képességet tanórán kívüli tevékenységekbe ágyazottan biztosítani a résztvevő gyerekek, tanulók számára. A tanulók környezettudatos nevelése; ismereteinek érdeklődésének megalapozása, fenntartása, ismereteik bővítése, színesítése. Aktívan bevonni a tanulókat az alkotás, a szórakozás élményébe, megteremtve a belső motivációt, hogy akarjanak tenni és tegyenek valamit környezetük jobbá tétele érdekében. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Segítse elő a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy képesek legyenek meglátni a környezet szépségeit.

Távlati célok: A tanulók önállóan is legyenek képesek a természeti világ, az abban élő élőlények, folyamatok, alapvető fogalmak megismerésére az életkorukhoz elvárt szinteken. Ezen ismeretek birtokában alakuljon ki a természetszeretetük, tudatosuljon bennük az ember környezet átalakító tevékenységének és szerepe, annak fontossága. A környezettudatos attitűd kialakítása következtében a bevont tanulók az élet más területén is tanúsítsanak felelősségteljesebb gondolkodást, magatartást.

- **Célcsoport:** A 7 fordulóból álló természetismereti vetélkedő elsősorban a tanulásban akadályozott korcsoportok bevonását célozva készült: a) óvodások és 1. osztályosok, b) alsó tagozatosok, c) felső tagozatosok számára. (az integrált oktatásban tanuló SNI tanulásban akadályozott tanulóknak is!

- **A jógyakorlat rövid leírása:**

A program a tanulók egyéni tevékenységeinek, önállóságának, problémamegoldásának gazdagításán alapul. Épít a tanulók előzetes ismereteire és aktivitására. Alkalmos a szociálisan, kulturálisan hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatására, tanulási esélyeik növelésére is. A feladatlapok több kompetenciaterület egy-egy részének fejlesztésére szolgálnak. Az intézményes nevelés-oktatás folyamán megszerzett ismeretek elmélyítését és az önálló, hatékony ismeretszerzésre való képességet tanórán kívüli tevékenységekbe ágyazottan

biztosítja a résztvevő gyerekek, tanulók számára. A jó gyakorlat által az ismeretszerzés útja bővül, problémamegoldó gondolkodás fejlődik, a természet-, az állat-, és növényismeret köre kitágul, tudatosul a környezetvédelem. Kreativitásuk kibontakozik, hatékony tanulásközpontúvá válik. A vetélkedő a tanulók egyéni tevékenységeinek, önállóságának, problémamegoldásának gazdagításán alapszik.

- **A jógyakorlat alkalmazási területei:** A feladatok beépíthetők a matematika, a magyar nyelv, a természetismeret, rajz és kézművesség tanórák menetébe is. Lehetőség van arra, hogy a gyerekek a könyvtárban, interneten önállóan, vagy pedagógus, illetve szülői segítséggel is „búvárkodjanak”, böngésszenek. Pedagógiai hasznosulás: Alapvetően a természettudományos kompetenciák és ismeretek bővítéséhez készült, emellett a matematikai kompetencia fejlesztéséhez, a rajzos feladatok a vizuális kompetenciák gazdagításához, a válaszok megfogalmazása, leírása által pedig az anyanyelvi kompetenciák fejlesztéséhez járul hozzá. A feladatok sokszínűsége feltételezi, hogy a bevont gyermek önállóan, emellett pedagógusi, illetve szülői segítséggel jusson hozzá a kívánt ismeretekhez, mozgósítsa eddigi tudását, amely a minőségi nevelés elengedhetetlen feltétele.
- **A jógyakorlat megosztásának formája:** hospitálás, személyes konzultáció, nyomtatott forma, CD lemez.

Segítségnyújtás a jó gyakorlat adaptálásához: Lehetőséget biztosítunk a hospitálásra, a jó gyakorlat megismertetésére a munkánk során, a helyszíni tapasztalatszerzésre. A 7 fordulós vetélkedő feladatai azonnal átvehetők kiadvány, illetve CD, DVD formában. Megvalósításuk nem anyagköltséges, mindenki számára könnyen megvalósítható. A feladatok sokszínűsége lehetőséget ad arra, hogy a pedagógus tudjon válogatni a feladatok között, esetleg egyéni ötleteivel bővítheti azokat.

- **A jógyakorlat**
 - humán erőforrás igénye: Bármely természetet szerető, oktató pedagógus képes elsajátítani, alkalmazni a jó gyakorlatot.
 - eszközigénye: plakát, IKT eszközök, internet hozzáférés, feladatlapok, taneszközök, írószerek.
 - időigénye: Főként délutáni foglalkozásokon, szabadidőben, kollégiumban, napköziben készülhetnek a feladatok megoldására. (60-90 perc/alkalom)

Bajai EGYMI - III. Jógyakorlat bemutatása

A Föld napja a fenntarthatóság jegyében

- **Jógyakorlat megnevezése:** A Föld napja a fenntarthatóság jegyében
- **Jógyakorlat eredete:** Bajai EGYMI Készségfejlesztő Iskola (tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók középfokú nevelését-oktatását ellátó iskolatípus)
- **Intézménytípus:** gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény-EGYMI, illetve többségi általános iskola alsó tagozata
- **A jó gyakorlat szerzője:** Készségfejlesztő Iskola Intézményegysége **Ötletgazda és koordinátor:** Csincsák Zoltánné, Sebestyénné Kajtár Piroska gyógypedagógus, mesterpedagógusok.
- **Jógyakorlat bevezetésének kezdete:** 2021. április
- **Jógyakorlat célja:**

A jó gyakorlat közvetlen célja: A vizuális és auditív elemekkel tarkított feladatlap alapvető célja, hogy játékos módon, nevelő célzattal hívja fel a tanulók figyelmét a természet védelmére és tiszteletére, annak fontosságára. A fenntartható fejlődés fogalmának magyarázata mellett

útmutatást kívánt nyújtani többek között a közvetlen és tágabb környezetünk tisztaságának kialakítására és megtartására, a takarékos életmód folytatására, az újrahasznosítás lehetőségeire, valamint a szelektív hulladékgyűjtés módjára is.

Távlati célok: A tanulók önállóan is legyenek képesek a természeti világ, az abban élő élőlények, folyamatok, alapvető fogalmak megismerésére az életkorukhoz elvárt szinteken. Ezen ismeretek birtokában alakuljon ki a természetszeretetük, tudatosuljon bennük az ember környezet átalakító tevékenységének szerepe, annak fontossága. A környezettudatos attitűd kialakítása következtében a bevonott tanulók az élet más területén is tanúsítsanak felelősségteljesebb gondolkodást, magatartást.

- **Célcsoport:** Az online feladatlap elsősorban a gyógypedagógiai oktatásban részt vállaló partnerintézmények, valamint az általános iskola alsó tagozatos korcsoportjainak, illetve a Készségfejlesztő Iskola diákjainak bevonását célozva készült.

- **A jógyakorlat rövid leírása:**

A Google űrlapot április 22-én, a Föld napján küldjük el a partnerintézmények/a regisztrált érdeklődők számára. Az online feladatlap évente megújul, cserélődik. Könnyen elérhető, vizuális és auditív elemekkel tarkított, strukturált és tematizált. Alapvető célja, hogy játékos módon, nevelő céllal hívja fel a tanulók figyelmét a természet védelmére és tiszteletére. A fenntartható fejlődés fogalmának magyarázata mellett útmutatást kíván nyújtani többek között a közvetlen és tágabb környezetünk tisztaságának kialakítására és megtartására, a takarékos életmód folytatására, az újrahasznosítás lehetőségeire, valamint a szelektív hulladékgyűjtés módjára is. Differenciálási lehetőséget biztosít az alkalmazás választhatóságában, ugyanis frontálisan, csoportmunkában, vagy egyéni feladathelyzetben is egyaránt adaptálható, emellett az ismeretek számonkérésére is alkalmas lehet. Előnye az interaktivitás, a digitális kompetenciák alkalmazása, a gamifikáció irányába való elmozdulás lehetősége.

- **A jógyakorlat alkalmazási területei:** A feladatsor több kompetenciaterület, alapvetően a természettudományos és életvezetési kompetenciák illetve ismeretek bővítéséhez készült. Alkalmas környezettudatos magatartás erősítésére, a fenntarthatóság problémakörének, fogalmainak, a folyamatok körforgásának megértésére, szemléltetésére. A jó gyakorlat által digitális csatornákon keresztül zajlik az ismeretszerzés, melynek útja bővül, a problémamegoldó gondolkodás fejlődik, a természet-, az állat-, és növényismeret gazdagodik, tudatosul a környezetvédelem létfontossága. A feladatok és feladattípusok sokszínűsége alternatívákat kínál, adaptálódást biztosít; feltételezi, hogy a bevonott gyermek/tanulók aktív/interaktív módon, részben önállóan, emellett pedagógusi, illetve szülői segítséggel férnek hozzá a kívánt ismeretekhez, gazdagítva tudásukat, ismereteiket, készségeiket és attitűdjüket. Ajánljuk projektnap vagy a Fenntarthatósági Témahét keretében tervezett tevékenységek önálló állomásaként, vagy programelemeként, illetve strukturált, tematizált tanórákon/délutáni foglalkozásokon, szabadidőben a kollégiumban, napköziben is biztosíthatunk lehetőséget feladatok megoldására, melynek időbeliségét a pedagógus vagy a tanuló önmaga jogosult meghatározni.

- **A jógyakorlat megosztásának formája:** online regisztráció/személyes konzultáció, online megosztással történő közzététel. Segítségnyújtás a jó gyakorlat adaptálásához: A feladatok típusának, a feladatlapok tartalmának, jellegének és ismeretanyagának, évről-évre történő megújulásának sokszínűsége lehetőséget ad arra, hogy a megvalósító pedagógus tudjon válogatni a feladatok között, esetleg egyéni ötleteivel bővítheti azokat. A Google űrlap feladatainak összeállítása hatékonyan segíti az abban részt vevők közötti kooperációkat, a

team-jellegű feladatmegosztást és együttműködéseket, a pedagógus kollégák egyenletes terhelését, aktivizálását is.

- **A jógyakorlat**

- humán erőforrás igénye: Bármely a fenntarthatóság ügye mellett elkötelezett, oktató pedagógus képes alkalmazni a jó gyakorlatot, akár hasonló típusú online űrlap létrehozásával, természetesen az ehhez szükséges ismeretek és a megfelelő szintű digitális kompetencia birtokában.
- eszközigénye: IKT eszközök; (táblagép/ asztaligép/ laptop, hangfalak, interaktív panel/ tábla, internet hozzáférés)
- időigénye: 35-45-60 perc

Bajai EGYMI - IV. Jógyakorlat bemutatása

Jógyakorlat megnevezése: Szorobán

- **Cím**: A szorobán alkalmazása az aritmetikai képességek fejlesztésében
- **Jó gyakorlat eredete**: Bajai EGYMI
- **Öletgazda**: Müller István Zoltán gyógypedagógus, mesterpedagógus
- **Intézménytípus**: gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény-EGYMI
- **Készítette/szerzője**: Martonosi Etelka gyógypedagógus
- Jó gyakorlat bevezetésének kezdete: 2025/26-os tanév
- **Jó gyakorlat célcsoportjai**: Tanulásban Akadályozott Általános Iskola tanulói, 2. osztályban bevezetve.
- **Alkalmazásának területei**: (pedagógiai, módszertani)

Bár a szorobán használata (matematika) tantárgyhoz kötött, elsősorban a kognitív (megismerő) képességeket fejleszti, transzfer hatásán keresztül az agy azon területére hat, amely például a nyelvtanulásért, a zene, a képzőművészet befogadásáért felelős.

Fontos terület a finommotorikus mozgásra gyakorolt hatása is. Az eszközön manipuláló kéz ügyesedik, terhelhetősége nő, mozgáskoordinációja összerendezettebbé válik, melynek hatása a szebb írásképben is megjelenhet, hiszen a golyók mozgatásához ugyanazokat az ujjakat kell használni, amelyek az írásnál is fontos szerepet kapnak. (*Vajda, J. és Vajdáné Bárdi, 2000*) Valamint a golyók használatánál tudatosan a megfelelő ujjakat kell használni, amely koncentrációt, figyelmet igényel.

- **Megosztásának lehetséges formája**: hospitálás, tanmenet, óravázlatok, feladatbank.
- **Segítségnyújtás a jó gyakorlat adaptálásához**: Tanmenet, óravázlatok, hospitálások, óralátogatás, mentorálás, szakmai megbeszélések, tapasztalatok megosztása workshopok keretében.
- **Humán-erőforrás igények**: pedagógus, asszisztens, gyerekek
- **Eszközigény**: gyerekeknek szorobán (fő/db); Tanári szorobán; egyéb szemléltető eszközök, feladatlapok (fénymásolt),
- **Időigény**: matematika órákhoz kapcsolódva, rehabilitációs órák, egésznapos iskola felzárkóztató, tehetséggondozó, tanítást-tanulást segítő órák keretében, napi rendszerességgel használva. (Napi 15-20 perc)
- **A jó gyakorlat közvetlen célja**: Számfogalom kialakítása. Alapműveletek elsajátításának megsegítése, matematikával kapcsolatos szorongások enyhítése, később a fejszámolás megtámogatása.
- **Távlati célok**: tehetséges gyerekek versenyeztetése; jobb elhelyezkedési kondíciók a munkaerő piacon.
- **A jó gyakorlat leírása**:

Lebonyolítás menete:

Bevezető szakasz:

- A gyerekek megismerkednek az eszközzel. Ujjgyakorlatként mozgatják a golyókat. Finommotorikájuk fejlesztése történik ezáltal.
- Fontos az 5-ös számkör biztos ismerete. Fontos a számok 5-östől való távolsága. (4 és a 6 \rightarrow 1; 3 és a 7 \rightarrow 2)
- Fontos, hogy képesek legyenek megérteni, elfogadni, hogy 1 golyó 5-öt ér. Ennek bevezetése már első osztályban elkezdődhet. (Pl: jutalmazás keretében: 1 gyűjtött tallér 1 zizit ér, 5 tallér 1 gumimacit ér.) (Lehet kupakkal, vagy a pénz értékének megismertetésével: 5 ft – 1 ft)
- A tanulók az 1. osztályban megismerkednek 1-10-ig a számokkal. Van a számjegyekhez kapcsolódó mennyiség ismeretük.
- (Tapasztalatgyűjtés alatt ennek hasznossága: az ujjhasználat felépítésének módosítása: 1 – mutatóujj, 2 – mutatóujj és középsőujj, ... utolsónak a hüvelykujjat nyitjuk)

Lebonyolítás:

- 2. osztály év eleje: az ismétlés időszakában a számokhoz hozzákapcsoljuk a szorobános képét.
- Fokozatos felépítés, ahogyan tágul a gyerekekkel a számkör.
- Ennek kidolgozása hosszabb átgondolást igényel. (Tanmenet megírása, egymásra épülő, tananyaghoz illeszkedő feladatok kidolgozása, fokozatosság elvét alkalmazva.)
-

• Pedagógiai hasznosulás:

A szorobán használata nemcsak segíti a számfogalom kialakítását és erősítését, hanem hatékony eszköznek bizonyul a bontások és mértékváltások szemléltetéséhez, valamint a logikus gondolkodás fejlesztéséhez.

A gyakorlat során az egyes matematikai fogalmak kialakulását elősegítik a szorobán használata közben szerzett tapasztalatok. Például az első osztályosok számára az összeadás-kivonás szemléletesebben jelenik meg. A folyamat során tapasztalják meg, hogy a hozzáadásnál több lesz, míg az elvonásnál kevesebb marad. (Mátyásné Kokvay, 2014.) Vajda J. és Vajdáné Bárdi (2000) leglátványosabb eredményeket a fejben történő számolás, illetve a numerikus feladatok terén tapasztalták. Ez nagy előny az iskolai oktatás kezdeti éveiben, hiszen az alsó tagozatos tananyag jelentős részét ez teszi ki.¹

A szorobán nem csupán sablont ad a műveletek végzéséhez, hanem lehetőséget a változatos számolási technikák elsajátításához.

Használata közben fejlődik az emlékezet, képzelőerő; szükséges a koncentrált figyelem. A szorobánnal foglalkozó segédanyagok, irodalmak szorgalmazzák a „mentális szorobán” kifejlesztését a gyermekekben, ezzel segítve, hogy a ne csak az eszközzel, anélkül is tudjanak boldogulni a számok világában. „A gyerekek vizuális memóriája a számfogalom kialakításakor egy sajátos ún. szorobános számképpel egészül ki. Ez a számkép a tanulók képzeletében pontosan rögzül.” (Vajda és Vajdáné Bárdi, 2009)

- **Alkalmazási területek:** Számfogalom, mennyiség fogalom, alapműveletek, helyiérték, fejben való számolás, mértékegység váltások, pénz használatának leképezése;

¹ Vajda József és Vajdáné Bárdi Magdolna Szorobánnal a matematika órákon című Kézikönyvében (2000) a felső tagozatos tananyagok megsegítésére is mutatnak módszertant a szorobán használatával. Többek között az alábbi területeken: nagyszámokkal való műveletvégzések; százalékszámítás; tizedes törtek; mértékegységek; negatív számok; számrendszerek, értékek: alaki-, helyi-, valódi érték; hatványozás; négyzetre emelés; gyökvonás.

Bajai EGYMI - V. Jógyakorlat bemutatása

Jógyakorlat megnevezése: „Könyvklub”

- **Cím:** Könyvklub
- **Jó gyakorlat eredete:** Bajai EGYMI
- **Ötletgazda:** Müller István Zoltán gyógypedagógus, mesterpedagógus
- **Intézménytípus:** gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény-EGYMI
- **Készítette/szerzője:** Szőkéné Facskó Judit – gyógypedagógus
- **Jó gyakorlat bevezetésének kezdete:** 2024. január
- **Jó gyakorlat célcsoportjai:** értelmileg akadályozott általános iskolás gyermekek. Alsó tagozaton interaktív-könyv bevonásával (Zoltai-Lencsés Brigitta: Pöttöm pajtik meséi), felső tagozatos diákok esetében meseregény (B. Habarics Kitty: Fürgesurran-kalandok) felolvasásával.
- **Alkalmazásának területei:** pedagógiai, módszertani. A program beszédfejlesztő hatásánál fogva könnyen beépíthető a kommunikáció, az olvasás-írás tantárgyak tanításába. Szakkörként alkalmazva bekapcsolható a tehetséggondozásba, komplexitásánál fogva kiegészíthető a tanulási esélyek növelését megcélzó (KAP) módszerekkel.
- **Megosztásának lehetséges formája:** hospitálás, személyes konzultáció.
- **Segítségnyújtás a jó gyakorlat adaptálásához:** lehetőséget biztosítunk a hospitálásra, amely során bemutatásra kerül az alapkoncepció, majd közösen feltérképezzük a könyvekben rejlő lehetőséget adott pedagógushoz és tanulócsoporthoz illesztve.
- **Humán-erőforrás igények:** bármely, az anyanyelvi nevelés fontosságát szem előtt tartó, mesekedvelő pedagógus képes a jógyakorlat adaptálására, a napi pedagógiai tevékenységébe történő beillesztésre.
- **Eszközigény:** adott témát feldolgozó könyv, írószerek, sztorikocka.
- **Időigény:** részenként egy tanórát felölelő időintervallum (30/45 perc) heti rendszerességgel alkalmazva.
- **A jó gyakorlat közvetlen célja:** a nem, vagy nehezen olvasó gyermekek könyvélményhez juttatása az élőlövés felolvasás által, komplex tevékenységbe ágyazva.
- **Távlati célok:** a felolvasások hatására bővül a gyermekek aktív-passzív szókincse, fejlődik a képzelőerőjük. A heti rendszerességű cselekményfelidézés tornáztatja az emlékezetet, a memóriát, teret biztosít az egyéni képességek kibontakoztatására. Fokozódik az együttműködés, a türelem, kialakul egy egymást támogató közösség. A komplex tevékenység által megvalósul a különböző érzékszervi csatornák bevonása, így válik maximálisan élményközpontúvá a program.
- **A jó gyakorlat leírása:**
 - **Lebonyolítás menete:** minden foglalkozást rituálé teremtés céljából ugyanazzal a mondókéval kezdünk, illetve zárunk le, így megteremtve a keretet a felolvasáshoz. Az óra első felében ismétlés zajlik, így behatároljuk, hogy hol tart a cselekmény, felidézzük közösen a szereplők nevét, ráhangolódunk a történetre.
 - Az ismétlés formájának kiválasztása teljes mértékben a pedagógiai szabadság tükrében zajlik, azonban az adott tanulócsoporthoz fejlesztési szintjéhez, érdeklődési köréhez igazítottan. Alkalmassak a frontális tanítási módszerek, azonban a csoportmunkában is számos lehetőség rejlik.
 - A KAP művészetalapú alprogramjának elemeit adaptálva színesíthető a ráhangolódás módja, amely a könyvklub élményközpontúságát erősíti. Az óra törzsanyaga a

felolvasás, amely nyugodt légkört teremtve, lassabb beszédtempóval, a lényegét kiemelve zajlik. A hangszínnel történő játszadozás, a mondatok közé ékelt hosszabb szünetek beiktatása mind a megértést segítik.

Az óra lezárásaként összefoglaljuk az adott epizód történéseit, és tanulónként lehetőséget biztosítok az egyéni meglátások, érzések megbeszélésére. A közös táblóra a tanulók egyenként tudják felragasztani a részvételt jelző emblémát, amely során röviden értékelem az adott foglalkozás során tanúsított aktivitásukat. Lehetőséget biztosítok a társértékelésre, amely során az erősségekre fókuszálva építik a tanulók az önbizalmat.

- **Pedagógiai hasznosulás:** a könyvklubban való részvételhez nincs szükség speciális előzetes ismeretekre, hiszen a könyvek témájuknál fogva szintetizáló szerepet töltenek be. Épít a tanulók aktivitására, a heti rendszerességű bekapcsolódásra.
- **Alkalmazási területek:** a program alkalmas a szociálisan, kulturálisan hátrányos helyzetű tanulók egyéni képességeinek kibontakoztatására, ismeretszerzési esélyeik növelésére. Komplexitásánál fogva beépíthető különböző projektnapokba, lehetőséget biztosít intézményen kívüli programok szervezésébe (pl. könyvtárlátogatás). Közösségépítő hatásánál fogva javítja a tanulók szociális-kompetenciáját az alapcélkitűzés, az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésén keresztül. A jó gyakorlat által közelebb kerülnek az írott szövegekhez, és megvalósul az irodalmi élményhez jutás.

III. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

1. Az iskolában folyó nevelő- oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az oktatásban alkalmazott taneszközök (pl. digitális eszközök) tanórai és egyéb foglalkozásokon történő használata, a digitális eszközök használatának a rendje:

A Bajai EGYMI fogyatékoságtípusnak megfelelő oktató-nevelő munkájában hangsúlyosan figyelembe veszi, meghatározza a tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának jogszabályi, valamint helyi elveit és alapelveit.

A digitális eszközök oktatási célzatú használatának helyi rendje a Bajai EGYMI Házirendjében meghatározott, az oktató-nevelő gyógypedagógiai munka is ehhez a szabályozáshoz igazodik.

Az oktatási célból történő használatra kiosztott tanulói notebook taneszközök (egyéb digitális eszközök, Tablet, mobiltelefon stb.) tanórai és egyéb foglalkozásokon történő használatának szabályai (rendeleti és helyi kritériumok alapján) a tanórákon folyó pedagógiai munka során is betartandók.

A központi pályázati forrásból oktatási célból történő használatra kiosztott tanulói notebook taneszközök (digitális eszközök) tanórai és egyéb foglalkozásokon történő használata az érintett intézményegységekben az intézményegység-vezetők által meghatározott eljárásrend szabályai és a helyben kialakított működési gyakorlat alapján történik.

A tanulói használatra kiosztott notebook taneszközök (digitális eszközök) tanórai és egyéb foglalkozásokon történő használatára nem vonatkozik a központi rendelet általi korlátozás! Azok használata elvárt, mely használat által a mindennapi pedagógiai/oktatási célok, a

gyógypedagógiai és kollégiumi nevelés-oktatás feladatainak, a tanulóállomány korszerű tudásának fejlődését illetve fejlesztését, valamint a digitális kompetenciák megerősítését hivatott szolgálni.

Az iskolában folyó nevelő- oktató munka során alkalmazott pedagógiai alapelvek:

- komplexitás elve
- a pedagógus vezető szerepe
- életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve
- a különböző közösségekhez tartozás elve
- a tapasztalatszerzés elve
- a külső hatások elve
- a bizalom elve
- a következetesség elve
- a motiváció elve
- a koncentráció elve
- a szemléletesség elve
- az aktivizálás elve
- a visszajelzés elve
- hazafias nevelés elve
- humanizmus,
- demokratizmus,
- az egyén tisztelete,
- esélyegyenlőség,
- tolerancia,
- befogadó iskola
- versenyképesség
- gyermek- tanulóközpontúság
- ismeret-, képesség- és személyiségfejlesztés
- differenciált fejlesztés
- fokozatosság
- változatos tanulásszervezési megoldások
- új típusú tanári attitűd
- minőség és hatékonyság az oktató-nevelő munkában
- az iskola, szülők, tanulók partnerközpontú kapcsolata
- szakmai együttműködés társintézményekkel (konferenciák, szakmai napok szervezése,

A nevelőtestület a gyermekek nevelése-oktatása során a következő fő szempontokat, értékeket tartja szem előtt:

- a tanulók társadalmi beilleszkedésének, segítése;
- az életkezdési, életviteli technikák elsajátítása, a „tanuld meg” helyett a „Készítsd el” alapelv érvényesítése a végzett tanulók munkaerő-piaci értékének növelése érdekében.
- a különböző ismeretek gyakorlatorientáltabb adása.
- a tanulási folyamatok hatékonyabbá tétele, új oktatási eljárások alkalmazása.
- a tanulók személyiségének differenciált fejlesztése

- az egyéni adottságokra építő, az egész életen át tartó tanulás stratégiájának elfogadtatása
- tanulás iránti motiváltság kialakítása
- az iskoláról kialakult élő „közvéleménykép” javítása,
- intézményi kapcsolatok ápolása,
- nyitás a város és régió kívüli területekre
- iskolai fegyelem és tisztaság megszilárdítása
- szorosabb kapcsolat kialakítása a családokkal

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

a) a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás elősegítése és biztosítása. b) a pozitív énkép és önértékelés kialakítása, erősítése c) a tanulás iránti motiváció erősítése és a kudarcűrő képesség növelése, d) a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása, fejlesztése e) a társadalmi együttélés szabályainak követésére, betartására és az önállóságra nevelés.

A nevelő-oktató munka céljai, feladatai

Átfogó célunk, a gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítani a tanulásban akadályozott, az értelmileg akadályozott, a súlyosan, halmozottan fogyatékos, illetve az autizmus spektrumzavar diagnózisával rendelkező óvodáskorú gyermekek és tanulóink sajátos nevelési igényéből adódó nevelést-oktatást, fejlesztést.

A módosított Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma.

Ez alapján legfőbb célunk a NAT-ban foglalt kulcskompetenciák fejlesztése, tanulóink kompetenciáinak megalapozása, kialakítása és gazdagítása.

A tanulás „új” kompetenciái:

Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi

Digitális kompetenciák

Matematikai gondolkodási kompetencia

Személyes és társas kapcsolati komp.

Kreativitás, önkifejezés, kult. tudatosság

Munkavállalói, vállalkozói kompetencia

Az intézményben folyó nevelés-oktatás alapvető célja, hogy teljesítse az intézménytípussal szemben támasztott társadalmi követelményeket, segítse elő a gondjaira bízott értelmileg sérült gyermekek egyéni boldogulását, társadalmi beilleszkedését.

- egységes gyógypedagógiai, módszertani szolgáltató intézményként szakmai ismeretek, tapasztalatok átadása általános iskolai tanárok és gyógypedagógusok számára,
- a referenciaintézményi feladatokhoz igazodóan az oktató-nevelő munka folyamatos megújítása
- a hálózati tanulás feltételeinek kialakítása, az együttműködések generálása, fenntartása

- a sajátos nevelési igényű gyermekek többi gyermekkel együtt történő nevelésének-
oktatásának segítése (az általános iskolai integráció segítése),
- készség- és képességfejlesztés és ennek egyéni kibontakoztatásához szükséges
módszerek átadása,
- a tanuló egyéni tanulási kompetenciájának kialakítása, fejlesztése
- azon kulcskompetenciák kialakítása, amelyekre minden embernek szüksége van
személyes boldogulásához, fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi
beilleszkedéshez és a munkához.
- szemléletváltás kezdeményezése az általános iskolákban, folyamatos önképzés.

Intézményi filozófiánk: ELŐBB, JOBBAN, TOVÁBB segíteni.

Pedagógiai célok

- a beiskolázott tanulók bizonyítványhoz vagy szakképesítéshez juttatása
- a tanuló képességeinek és érdeklődésének megfelelő végzettség (vagy végzettségek)
megszerzésére való felkészítés
- a tanuló megszerezhesse azokat az ismereteket, amelyek elősegítik a munkaerőpiacon
való jobb érvényesülés lehetőségét (vállalkozói ismeretek, idegen nyelv, informatika)
- az informatikai eszközök egyénre szabott alkalmazása segítse elő a tanuló fejlődését
- a tehetséges tanulók felkészítése versenyekre, további tanulmányok megkezdésére
- olyan szakmai alapokat kapjon a tanuló, amelyek birtokában képessé válhat az új
technológiák alkalmazására, a felnőttképzésbe való eredményes bekapcsolódásra
(átképzés, tanfolyam stb.)
- a tanulók ismerjék meg a demokratikus társadalom értékeit, az állampolgári jogokat és
kötelességeket
- A szakemberektől elvárt emberi tulajdonságok kialakítása: munkafegyelem,
megbízhatóság, felelősségtudat, önállóság, kreativitás, nyitottság, fogékonyság a
változásokra, az önképzés igénye.
- Patriotizmus, egészséges nemzettudat kialakítása
- Az egyetemes emberi értékek megismertetése és tiszteletben tartására nevelés
- A másság elfogadására nevelés
- Egészséges életmódra nevelés.
- A harmonikus életvitelt megalapozó szokások kialakítása.
- Kommunikációs készségek kialakítása
- Az önismeret fejlesztése
- A mindennapi érintkezéssel kapcsolatos értékek kialakítása, kulturált viselkedési
normák kialakítása.

Feladatok

A NAT-ban megtalálható kiemelt fejlesztési feladatokat a jövőben is alapérvényességgel kívánjuk kezelni intézményünk pedagógiai munkájában. Emellett az alábbiakkal kiegészítve:

- az aktív tanulás, a tanulói kompetenciafejlesztés támogatása
- az egyénre szabott tanulási lehetőségek fokozottabb biztosítása

- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás további lehetőségeinek megteremtése
- az eddiginél nagyobb hangsúly helyezése a differenciált tanulásszervezési eljárásokra

Korábbi kiemelt feladatok:

- *Énkép, önismeret*
- *Hon- és népismeret*
- *Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra*
- *Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés*
- *Gazdasági nevelés*
- *Környezettudatosságra nevelés*
- *A tanulás tanítása*
- *Testi és lelki egészség*
- *Felkészülés a felnőttléti szerepeire*

A célok megvalósításához illeszkedő feladatok:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásához szükséges személyi, tárgyi, környezeti feltételek biztosítása (ÖKO - iskola)
- az egyéni különbségek, a másság elfogadása a kortárs csoportokban, nagyobb közösségben.
- a kulturális, szociális hátrányok folyamatos kompenzálása, a befogadás, az elfogadás erősítése a szülőkkel, a családdal közösen.
- partnerségi kapcsolat kialakítása a szülőkkel, gondviselőkkel.
- a fejlesztő munkához kapcsolódó műhelyfoglalkozások, bemutató órák, mentorálások szervezése
- az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése, (terápiás habilitációs lehetőségekkel)
- a tanuló önmagához való viszonyának kialakítása az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagunkért az önállóság, az önfejlesztés igénye, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság kialakítása.
- az értelmi fejlődés rendellenességeinek korrigálása
- a nem, vagy a kevésbé sérült funkciók továbbfejlesztése
- az eltérő értelmi fejlődés személyiségkárosító, következményeinek megelőzése
- a társulói fogyatékoságok korrekciója
- olyan konstruktív pedagógián alapuló tanulási, tanítási módszerek konstruktív tanulási módok, módszerek megvalósítása, melyek hozzájárulnak a tanulók motivációjának növeléséhez

Az iskola fő feladata, hogy:

- segítse elő a tanulók társadalmi beilleszkedését, önálló életvezetését
- készítse fel a tanulókat a termelésben, gazdálkodásban való részvételre
- nyújtson szakma-előkészítő ismereteket
- úgy készítse fel a tanulót, hogy a leendő munkahelyén jól megállja a helyét
- alakítsa ki a pozitív attitűdöt az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és a gazdasági ésszerűség iránt
- alakítsa ki a tanulóknál az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáit és helyes formáit
- közvetítve a társadalmilag elfogadott értékeket

- tanulók teljes személyiségét fejlessze
- tanítsa meg az önálló ismeretszerzés, a tanulásmódszereit
- sajátíttassa el a hatékony tanulás - módszereit, és technikáját
- alakítsa ki az önművelés igényét az egész életen át tartó tanulás eszközeinek megismertetésével és módszereinek elsajátításával
- alakítsa ki a tanulóban az egészséges életmód iránti igényt
- a testi- lelki egészség megőrzésére készítessen
- készítse fel a tanulókat a felnőttlét szerepeire, a családi életre
- segítse elő a tanuló magatartásának, életvitelének kialakítását annak érdekében, hogy képes legyen a környezet megővására
- ismertesse meg a tanulókat a szabadidő hasznos eltöltésének módjaival
- közvetítse a tanulóknak a nemzeti kultúrát
- nyújtson ismereteket, amelynek birtokában a gyerekek meg tudják találni helyüket az Európai Unióban.
- készítse fel a tanulókat a közművelődésben, ezek intézményeiben való részvételre!
- nyújtson kiegészítő ismereteket
- biztosítson egész napos (szociális) ellátást
- zárkóztassa fel a gyengébb képességű tanulókat
- az etnikai kisebbséghez tartozó (roma származású) gyerekek Integrációja érdekében: a cigány kisebbségi, népismereti, fejlesztő és nyelvi program” segítse elő a „másság” elfogadását és elfogadtatását; identitástudatuk, személyiségük fejlesztését, pályaorientációjukat.

Kreatív gondolkodásra nevelés

- tanítás - tanulás aktív résztvevőjévé váljon a tanuló
- önálló, problémamegoldó képesség kialakítása mind elméleti órákon, mind a gyakorlati képzés folyamán

Korszerű, sokoldalú általános műveltség biztosítása

- színvonalas anyanyelvi kultúra elsajátítása
- humán- és reálértékek átadása
- a kommunikációs készség fejlesztése
- különböző szintű számítástechnikai ismeretek elsajátítása- az IKT beépülése a napi gyakorlatba
- más nyelvű kultúrák megismertetése –különös tekintettel az európai népek viszonylatában

A környezettudatosság fejlesztése

- egészséges életmódra nevelés
- ökológiai szemlélet (ÖKO-iskola)
- esztétikus környezet
- az iskola múltjának megismerése
- hagyományaink ápolása

Módszerek:

- Szemléltetés, bemutatás
- Magyarázat
- Beszélgetés

- Meggyőzés
- Gyakorlás, gyakoroltatás
- Folyamatos ellenőrzés és értékelés (elsőbbiséget élvez a jutalmazás)

Eszközök:

- Időben történő tájékoztatás
- Találkozási fórumok szervezése (gyerek-pedagógus, gyerek-gyerek)
- Munkalehetőségek felkutatása, biztosítása
- A közösségi élet formálásához alapvető az alábbi tevékenységi formák skálájának bővítése
- Kirándulások, táborok szervezése
- Közművelődési intézmények rendszeres látogatása (színház-, mozi- és múzeumlátogatások)
- Közös játékok szervezése
- Sportolási lehetőségek kihasználása
- Kulturális és sportversenyek, vetélkedők szervezése
- Közösen végzett munkatevékenység
- A különböző művelődési és sportolási tevékenységek szervezésénél a következő elvek, szempontok figyelembevételével:
 - A tanulók érdeklődésének, igényeinek maximális figyelembevételével történjen a szervezés
 - A tevékenységek mindig igazodjanak a gyerekek életkori sajátosságaihoz, képességeihez
 - A tanulók aktívan vegyenek részt a szervezésben és lebonyolításban!
 - A széleskörű, időben történő tájékoztatás is rendkívül fontos
 A tervszerűség domináljon az alkalomszerű „ad hoc” jellegű tevékenységek helyett.

A magatartásra ható módszerek

- **Ösztönző módszerek:** ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret
- **Kényszerítő módszerek:** felszólítás, követelés, parancs, büntetés,
- **Gátlást kiváltó módszerek** felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, ártterelés, elmarasztalás;

A nevelési módszerek

- **nyelvi (verbális) eszközök**
- beszéd, beszélgetés - tartalmát tekintve lehet: szabad beszélgetés vagy irányított beszélgetés, szervezettség alapján lehet: spontán vagy tervezett, formája alapján: egyéni vagy csoportos, interjú;
- **nem nyelvi (non verbális) eszközök**
- beszélgetést kísérő gesztikulálás, nyomatékosíthatják (dicsérő szavakat kísérő mosoly) vagy helyettesíthetik (fenyegető mutatóujj korhalást) közleményeiket: arckifejezés (mimika), szemmozgás, tekintet, testközelség, térközsabályozás, testhelyzet, testtartás, mozdulatok (gesztusok), kulturális jelzések,
- **technikák az ön- és emberismeret fejlesztéséhez**
- ezek olyan eszközök, technikák, amelyeknek lényeges eleme, hogy a világra vonatkozó ismeretek mellett, azokkal szinkronban fejlesszük a tanulók belső, pszichés világát,

társas kapcsolatait, egyedi tulajdonságait, készségeit: fejlesztő interjú, fejlesztő beszélgetés,

- **szociális készségfejlesztő technikák**
- a tanulók problémamegoldó és konfliktuskezelő készségeinek fejlesztése, illetve a meglévők erősítése: minta- és modellnyújtás, megerősítés (buzdítás, dicséret, jutalmazás), szerepjáték, dramatizáló tevékenység.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés lényegében bizonyos mértékig magatartásformálás, melynek során olyan tartós magatartásformák kialakítására és megerősítésére törekszünk diákjainknál, amelyek megfelelnek annak, amit a társadalom egyes tagjaitól megkíván. A személyiségfejlesztés folyamatának sikere egyénekre szabott voltától függ. Munkánk annál eredményesebb, minél alaposabban ismerjük tanítványainkat.

Pedagógiai munkánk során az alábbi személyiségjegyek alakításával kívánunk a személyiség egészének fejlődéséhez hozzájárulni:

- a gyermek tudása, világnézete, képességei, érdeklődése, motivációs bázisa,
- érzelmei, akarati és jellemtulajdonságai,
- erkölcsisége, az erkölcsi tudatosság (erkölcsi fogalmak, normák ismerete, morális gondolkodás, meggyőződés),
- állampolgári attitűd alakítása
- az ízlés, önismeretének kialakítása.

A nevelő hatások különböző módon érintik az egyes gyermekeket. Az egyénekhez igazodó nevelés lehet a leghatékonyabb.

A személyiségfejlesztés programjának legfontosabb feladatai:

- hatékony gyermekismeret,
- differenciált követelményrendszer,
- differenciált tevékenységrendszer,
- a legalapvetőbb, állampolgársággal kapcsolatos alapfogalmak megismertetése
- együttműködésre ösztönzés a társakkal, pedagógusokkal
- az egyének közösségi viszonyrendszerének szabályozása,
- A felelősségtudat kialakítása
- Őszinteségre, becsületességre nevelés
- Az önértékelés, tolerancia fejlesztése.

Boldogság program:

- A 2016 júniusában a Boldog Iskola cím elnyerésére kiírt pályázaton sikeresen szerepelt Intézményünk. Így a 2017/2018 tanévtől a helyi tanterv kiegészült a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet, Boldogság program 10 témakörével,

melyek 3 végzős osztály társadalmi és életviteli ismeretek tananyagába épültek be 10 hónapon keresztül. A témakörök a tantárgy adott témaköreibe csoportosulnak bele, csoportonként havi 1 órában, nem növelve a meghatározott keretóraszámot. Kiegészültek adott tanórai tevékenységek az oktató programokkal, ez a megfelelő tanmenetekben is rögzítésre került.

- 2017/2018. szeptembertől a Pedagógiai Program és a helyi tanterv (képességfejlesztő iskola, szakiskola) kiegészült a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet, Boldogság program 10 témakörével.
- A 2018/2019. tanévben tovább folytatódtak a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézettel való együttműködések. Az Örökös Boldog Iskola cím elnyerésére beküldött nyertes pályázatnak köszönhetően új címmel gazdagodott intézményünk. A Boldogság program nevet viselő – jelenlegi tanévben ütemezésre kerülő – programok ismét új témakörökkel gazdagítják és színesítik tanulóink, és a velük foglalkozó szakembereink mindennapjait, intézményünk pedagógiai repertoárját.
- A 2019/2020. tanévben is biztosított volt a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézettel való együttműködés, mely a Boldogság Program elemeinek iskolai környezetben történő megvalósítását, új szintre emelését tűzte ki célul.
- A programsorozat a 2021/2022. tanévet időszakosan, egy-egy osztályában elrendelt digitális oktatás idején sem akadt el, és terveink szerint a 2022/2023. tanévben továbbra is irányadó annak megvalósulása az intézményi felelősök helyi iránymutatása, a tematizált programok helyi megszervezése, lebonyolítása és koordinálása alapján.

Eszköz- és tevékenység-rendszerünk

Gyermekismeret:

- Megkeressük az egyes tanulók értékeit, személyiségük fejlesztésre érdemes – vagy arra szoruló – vonásait, kitapasztaljuk, hogy mivel lehet leginkább a gyermekre hatni.
- Megismerjük a gyermek tanórai és tanórán kívüli helyzetben tanúsított magatartását, fejlődési tendenciáit.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a **szülői házzal**.

Fontos szerepe van a témával kapcsolatos továbbképzési lehetőségeknek.

Differenciált követelményrendszer

- Az életkori sajátosságok körül határolják a gyermekkel szemben támasztható általános követelményeket. A tanulók a követelmények teljesítéséhez nem egyformán fejlettek, illetve képesek. Az egyéni fejlesztés programjával fokról fokra – önmaga fejlődéséhez mérten – kell teljesítésre képessé tenni a tanulókat.
- Ezt úgy tehetjük, ha mindenkitől egyformán követelünk, de a teljesítést egyéntől függően értékeljük, az elvégzendő feladatok számát, nehézségét, önállósági szintjét egyénre szabjuk.

Differenciált tevékenységrendszer

- A tanulók tevékenységeinek differenciált programja megegyezik a tantárgyi tevékenységek programjával, hiszen a személyiségformálás esélyei a gyermek tanulási tevékenységében a legjobbak. Ugyanakkor ki kell használni a tanuláshoz kapcsolódó tevékenységek mellett a gyermek sokirányú– játéki-, sport-, közösségi-, közéleti-, esztétikai jellegű – tevékenységeinek alakítását is (pl. szakkörök, diák-önkormányzati tevékenység, iskolai sportkör, stb.).
- A közoktatási törvény 1999. évi módosítása tette kötelezővé a szabadidő-szervező alkalmazását az iskolákban, aki szintén oroszlánrészt vállalhat ebben a munkában. Legfontosabb feladata ugyanis a hatékony, minőségi nevelőmunka segítése.

3. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

(Az iskolavédőnői munkaterv a 10. számú mellékletben található.)

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés megvalósítását segítő jogszabályok:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény egésze a nevelést állítja középpontba, mégpedig a gyermek testi-lelki egészségének elősegítésével, amit a törvény számos paragrafusával bizonyít (pl. a gyermeki jogok és kötelességek együttese, a gyermeknek megfelelő bánásmód, a szülők és az iskola együttműködése, az erkölcsi és a hazafias nevelés, a családi életre nevelés, az egészségnevelés és környezeti nevelés). A törvény tartalmazza a mindennapi (heti 5) testnevelést /27.§.(11)/ minden évfolyam részére, melynek felmenő rendszerű megvalósítása a 2015. szeptemberben kezdődő tanévben vált teljessé. /97.§.(6)/.
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet (továbbiakban rövidítve: 20/2012-es EMMI rendelet) X. fejezete foglalkozik a tanulók egészségével, biztonságával kapcsolatos feladatokkal: a nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében. Ezt a programot a nevelőtestületnek kell elkészítenie, az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével.
- A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30) EMMI rendelet megjelenése és hatályba lépése (az előírásokat 2015. szeptember 1-jétől kell alkalmazni) nagyban segíti az egészséges táplálkozás korszerű elvárásainak teljesülését, miközben a helyi termékek felhasználását is segíti.
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló, 1999. évi XLII. törvény 2011-ben történt szigorítása jelentősen támogatja az iskolai egészségfejlesztés megvalósulását.
- Az iskolaegészségügy segítő szerepéről az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 42.§.1. bekezdése, az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény és az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet, valamint az egészségügyről szóló egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII.18.) NM rendelet is rendelkezik

Bevezető:

A NAT kiemelt fontossággal kezeli a testi és lelki egészséget. A kiemelt fejlesztési feladatok az iskolai oktatás valamennyi elemét áthatják, elősegítik a tantárgyközi kapcsolatok erősítését, a tanítás-tanulás szemléleti egységét, a tanulók személyiségének fejlődését.

Ezen, kiemelt fejlesztési feladatok között szerepel a testi és lelki egészség is.

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel.

A teljeskörű iskolai egészségfejlesztési program célja, hogy javítsa az egyéneken keresztül a családok és az iskolai, majd később munkahelyi közösségek, végül az egész társadalom egészségi állapotát. Javuljon a hosszútávú életminőség, problémamegoldó készségek, konfliktuskezelő technikák elsajátításával a lelki egészség védelme megvalósulhasson.

Az egészségnevelés egyik színtere az iskola, de a szülői ház, a közvélemény és a tömegtájékoztató is elvárja, hogy az iskola vállaljon fő szerepet ebben.

A nevelésnek e területe fejleszthetőségét tekintve igen összetett, hiszen ide tartozik többek között az ideg- izom kapcsolatok segítségével létrejövő mozgáscselekvések, a szexuális nevelés, az egyéni állapotoknak megfelelő részben önálló életre nevelés, az egészséges szokások kialakítása, a mozgás- és táplálkozáskultúra fejlesztése is.

Ezek a tevékenységek kapcsolhatók a tanítás - tanulás tevékenységhez, részben, pedig az iskolán kívüli szabadidős tevékenységhez.

Alapelvünk:

- Az intézményben e fejlesztési területhez kapcsolódó feladatok és programok tervezése és megvalósítása életkoronként differenciált tartalom és metodika szerint zajlik.
- A tematika, a tartalom, a megvalósítási keret, a pedagógiai ismeretek átadása, szintje, módja és mértéke mindenkor az ellátott köznevelési alapfeladathoz, az érintett intézményegység működési és pedagógiai gyakorlatához igazított és a sajátos nevelési igényből következő szükségletekhez, a tanulók állapotához, valamint a meglévő feltételekhez adaptálódik.

MEGJEGYZÉS: Az egyéb részletszabályokat, specifikumokat az intézményegységek a helyi tanterveikben rögzíthetik, illetve a pedagógiai program kiegészítéseként azokat részletezhetik.

- A gyermekek, tanulók egészséges életre nevelését egész kicsi kortól el kell kezdeni. A családok nevelési munkájára alapozva, azt kiegészítve, támogatva, az oktatási-nevelési intézmény folytatja a teljes körű egészségfejlesztési munkát.
- A teljeskörű iskolai egészségnevelés akkor válik hatékonyá, ha a legfontosabb négy egészségfejlesztési feladat mindennapos, rendszerszerű működése meg tud valósulni,

bevonva az intézményi kapcsolati hálót a feladatok ésszerű megvalósításába, és a teljes tantestület és minden tanuló részt vesz benne, kiegészülve az iskola egészségügyi szolgálattal.

- Rendkívül fontos a szülők bevonása az egészségfejlesztéssel kapcsolatos mindennapi munkába, az ő támogatásuk megnyerése elősegíti az iskolai munka otthoni további folytatását.
- A pedagógusok készítsék fel a gyermekeket/tanulókat/ fiatal felnőtteket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.
- Fejlesztani kívánjuk, erősítjük a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást, a társadalmi elfogadást, a fogyatékossgal élő tanítványaink integrációja, az inklúzió segítése céljából.
- A környezet leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit .
- Segítséget, támogatást kell nyújtanunk a gyerekeknek/tanítványoknak a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Segítjük a krízishelyzetbe jutottakat, a családok, a hátrányos helyzetű vagy alacsony iskolázottságú családok, gondviselők edukációját szem előtt tartjuk, a prevenció és az intervenció lehetőségeit figyelemmel kísérjük, szükség esetén alkalmazzuk.
- Az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.
- Munkánkat egészében áthatja az egészségnevelési program.

Célok:

- az egészséges életvitel iránti igény felkeltése
- a megfelelő életmód választása
- az egészséget károsító magatartások visszaszorítása
- harmonikus személyiségfejlesztés
- nevelés valamennyi területébe beépülő fejlesztési program
- az egészség életvezetési értéként való elfogadtatása tanórákon, szabadidős programokban

Feladataink:

- Tudatosítani, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség!
- Minden tevékenységünk a tanulók egészséges testi, lelki, és szociális fejlődését szolgálja.
- Az élet és egészség megóvására, magatartási alternatívák ajánlása, korszerű ismeretek biztosítása gyakorlással, segítséssel, példamutatással.
- A megfelelő személyi és tárgyi környezettel a pozitív beállítódások, szokások kialakulásának segítése, melyek javítják a diákok egészségi állapotát.
- Megismertetni a környezet, elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit, valamint ezek elkerülésének módjait.
- A „másság” a fogyatékkal élő társak iránti elfogadó és segítőkész magatartás elvárása.
- Tankonyhában a megszerzett ismeretek gyakorlása.
- A különféle fejlődési, szocializációs elmaradások, hátrányos társadalmi vagy családi helyzetből, esetleg alkatból eredő gátlások leküzdése a nevelés- oktatás rendszeréhez

kapcsolódóan a tanulás és a munka, valamint a pihenés helyes arányainak megtalálása, a személyiség fejlődését elősegítő életrendre, életmódra szoktatás.

- Személyi higiénias tevékenységek megtanítása és igényszintre emelése. Meggyőzés a mozgásnak, az életvitelnek és az életmódnak az egészség megőrzésében betöltött szerepéről.
- Felvilágosítás, támogatás nyújtása a káros függőségekhez vezető szokások (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésében.
- Felvilágosítást adni a szexuális kultúra és magatartás kérdéseire, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.
- A tanulók felkészítése, hogy önálló életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan jó döntéseket hozni, az egészséges életvitelre (a megfelelő táplálkozás, mozgás, helyes higiénés szokások) vonatkozóan.
- Megismertetni az örömteli családi élet alapvető feladatival, fontosságával.
- Felkészíteni az egészségügyi intézményekben történő biztonságos eligazodásra /házi orvos választása, védőnő szerepe, véradás jelentősége/.
- Nyitottak legyenek a különböző aktív, hasznos szabadidős tevékenységek iránt.
- A tanulói önértékelés fejlesztése: az önbizalom megszerzésére és az együttműködés megtanulására irányuló képességfejlesztő kreatív gyakorlatok segítségével.

Az egészségfejlesztés egyéb feladatai:

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősség érzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Valósítsa meg a mindennapi testedzést a tanulók számára.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

Tevékenységek:

- mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség
- táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében
- öltözködés, higiénia, tisztálkodás
- egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben
- ésszerű napirend kialakítása
- szűrővizsgálatok: pl: gerinc, szemészet, fogászat, stb.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos iskolaegészségügyi feladatok:

- Szűrővizsgálatok, védőoltások, prevenciós előadások, egészségnevelési órák és foglalkozások koordinálása.
- A hatékonyság mérésében kérdőívek használata (foglalkozások előtt és után) nyújt segítséget.

- A szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások feldolgozása, a tanév végén az iskolaegészségügyi jelentésben történik meg.
- Az egészségfejlesztés eredményessége nagymértékben függ a szülők mobilizálhatósága a pedagógusok és az iskola-egészségügyi szolgálat aktív részvételétől.

A véradás népszerűsítését is fontos intézményi feladatnak tekintjük - a véradásra alkalmas diákok, valamint a szülők és az iskola dolgozóinak körében egyaránt -, **felhívva a figyelmet a véradás társadalmi fontosságán túl arra is, hogy a véradók saját egészségügyi állapotáról is visszajelzést kaphatnak.**

Iskolánk rendszeresen helyt ad a Magyar Vöröskereszt helyi szervezete által szervezett véradásoknak.

Az egészségfejlesztési feladatok megvalósításának szinterei:

- Tanórákon: évente 10 óra időkeretben a tantervünkben leírt témák szerint. Testnevelés, természeti ismeretek, környezetismeret, biológia, életvitel- és gyakorlati ismeretek, háztartási ismeretek, rajz tantárgyakban az egészségneveléssel, helyes életmóddal, szervezetünk felépítésével, működésével kapcsolatos tananyagrészeknél.
- Tanórákon kívül, de intézményen belül: A tanulók fizikai állapotának javításához, egészséges testi-, szellemi fejlődéséheznek további javításához a tanórákon kívüli tömegsport foglalkozások széles körű segítségét nyújtanak.
- A tömegsport foglalkozások a Diáksport Kör keretein belül, a törvényben előírt órakeretek maximális kihasználásával, délutánonként, szaktanár irányításával folyik. A foglalkozásokon a tanulók, a már iskolai órákon megismert testnevelési játékokat, ill. új játékokat, mozgásformákat gyakorolhatják, készség szintre emelhetik. Itt adódik lehetőség a megyei, regionális és országos versenyekre történő tehetséges tanulók felkészítésére is.

Céljuk:

- a mozgás megszerettetése
- állóképesség fejlesztése
- mozgáskoordináció javítása
- tartási rendellenességek javítása
- a játék, a játszás megszerettetése
- az egészséges egyéni és csapatszellem továbbfejlesztése
- a szabályok betartása, betartatása
- egészséges életmódra nevelés
- a szabadidő helyes és egészséges eltöltése

A tanórán kívüli egészségnevelés szinterei és tevékenységei:

- gyermekorvosi, fogorvosi vizsgálatok, szűrések
- védőnő, ápolónő által végzett tisztasági vizsgálatok /haj, köröm, stb./
- szakkörök
- sport /asztalitenisz, labdarúgás, úszásoktatás, tömegsport/

- sportversenyek / iskolai, megyei, országos szinten /
- mindennapi testnevelés
- tornabemutatók
- tanulmányi kirándulások
- gyermeknap program testmozgás- vízhez szoktatás
- komplex tanulmányi vetélkedő
- egészségfejlesztéssel, neveléssel kapcsolatos rajz, plakát készítése
- élelmiszercsomagok osztása ünnepek előtt
- ruhaadományok folyamatosan évszaknak megfelelően
- projektek: egészségnevelési hónap / november / egészségnevelési nap

Kapcsolattartás fontossága az intézményen kívül

Rendszeres kapcsolattartás szükséges a családokkal, a területi Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálattal, a Vöröskereszttel, az ÁNTSZ-szel, Rendvédelmi Szervek ifjúsági felelősével, Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal /képviselő szintjén, / erdei iskola / lehetőség szerint /.

Az egészségfejlesztésért felelős személyek és szervezetek az intézményen belül és azon kívül

Az egészségfejlesztésért felelős személyek intézményünkben:

- iskolaorvos
- védőnők
- ápolónők
- iskolapszichológus
- igazgató
- egységvezetők
- kollégium vezető
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök
- osztályfőnökök
- szaktanárok
- kollégiumi nevelőtanárok
- napközis nevelők

Az egészségfejlesztésért felelős személyek és szervezetek az intézményen kívül

- család
- körzeti gyermekorvos, háziorvos, iskolafogász, szakorvosok
- pszichológus, gyermekpszichiáter
- védőnő
- kórházpedagógus

- Családsegítő- és Gyermejkölési Szolgálat
- ÁNTSZ
- Vöröskereszt
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- Rendvédelmi Szervek

Az egészségfejlesztés módszerei:

- szemléltetés, bemutatás
- látogatások különböző a helyi adottságoknak megfelelő egészségügyi intézményekben
- előadások magyarázó jelleggel /iskolaorvos, iskola fogász, védőnő, nőgyógyász, ápolónő, pedagógus/
- egyéni beszélgetés
- ankét kérdés-felelet óra
- kerekasztal-vita játékos formában
- felolvasás
- vetítés, film megtekintése
- dramatizált szerepjáték
- megfigyelés
- kiállítások látogatása
- témanap

Az egészségfejlesztés eszközei

- eredeti tárgyak /rendeltetésszerű használata /
- egészségfejlesztő, -nevelő plakátok
- gyűjtött anyag- faliújság
- újságok, folyóiratok
- applikációs képek
- transzparenszek
- videofilmek

Az egészségfejlesztés értékelése

Tanórán kívüli tevékenységek, ellenőrzése, értékelése folyamatosan történik szóban, írásban, illetve tárgyjalomban az eredményesség fokozása érdekében.

Önálló tantárgy esetében, illetve beépítve adott tantárgyak témaköreibe, akkor a tantárgyakra vonatkozó értékelést alkalmazzuk osztályzat félévenként, szöveges értékelés.

Főbb területek - négy legfőbb feladatcsoport, (terület) a primer prevenció megvalósításában:

1. Egészséges táplálkozás megvalósítása

- Kiemelten, a helyi termelők által megtermelt szezonális alapanyagok felhasználásával.
 - Lehetőséget teremtve a tanulók tiszta, kulturált étkezésére.
2. Mindennapos testnevelés megvalósítása, melybe beletartozhat a relaxáció elsajátítása, tánc, néptánc, foglalkozások szervezése, tartásjavító gyakorlatok végzésének oktatása.
 3. A tanulók érett személyiséggé válásának elősegítése, lelki egészség védelem, személyközpontú pszichológiai, pedagógiai módszerek alkalmazásával.
 4. Egészségismeretek széles körű oktatása, készségszintű elsajátításának elősegítése.

Ezen belül az alábbi témakörök részletes ismertetése:

- Az egészség fogalma
- A betegség fogalma
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- A jó egészségi állapot megőrzése
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- Egészséges, biztonságos környezet kialakítása
- Balesetek, baleset-megelőzés
- Elsősegélynyújtási ismeretek oktatása
- A lelki egészségünk védelme
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái: illem és etika, erkölcs
- Harmonikus párkapcsolatra és családi életre nevelés
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játékszenvedély, internet- és tv-függés)
- Bántalmazás megelőzése
- A média egészséget meghatározó szerepe, reklámok hatásai az életünkre
- Fogyasztóvédelem szerepe, feladatai

Fenti témakörök szervesen illeszkednek az iskolaegészségügyi szolgálat által végzett tanórai és tanórákon kívüli, kollégiumi egészségfejlesztő foglalkozásaihoz.

Iskolánk jellegéből adódóan, - mint gyógypedagógiai módszertani intézmény - kizárólag sajátos nevelési igényű: értelmi fogyatékossgal élő, autizmus spektrumzavaros, halmozott fogyatékossgal élő gyermekek és tanulók gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelése-oktatása és fejlesztése történik.

Valamennyien különleges bánásmódot és számos adaptációt igényelnek az iskolai és a gyógypedagógiai oktatás - így az egészségfejlesztés - valamennyi területén és színterén. Tanulóink között jelentős többségben hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, eltérő tanulási képességekkel, egyéb magatartási és beilleszkedési nehézségekkel, értelmi és tanulásban akadályozottsággal, olykor krónikus betegségekkel küzdő gyermekek és tanulók találhatók.

Kiemelten fontos az iskola szemléletformáló, személyiségharmonizáló, egészségtudatosság fejlesztő szerepe.

Az egészséges táplálkozás terén mindez megvalósítható a pedagógusok, kollégák példamutató étkezési magatartásával, rendszeres kézmosás, higiénikus étkezési környezet kialakításával, tankonyha használata, ételkészítési technikák ismertetése, konyhai higiéné ismerete, balesetvédelem oktatásával.

Fontos, hogy életkoruknak, osztályfokuknak, képességeiknek megfelelően ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelveit, sajátítsák el a helyes szokásrendszert. (pl. okostányér, táplálékpiramis ismertetése, bemutatása, stb. segítségével.)

Étkezési szokásaink, ünnepeink, étkezési kultúra elsajátítása alapvető. Bevásárlási szokások, helyben termesztett, szezonális alapanyagok ismertetése. Mind ezekhez különféle iskolai programok, projektnapok, projekthetek segíthetnek, a tanórák alkalmával az aktuális tananyaghoz kapcsolódóan is feldolgozhatók a szükséges ismeretek és témák.

A mindennapos testnevelés a tanulók aktív közreműködésével valósítható meg. Szükséges a szülőkkel a jó kapcsolat az indokolatlan felmentések visszaszorítása érdekében. Fontos a mozgás, a kifáradás, a különféle gyakorlatok végzésének örömeleményé, sikerélményé alakítása.

Tornaóra megvalósulhat tornatermen kívül is, túrák, séták, tánc oktatásával is. Minél változatosabb, érdekesebb, játékos, aktív mozgásformák, megismertetésével. A helyes testtartás kivitelezése, gyakoroltatása alapvető fontosságú minden tanuló számára.

A lelki egészség kialakulását segítő oktató, nevelő munka során a pedagógus a saját személyiségével jár elől. Példát mutat, a beszélgetésekkel, probléma, konfliktuskezelő módszerek, hatékony vita technikák alkalmazásával.

A nehezebben kezelhető tanulók, kiemelten problémás helyzetek megoldásában sokat segíthet az iskolapszichológus, az iskola egészségügy, szociális munkás.

Fontos a személyközpontú pedagógiai módszerek, művészeti, képzőművészeti zeneterápiás módszerek hatékony alkalmazása. Mind ezek alapja a támogató, elfogadó, egymás kölcsönös tiszteletén és megértésén alapuló iskolai háttér.

Egészség ismeretek átadása, egészségtudatosság fejlesztése. Javasolt az aktív együtt és közreműködés az iskola egészségügyi szolgálat szakembereivel, a kormányhivatalok népegészségügyi osztályának egészségnevelő szakembereivel.

Az egészségismeretek oktatása életkoronként változó tudásanyaggal, egymásra épülve, évről-évre kibővült tudásanyaggal kerül újra a tanulókhoz.

Főbb témakörök:

- Egészség-betegség fogalmak ismerete
 - Egészséges környezet, környezetvédelem
 - Balesetmegelőzés
 - Elsősegélynyújtási ismeretek
 - Személyi higiéné, környezeti higiéné
 - Rendszeres szűrővizsgálatok fontossága
 - Egészséges életmód elemei (Napirend, táplálkozás, mozgás, pihenés, relaxáció, társas kapcsolatok)
 - Pszichoszexuális fejlődés
 - A másság elfogadása
 - Párkapcsolatok
 - Családi életre nevelés
 - Kockázatos magatartásformák felismerése, káros szenvedélyek, döntéshelyzetek
 - Médiatudatosság
 - Tudatos vásárlás
- A teljeskörű egészségfejlesztés célja, hogy a tanulók megtanulják felismerni és elfogadni, hogy az emberi élet érték, az egészséges élet érték, a mássággal élők elfogadása, segítése része az emberi kultúrának, a mindennapjainknak.
 - Fontos, hogy tudják mikor, hová tudnak fordulni, ha gondjaik, egészségi problémáik vannak, hogyan segíthetnek egymásnak és önmaguknak krízis helyzetekben.
 - Tanulják meg egymást elfogadni, megfelelő időben megfelelő döntéseket hozni, örömteli életet élni, a majdani munkájuk során kiteljesedni, a lelki életüket is óvni és egészségben megtartani.
 - Épüljön be a személyiségükbe, legyen igényük a tisztaságra, ápoltságra, tanulásra, törekedjenek a saját és környezetük egészségének megőrzésére, visszaállítására. Az egészségtudatos magatartásformák készségszinten épüljenek be a személyiségükbe, az adott életszakaszokban, életkorokban.

A kollégiumi egészségnevelés programja, célja, tartalma

Egészségvédő foglalkozásokon hangsúlyt kap a tanulók egészségének védelme érdekében a balesetek, káros szenvedélyek megelőzése, a szexuális felvilágosítás is.

Kollégiumi nevelés-oktatás során a tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket, szokásokat sajátítanak el, melyek segítik őket egészségük megtartásában, egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

Célja:

- a tanulók ismerjék meg az egészséges táplálkozás egészséget meghatározó szerepét

- legyenek tisztában a rendszeres testmozgás szerepével a mozgásszervi betegségek megelőzésében
- váljon napi gyakorlattá a mindennapi személyes higiénia
- ismerje meg a helyes pár- és családi kapcsolatok jellemzőit
- ismerjék fel az egészséget befolyásoló káros szereket és azok egészségre gyakorolt hatásait
- legyenek tisztában a betegségek kialakulásának folyamatával, az otthonápolás jelentőségével
- legyenek képesek társas kapcsolataik szabályozására, konfliktusaik kezelésére

Tartalma:

- egészséges táplálkozási szokások, ismeretek elsajátítása
- rendszeres testmozgás, testedzés a fizikai aktivitás, különböző formáinak megismerése a szabadidő hasznos eltöltése
- helyes tisztálkodási és öltözködési szabályok alkalmazása
- helyes párkapcsolati és szexuális magatartásminták közvetítése a férfi-nő kapcsolatban
- család szerepének fontossága a lelki fejlődés kialakulásában
- pszichoaktív szerek fogyasztásának elkerülése, veszélyeinek felismerése
- betegségek megelőzésében, gyógyulásban alkalmazható technikák elsajátítása
- problémamentes társkapcsolatok kialakításának képessége

Megvalósítás színterei:

- versenyek, vetélkedők
- egészségdélután
- sportdélután
- kerékpártúrák
- felvilágosító, tájékoztató beszélgetések
- szakköri tevékenység
- ismeretterjesztő előadások
- szabadidős foglalkozások

Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola

Habilitációs és rehabilitációs pedagógiai programunk alapelvei az irányelvek útmutatása alapján:

- Az alapszükségletek kielégítése és a szükségletek jelzésének kialakítása.

A közös étkezés, a testápolás, a kellemes közérzet kialakításával meg kell teremteni azokat az alapfeltételeket, amelyekre később ráépítve lehetővé válik a preferenciák és szükségletek jelzésének képessége.

- Az ápolás-gondozás, a nevelés és a képzés-oktatás szerves egységének fenntartása.

A mindennapokban és a pedagógiai fejlesztés folyamán a testápolás vagy az étkezés nem választható el az érzékelés-észlelés, vagy a kognitív funkciók fejlesztésétől.

- A nevelési és fejlesztési folyamat messzemenően individuális feltételeknek megfelelő alakítása és plasztikus, rugalmas szervezése.

Az aktuális testi állapot és közérzet jelentősen befolyásolja az aktív részvétel lehetőségét, a nevelési-oktatási folyamatok nehezebben tervezhetők előre. Ezért a pedagógusnak az előre kidolgozott tanmenetet, óratervet rugalmasan, kreatívan újra kell gondolnia, ha a gyermek más kínálatot preferál.

- A gyakori és intenzív testkontaktusra épülő személyes kapcsolat kialakítása és folyamatos fenntartása.

A testkontaktuson keresztül közvetített pozitív emocionális tartalmakkal, a biztonság és az elfogadás, a szeretetteljes közelséggel meg kell teremteni a fejlődés feltételeit.

Preferált egészségnevelési feladatok a Fejlesztő Nevelés-oktatást végző iskolában:

Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, szükséglet-kielégítés	Kiválasztási folyamatok (széklet, vizelet) érzékeltetése, szobatisztaságra nevelés	Megfelelő táplálék biztosítása
		Pozicionálás és masszázis
		Szobatisztaság előkészítése és kialakítása
	Testápolás, ezekkel kapcsolatos együttműködés	Tisztálkodási szituációk kialakítása
		Pozicionálás és segédeszközök alkalmazása
		A testápolás kihasználása
	Öltözés, vetkőzés, együttműködés	Öltözés, vetkőzés optimális körülményeinek biztosítása
		Pozicionálás, segédeszközök használata
		Öltözés, vetkőzés kihasználása
	Étkezés tevékenységeiben együttműködés,	Az optimális körülménynek biztosítása
		Pozicionálás, segédeszközök használata
		Az étkezés jelentősége

	Az egészséges életmódra való belső igény kialakítása, szexualitás	Az igény belsővé válásának elősegítése
		Rendszeres mozgás és sportolás
		Segítség nyújtás a szexualitás megértése terén

Önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés

- A fejlesztési terület célja az életminőség javítása, a gyermek képességeihez mért lehető legnagyobb mértékű önállóság elérése által.
- Az önellátás mint fejlesztési terület körében elérendő minimális eredmény az, hogy minden gyermek számára lehetővé tegyünk a gondozási tevékenységekben való aktív részvételt.
- Elsődleges célunk tehát, hogy megtaláljuk a gyermek számára a részvétel lehetőségét és módját, mely megnyilvánulhat valamilyen mozgásos aktivitásban, de kommunikációs jelzésekben, valamint a választás lehetőségében egyaránt.
- A gondozási tevékenységeket napi rendszerességgel végezzük. Célszerű az egyes gondozási helyzeteket apróbb lépésekre bontanunk és az egyes lépéseken belül kitűznünk konkrét célokat.
- Lényeges szempont, hogy kellő idő álljon rendelkezésre az egyes tevékenységek elvégzésére. Fontos továbbá, hogy a gondozási tevékenységek végzése során a gyermek érzelmeiben is részt tudjunk venni.
- A gyógypedagógiai munka habilitációs és rehabilitációs tevékenységeinek támogatásához szükség van rendszeres konzultációra iskolavédőnővel, iskolaorvossal, neurológus szakorvossal, ortopéd szakorvossal, pszichológussal, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szervekkel.

4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségi viszonyrendszer szabályozása

A közösségi viszonyrendszer több tényezőtől függ. Nevelő munkánk során igyekszünk az együttes élmények fejlesztő hatásait kihasználni (pl. osztálykirándulások, táborok). A közösségi viszonyrendszer függ attól is, hogy a tanulók mennyire ismerik egymást, mennyit vannak együtt, milyen tartalmú az együttes tevékenységük. Ehhez teremtenek lehetőséget szabadidős (napközis) programjaink.

A szabályozott gyermek – pedagógus viszony:

A személyiségformáló munka csak akkor lehet eredményes, ha szeretjük, elfogadjuk, tiszteljük tanítványaink személyiségét – bármilyen legyen is. Ezt elsősorban következetességgel, illetve azzal fejezhetjük ki, hogy együtt örülünk – esetleg bosszankodunk – velük, s nem titkoljuk, hogy bízunk értékes emberré válásukban.

Nagy szerepe van a személyes példamutatásnak.

A közösségfejlesztés szinterei:

Gyermekek közössége:

- osztályközösség,
- napközis csoport,
- szakkör,
- alsó tagozat,
- felső tagozat

Az iskolai dolgozóinak közössége:

- pedagógusok, gyermekfelügyelők
- egyéb alkalmazottak.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

- A tanulók eredményes szocializációja,
- társadalmi beilleszkedése segítése,
- a közéleti tevékenység, a demokratizmus alapvető tapasztalatainak átélése,

A tanórákon és a tanórán kívül szervezett tevékenységek során egyaránt alakítsuk ki a legfontosabb erkölcsi, politikai alapfogalmakat, fejlesszük az erkölcsi érzelmeket, gyakoroltassuk a közösségi erkölcsnek megfelelő magatartást.

Fontos azoknak a képességeknek a fejlesztése, amelyeknek a birtokában tanulóink különbséget tudnak tenni a helyes és helytelen törekvések között. Alkalmassá válnak a helyes hatások aktív befogadására, a helytelen hatások visszaszorítására.

Céljaink elérése érdekében rendszeresen vegyenek részt közösségi tevékenységeken, a szervezés és végrehajtás fázisaiban egyaránt.

A tanulók tevékenységének szervezésében jelentős szerepe van a nevelői irányításnak, különösen az iskolai élet kezdő szakaszában. Kezdetől fogva fontos feladat azonban a tanulói önállóság kialakítása, fejlesztése. A tanulókat fokozatosan arra kell ösztönözni, hogy tevékenységüket saját maguk meg tudják szervezni. A személyiség és közösségfejlesztés feladatainak végrehajtása nem oldható meg egy, esetleg néhány évfolyam pedagógiai munkájával, nem köthető egy műveltségi területhez, egy tantárgyhoz. Olyan ismeretek átadásáról, készségek fejlesztéséről kell gondoskodnunk, amelyeknek meg kell jelenniük szinte minden pedagógiai tevékenységében, igazodva az éppen adott tanulócsoporthoz az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez.

Hagyományok, ünnepek intézményünkben

Célunk egy olyan szellemiség kialakítása, amely hozzájárul az intézményi hagyományok ápolásához, az itt felnövő gyermek gondolkodásmódjának megváltoztatásához és a nemzet valamint az iskola értékeihez való ragaszkodáshoz. Az intézmény hagyományossá váló rendezvényei, eseményei nem csak a részt vevők számára nyújtanak maradandó élményeket és ismereteket, hanem fontos szerepet játszanak a közösségi szerepek, a hovatartozás eszméjének alakításában.

A visszatérő ünnepek, hagyományok a közös élmény erejével hatnak, az érzelmi nevelés fontos részterülete, erősítik a közösséghez való tartozás érzését. Az egyes intézményegységek munkaterveiben kerülnek beintegrálásra azok az ünnepek, melyek

Iskolai hagyományok, ünnepek

Nemzeti ünnepeink

- Október 23. - Az 1956-os forradalom ünnepe és a 3. magyar köztársaság kikiáltásának napja
- Március 15. - A forradalom és szabadságharc megünneplése
- Október 6. - Aradi vértanúk napja (emléknap)
- Június 4. - Nemzeti összetartozás napja „Határtalanul!” (téma nap)

Szervezeti kultúránkhoz kapcsolódó hagyományok

- Tanévnyitó, tanévzáró ünnepség
- Ballagás,
- Mikulás
- Karácsony
- Farsangi ünnepkör
- Anyák napja
- Pályaorientációs program
- Szalagtűző
- Év Tanára, Év Diákja cím átadása
- Partnerintézményekkel való kapcsolattartás- közös programok

Lázár Ervin Program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján Magyarország Kormánya életre hívta a Lázár Ervin Programot, azzal a céllal, hogy szociális helyzetű és lakóhelytől függetlenül minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítsa a színházi-, tánc-, és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei, valamint a múzeumok látogatásának élményét.

A tervek szerint a Bajai EGYMI érintett évfolyamainak diákjai is részt vehetnek majd ezeken a központi programokon. A Bajai EGYMI-ben a feladat elvégzésére kijelölt programkoordinátor segíti a program megvalósulását és megvalósítását.

Magyarország Kormánya álláspontja, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége.

A Lázár Ervin Program:

- a szociális helyzetű és lakóhelytől függetlenül
- minden, az 1-8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére
- tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja
- a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek,

- illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

Az egyes évfolyamok esetében lehetséges programelemek az alábbiak szerint:

1. évfolyam: Babelőadás bemutatása oktatási intézményekben
2. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
3. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (kőszínház)
4. évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben
5. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (kőszínház)
6. évfolyam: Cirkuszművészeti előadás bemutatása (Fővárosi Nagycirkusz)
7. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
8. évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten - (kőszínház)

A Program keretében a Bajai Tankerületi Központ kapcsolattartói és koordinációs feladatokat lát el. A tankerület feladata a Lázár Ervin Program koordinációja és az előadásokra való eljutás megszervezése.

A tanulók előadásokra történő jelentkeztetése minden esetben a KRÉTA felületen történik. A jelentkezések, jegyek foglalása kizárólag a tankerületi LEP (Lázár Ervin Program) programkoordinátor jóváhagyását követően történhet meg.

Alapszabályként minden 10. tanuló után 1 fő kísérőt lehet számítani, a kijelölt pedagógus mellett szülők bevonására is van lehetőség. A hiányzó tanulók színházlátogatásának pótlólagos megszervezésére van lehetőség.

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnök feladatai

5.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Minden pedagógus alapvető feladata:

- tanulói személyiség optimális fejlődésének biztosítása,
- magas színvonalú tantárgyi, szakmai munka
- NAT, a kerettantervek, és a pedagógiai program alapelvei, értékei, cél- és feladat rendszerének maradéktalan betartása és teljesítése
- eredményesség, hatékonyság és méltányosság alapelveinek érvényesítése.

Az egyes pedagógusok feladatainak meghatározására szolgáló alapelvek:

1. Arányos munkamegosztás (egyenletes terhelés) a tantestület tagjai között
2. A minőségi munkavégzéshez szükséges idő biztosítása

A pedagógus feladatai:

1. Elkészíti az aktuális tantervhez kapcsolódó munkatervét, foglalkozási munkatervét.
2. Felkészül a tanítási óráira, illetve tanórán kívüli foglalkozásokra. Elkészíti az óravázlatokat (foglalkozási terveket), előkészíti a szemléltető eszközöket a tanítási órákra, ellenőrzi azok balesetmentességét, ellenőrzi és értékeli a tanulók munkáit.
3. Összeállítja az írásbeli számonkérések feladatait, az értékelés szempontjait. Javítja és minősíti ezeket.
4. A tanulói teljesítmény értékelése, az értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel.

5. A tanuló egyéni képességeinek megfelelő oktatás; ezen belül sérülés-specifikus szempontú tervezés, ha azt az érintett fejlődése megkívánja vagy szakértői bizottság szakértői véleményében azt javasolta.
6. Egyéni fejlesztési tervet készít, mely alapján kijelöli, figyelemmel kíséri s értékeli a kompetenciafejlesztés irányát és céljait és eredményeit.
7. Alkalmazza az együttműködésen alapuló módszertani elemeket tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon. (pl.kooperatív tanulási technikák, projekt módszer, csoportfeladatok)
8. Aktívan részt vesz a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásában és a tehetséges tanulók képességeinek fejlesztésében.
9. Mentori, tutori tevékenységeket lát el.
10. A tantestületi munkamegosztás szerint részt vállal a pedagógiai programban rögzített feladatok megvalósításában különös tekintettel az alábbiakra:
 - személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
 - közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok
 - szülőkkel való kapcsolattartás, a tanuló családjával történő rendszeres kapcsolattartás.
 - önálló tanulás segítése, e tanulói kompetenciák fejlesztése
 - iskola kulturális és sportéletének szervezése, programok, tevékenységek megvalósítása
 - tanórán kívüli tevékenységek megvalósítása
 - környezeti nevelés
 - egészségnevelés
11. Beosztásnak megfelelően ellátja a tanulók felügyeletét.
12. Elvégzi a beosztásához, megbízatásaihoz kapcsolódó adminisztrációs, és tanügyi dokumentációs munkát.
13. Célszerűen használja a digitális, online eszközöket.
14. Tanítványai képességeihez mérten kialakítja az online információk befogadásának, feldolgozásának, tovább haladásának kritikus, etikus módját.
15. Rendben tartja a szaktárgyához tartozó szertárat, szemléltető eszközöket.
16. Önképzés és szervezett továbbképzés formájában fejleszti szaktárgyi és általános műveltségét.
17. Munkaközössége és a nevelőtestület tagjaként - tudásához mérten - tevékenyen kiveszi részét az intézmény szakmai munkájában (innovációk kidolgozása, projektek, szakmai programok megvalósítása).
18. A kompetenciaméréshez kapcsolódó ütemezési tervben foglaltak megvalósítása.

5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

- Az osztályfőnök feladata, hogy céltudatosan összehangolja a nevelési tényezőket, alaposan megismerje a tanítványai személyiségét.
- Tanév kezdetekor elkészíti az osztályfőnöki az éves nevelési tervet.
- Teljesíti az osztállyal kapcsolatos adminisztrációt (napló, törzskönyv, bizonyítvány, statisztika, mentori tevékenység, fogászati névsor és TAJ szám stb.)
- Megszervezi a tanulók egészségével kapcsolatos teendőket és a Házirendnek megfelelően e tényről előzetesen a szülőket írásban értesíti (pl: iskolafogászat, védőoltás, hallás-és szemvizsgálat stb.)
- Első tanítási napon a tanulókat balesetvédelmi oktatásban részesíti (a munkavédelmi felelős által biztosított tematika szerint), ennek tényét a naplóban rögzíti, és a tanulók aláírásukkal igazolják az elhangzottak tudomásul vételét
- Havonta egyeztetni a tanulói tájékoztató füzetbe beírt bejegyzéseket a Kréta naplóval, és szükség esetén korrigál.

- Megtervezi és ütemezi a családlátogatásokat.
- Probléma felmerülése esetén az érintetteket esetszbeszélésre hívja össze
- Év elején a tanulókkal és a szülőkkel ismerteti a Házi rendet, melynek tudomásul vételét az aláírások összegyűjtésével dokumentálja
- Írásban tájékoztatja a szülőket a szülői értekezletek és fogadó órák időpontjáról, valamint a tanév rendjéről.
- Ismerteti a tanulókkal és a szülőkkel az adott korosztály elvárt tanulási és viselkedési normáit, ennek figyelembe vételével havonta értékeli a magatartás és szorgalom terén nyújtott teljesítményt
- A Házi rendben rögzítettek szerint a hiányzásokat határidőn belül igazolja, illetve igazolatlanoknak nyilvánítja. Hetente összegezi a mulasztásokat és havonta rögzíti tanulóra lebontva, az e-Kréta megfelelő rovatában
- Amennyiben szükséges hivatalos megkeresésre (különösen indokolt esetben a személyiség jogokat tiszteletben tartva) jellemzést ír a tanulóról. Minden esetben értesíti felettesét a megkeresésre általa írt vélemény szövegéről
- Elkészíti az osztály ülésrendjét, heteseket jelöl ki, (esetleg ügyeleteseket) tájékoztatja őket a hetes-és az ügyeletes feladatairól
- Felhívja a figyelmet az osztály tárgyi berendezéseinek védelmére, a rend és tisztaság megővésének fontosságára
- Diákjaival az alkalomhoz illő öltözetben részt vesz a városi és iskolai ünnepeken
- Tanítványai aktív közreműködésével segíti az ünnepek méltó megünneplését
- Személyiségfejlesztés
- Mind a félévi, mind az év végi magatartás és szorgalom osztályzatok megállapításához elemzi feljegyzéseit, kikéri az osztályban tanító tanárok, tanulók véleményét és ezek alapján dönt az értékelésről.
- Segíti az osztály szülői munkaközösségének munkáját. Szülői értekezleten beszámol az osztály neveltségi és tanulmányi helyzetéről, pedagógiai tanácsokat ad, törekszik az iskola és a család nevelőmunkájának összehangolására.
- Figyelemmel kíséri, kezdeményezi és koordinálja osztálya tanulóinak a tanórán kívüli és - a meghatározott esetben - iskolán kívüli elfoglaltságait.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Az iskolába kerülő értelmileg, tanulásban akadályozott sérüléssel, autizmus spektrumzavarral élő gyermekek – a sérülés mértékétől, minőségétől függően – az iskolai nevelés-oktatás megkezdésekor igen változatos képet mutatnak.

A központi idegrendszeri sérülés következtében fennálló állapotot súlyosbíthatja a késői időpontban megkezdett speciális fejlesztés, az értelmi sérülés következtében kialakuló másodlagos sérülések, a rossz szociokulturális környezet.

A magatartás (viselkedési) –zavarok pszicho-pedagógiai vonatkozásai:

- A magatartás (viselkedési) – zavar olyan gyűjtőfogalom, amely egyesíti magában a különböző, részben orvosi, részben belső pszichikai, részben szociális eredetű, a viselkedésben kifejezésre jutó zavarokat.
- A zavarok gyermekkorban kezdődnek, okai között alkati és környezeti tényezők is szerepet kapnak. Megnyilvánulásaikban nagyon különbözőek:
- agresszió, pszicho-motoros nyugtalanság, zárkózottság, aktivitás csökkenése.

A magatartászavarok megjelenése kisebb gyermekeknél: dacos, engedetlen, kötekedő – adaptációs zavar jeleként értelmezhető.

Az óvodás és kisiskoláskorú gyermekek legszembetűnőbb problémája mindig az alkalmazkodás nehézsége. Teljesítményre orientált világunkban a modern kultúra magas fokú követelményei a beiskolázás időszakában növelik a pszichés zavarok előfordulását. Az iskola és a jól vagy rosszul szocializált gyermek összetalálkozása, az elvárt munka feltételrendszerének ugrásszerű megváltozása, a gyermek életkor-specifikus lelki, illetve társaslélektani konfliktus lehetőségein kívül egy sor nehézséget hoz a felszínre: teljesítményzavar, magatartászavar, kapcsolatzavar.

Tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarok korrekciója

- a tanulás feltételeinek megteremtése, ezzel segítve a gyermek optimális személyiségfejlődését, különös tekintettel mentális fejlődésére.
- A terápiás, rehabilitációs célú foglalkozások változatos tanulás-szervezési módjainak alkalmazása,
- az SNI gyermekek és tanulók számára általános gyógypedagógiai, pszicho-pedagógiai, logopédiai terápiák biztosításával. A tiflo-, szurdo-, pszichológiai, fejlesztő-drámapedagógiai, Sindelar, gyógytorna, gyógytestnevelés, rehabilitációs úszás, állatterápia, terápiás judo, mentálhigiéné, sóterápia, zeneterápia, alapozó terápia, bazális stimuláció, játék és pszichoterápia, SON-RISE autizmus terápia, Snoezelen terápia, augmentatív és alternatív kommunikáció, kinezológiai eljárások, gesztusnyelv, szenzomotoros integrációs terápia, képzőművészeti pedagógiai terápia, és minden terület, mely a gyógypedagógia köréhez kapcsolható.
- A szülőkkel való együttműködés nélkülözhetetlen, .
- Fontos a látási-hallási észlelést fejlesztő gyakorlatok alkalmazása. A téri tájékozódás hiányának pótlása, mely betűtévesztéseket okozhat. A fejletlen keresztcsatornák a sikeres tollbamondások gátjai.

A fejlesztő programok témakörei:

Mozgásfejlesztés:

- Nagy és finommozgások egymásra épülő rendszerek,
- Finommozgáson belül irány, mozgás koordinációt fejlesztő feladatok,
- Testséma fejlesztés – téri tájékozódás,
- Percepciófejlesztés: - vizuális percepció
- auditív fejlesztés
- taktilis csatornák fejlesztése
- verbális fejlesztés játék

Tolerancia képességének fejlesztése (tapintat, empátia, udvariasság, tisztelet, érdeklődés)

A pedagógus feladatai:

- Egyéneként és együtt kialakítandók azok a pedagógiai helyzetek (tanulás, játék, szórakozás stb.) melyek a közeledést segítik elő, s lehetővé teszik a kölcsönös elfogadást.
- Kulturált konfliktuskezelés, tanulók autonómiájának fejlesztése. Jó alkalom erre az osztályfőnöki óra. Ezen kívül a barátkozásokra jó terület az együttes táborozás, az erdei óvoda és iskola, osztálykirándulás, szereplés stb.
- A kivárási képességének fejlesztésében segít a metakommunikáció, amivel jelezzük a gyermek felé, hogy tudunk róla.
- A gyermekek empátia képességének fejlesztése.
- Fontos, hogy már kisgyermekkorban fejlesszük önismeretét a beilleszkedés, a magatartási zavarok nehézségeinek leküzdése érdekében. Ez történhet különböző nem verbális kommunikációt fejlesztő gyakorlatokkal. Szerepjátékok irodalmi művek dramatizálásával Élőlények mozgásainak utánzásával szópárok jelentésbeli különbségeinek bemutatása gesztusokkal, mimikával

Színterei lehetnek: osztályfőnöki óra, rehabilitációs és terápiás foglalkozások, napközis szabadfoglalkozás, szakkörök, klubfoglalkozás, tanulmányi kirándulás, erdei iskola, tábor

Módszerei:

- **Önfejlesztés, önismeret:** empátia, közösséghez való kapcsolat fejlesztése, beilleszkedés
- **Testkultúra** fejlesztése: testedzés, torna, tánc
- **Önképzés:** valamilyen tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek bővítése
- **Művelődés:** színházi látogatás, kulturális események stb.
- **Kirándulások** szervezése: Magyarország nevezetes tájai, határon túli történelmi események színhelyei
- **Egészséges életmód:** táplálkozási szokások, egészségnap szervezése, gasztronómiai ételbemutató

Az eredményesség érdekében a tanórákon és a tanórán kívül szervezett foglalkozásokon is elengedhetetlen a **következő szempontok** figyelembevétele:

- A kudarcok elkerülése, negatív hatások kialakulásának megakadályozása érdekében fontos a meglévő pozitívumokra való támaszkodás, azok erősítése, továbbfejlesztése, sikerélmény biztosítása, önbizalom, helyes önértékelés kialakítása.
- Az oktatásnak biztosítani kell a tanulók lehetőségeihez mért tempót, elegendő időt, megfelelő számú ismétlést az ismeretek elsajátításához.
- A tananyag feldolgozásánál, az önálló munka során és a házi feladatok adásánál is előnyben kell részesíteni a differenciálást. Minden tanulónak egyénre szabott, erejéhez mért feladatot kell adni (a helyes önértékelés kialakulása érdekében).

A sikeres fejlesztés céljából nélkülözhetetlen a nevelés-oktatás, a rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységek szereplőinek folyamatos és rendszeres konzultációja.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő feladatok

Iskolánkban a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység az oktatás méltányosságának, erősítésének alapelveihez igazodik. Mint

többcélú, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai, nevelési-oktatási feladatokat ellátó intézmény a különleges bánásmód alkalmazása mentén segítjük az arra rászoruló tanítványokat. Az intézmény célkitűzései között kiemelt helyen szerepel – a társadalmi beilleszkedés elősegítése érdekében – a gyermekek képességfejlesztése, a képességek kibontakoztatására irányuló fejlesztőmunka biztosítása, a nevelés, oktatás, a rehabilitációs rehabilitációs tevékenység egyensúlyának megteremtése.

Fontos gyógypedagógiai szempont ennek megvalósításában:

- a nem, vagy csak kevésbé sérült funkciók továbbfejlesztése,
- az értelmi fejlődés rendellenességeinek korrigálása
- az eltérő értelmi fejlődés személyiségkárosító következményeinek megelőzése illetve ellensúlyozása

A tanítás-tanulás folyamatában–az értelmi sérülésből eredő hátrányok csökkentése, a tanulási nehézségek enyhítése céljából – a tanórákon és azon kívül is elengedhetetlen a következő/ további szempontok érvényesülése:

- lassabb ütemű, kis lépésekben történő haladás,
- következetesség, hézag nélkülség az ismeretek elsajátításában (egyszerűtől a bonyolult felé, az ismerttől az ismeretlen felé történő haladás).
- a szemléletesség, a szemléltetés kiemelt szerepe, (természetes valóság, makett, kép)
- cselekvéssel, tevékenységgel egybekötött ismeretelsajátítás,
- a differenciálás, az egyéni adottságokhoz való alkalmazkodás, (szükségletekhez igazodó segítségnyújtás, a feladatok mennyiségi és minőségi differenciálása...),
- a gyakori és intenzív ismétlés, a változatos gyakorlás, (az ismeretek megváltozott körülmények közötti gyakorlása)
- a megismerő tevékenység, a különböző kognitív képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodási műveletek) fejlesztése, minden tantárgy keretében.
- bár az egyes képességek, az egyes pszichés funkciók szoros kapcsolatban vannak egymással, a súlyosabban sérült területek speciális fejlesztése és sérülése (pl. olvasási-számolási és írás-zavar) enyhítésére célzottan is szükség van.

Ezt szolgálják – a tanórai differenciált, kiscsoportos és egyéni foglalkozásokon kívül – a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások, valamint a felzárkóztatásra fordítható egyéni foglalkozások is.

A beilleszkedést hátráltató magatartási szokások iskolán kívüli eszközökkel történő enyhítése (család, szakemberek stb.) A pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások fajtáit és óraszámát–az éves órakeret függvényében, a rászoruló tanulók képességeinek ismeretében – tanévenként a munkatervben rögzítjük, a konkrét fejlesztő programokat is tanév elején állítjuk össze.

Az iskolában folyó nevelés-oktatás, a pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységek kiemelt feladatai:

- a tanulók iskolai sikerességének elősegítése
- a tanulói előrehaladást támogató korszerű módszerek alkalmazása
- a hátrányok enyhítésére irányuló segítő pedagógiai tevékenység megteremtése
- a tanulói közösségek fejlesztése, a fejlődés ösztönzése
- családok bevonása, támogatása

- esélyteremtő programok és szolgáltatások biztosítása.
- a megismerő tevékenység (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás) fejlesztése az akaratlagos cselekvés szabályozására való képesség kialakítása, az érzelmi-akarati szféra alakítása
- a kommunikációs készségfejlesztése a beszéd formai és tartalmi oldalának formálásával harmonikus személyiség kialakítása, a fizikum és pszichikum együttes fejlesztése a céltudatos feladat és munkavégzés.

A felsorolt korrekciós területek a pedagógiai szakaszok mindegyikében jelen vannak, ismétlődnek, de tartalmukban, mélységükben igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, fejlettségéhez, tudásához.

Az 1-4. évfolyam kiemelt fejlesztési területei:

- Megismerő tevékenységek fejlesztése: érzékelés: tárgyak, személyek, jelenségek felismertetése, megnevezése összehasonlítás: tárgyak, képek, jelenségek összehasonlítása tulajdonságaik alapján. Hasonlóság, különbözőség észrevetése differenciálás: jellemző jegyek alapján tárgyak jelenségek megkülönböztetése, csoportosítása emlékezet: tárgyak, cselekvések, történések stb. egymásutániségének megjegyzése, felsorolása stb. figyelem: utasításokra cselekvések végrehajtása.

A motoros képesség fejlesztése:

- Mozgások, testrészek érzékelése különböző helyzetben, irányok viszonyítása a saját helyzethez
- Finom és nagymozgások gyakoroltatása
- Mozgás, egyensúlyozás
- Tér és időbeli tájékozódás:
- Térbeli helyzetek és megnevezésük
- Időbeli tájékozódás: időpont, napok stb.
- Kommunikációs képességek fejlesztése:
- Beszédre való készítés
- Helyes beszédtechnika kialakítása
- Szókincs gyarapítása
- Olvasási nehézségek leküzdésének segítése
- Írásmozgás fejlesztése, gyakoroltatása
- Szociális készségek fejlesztése
- Társas kapcsolatok alakításának segítése. Viselkedés, önfegyelem.
- A szociális hátrányból eredő szokások korrigálása.

Az 5-8. évfolyam kiemelt feladatai:

Gondolkodási, tanulási és a kommunikációs képességek fejlesztése

Gondolkodási képességek fejlesztése: a korábban és az újonnan szerzett ismeretek közötti kapcsolatok megteremtése lényeges jegyek kiemelése, összehasonlítás, differenciálás, viszonyítások

Tanulási képességek fejlesztése:

- Szándékos és önálló tanulás
- Önálló tanulási módszerek
- Önellenőrzés képessége
- Kitartás, újrakezdés, a kudarc leküzdése
- Kommunikációs készség
- Az összefüggő beszéd készségének továbbfejlesztése, gyakoroltatása, javítása
- Olvasott szövegek értelmezése
- Helyesírási hibák javítása változatos módon

9-10. évfolyam kiemelt feladatai:

- Harmonikus személyiség alakítása, tudatos magatartás, önfegyelem, tudatos feladat és munkavégzés.
- Társadalmi beilleszkedés érdekében: társas kapcsolatok fejlesztése
- Konfliktuskerülő és feloldó magatartás erősítése
- Családi szerepekre, önálló életre felkészítés
- Szabályok, normák elfogadása
- Kognitív képességek fejlesztésében a verbális szintmegerősítése
- Ok-okozati összefüggések keresése
- Történelmi időben való tájékozódás
- Törekvés a kortárs csoportba történő visszaillesztésre

Szakképző évfolyamok kiemelt feladatai:

- Munkavégzéshez szükséges technikák elsajátítása
- A munkahelyi, társadalmi beilleszkedés elősegítése
- Kommunikációs készség továbbfejlesztése
- Mozgás, erőnlétfejlesztés
- Személyiségfejlesztés, értelmi képességek továbbfejlesztése
- Viselkedési normák szükségessége, elfogadtatása
- Önbizalom, önértékelés, önismeret, önkritikai érzék fejlesztése
- Társkeresés gondjai, problémái
- Életvitel kialakításának segítése
- Igénykialakítás az egészséges és kulturált életmódra
- A beilleszkedést hátráltató magatartási szokások iskolán kívüli eszközökkel történő enyhítése (család, szakemberek)

Készségfejlesztő iskolai évfolyamok kiemelt feladatai

- A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az

eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását.

- Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van.
- A gyakorlati évfolyamokon a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, és minél önállóbb gyakorlása, praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakítása a cél.
- A készségfejlesztő iskola által a helyi tantervben is adaptált Munkahelyi Gyakorlat Program (MHGY) keretében megvalósuló gyakorlat több éve működő, immáron saját jó gyakorlatunk. Alapja a készségfejlesztő iskolai gyakorlati évfolyamok külső helyszíneken, - a valós munkakörnyezetet modellező - integrált munkakörnyezetben megvalósuló gyakorlati oktatása és képzése, mely az együttműködő partnerek közötti kölcsönösségen alapul.
- Az egyes, nyílt területen adaptációra és a tudás transzferálására nehezebben - azonban a tanterv, a tananyag szerinti munkafolyamatok begyakorlására és elsajátítására - képes készségfejlesztő iskolai tanulók számára biztonságosabb és eredményesebb az intézményi tanműhelyben/szaktanteremben történő oktatás megszervezése, illetve feltételeinek biztosítása.
- A Munkahelyi Gyakorlat Programban (MHGY) előnyben részesített funkciógyakorlás, mely során az elvégzett tevékenységek szervesen illeszkednek a képzési szerkezet kiegészítő képesítéseihez és a kerettanterv új moduláris rendszeréhez is.
- A munkahelyi gyakorlat program során a diákok nem szereznek szakmát, - tekintve, hogy a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás nem része a szakképzésnek, a köznevelési alapfeladat-ellátás területe. A külső helyszínek által kínált tapasztalatszerzés során megismerkednek a nyílt munkaerő-piaccaal, a munkahelyi és munkavállalási alapszabályokkal.
- A programban az intézmény készségfejlesztő iskolájának tanulói heti rendszerességgel vesznek részt, egyéni besorolás alapján. Az 1-es, 2-es "kategóriába" (gyakorlati csoportba) kerülést a szakoktatók és az osztályfőnökök a tapasztalatok és a tanulói képességek/kompetenciák figyelembe vételével közösen döntenek el.
- A beválogatáshoz kapcsolódó bementi mérések elvégzése mind a két kategóriában külön pedagógiai szempontrendszer alapján történik. Vannak olyan tanulók, akiket egyik kategóriába sem sorolnak be, azonban ha a csoportkísérő szakoktató vállalja, akkor esetenként ők is kimehetnek az adott gyakorló helyszínre.
- A gyakorlati és előkészítő évfolyamok munkára történő felkészítése nem csak az integrált, külső, hanem belső, ún. védett környezetben is biztosított, mely az intézmény tanműhelyeiben, szaktantermeiben zajlik.
- A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a munkahelyi gyakorlat programba (MHGY) beválogatott tanulók a program megvalósulásában együttműködő partnerek által biztosított helyszíneken változó időbeosztással, heti rendszerességgel vesznek részt.
- A gyakorlati csoportok adott tanítási év folyamán a helyszíneken rendszeresen cserélődnek. Ez a rotáció az egyes elsajátított munkafolyamatok szinten tartását és az új munkatapasztalatok szerzését szolgálja. Több MHGY csoportunk van, akik felnőtt kísérelvel, az együttműködő partnerekkel egyeztetett időpontokban tartózkodhatnak adott helyszínen.

- A külső munkahelyi gyakorlati tevékenységek modellezése, a társadalmi és munkaerő piaci integráció céljából valósul meg.

Gyermek,- és ifjúságvédelem, szociális hátrányok enyhítése

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet az osztályfőnökök, a pedagógusok, az ifjúságvédelmi felelős, az iskolai dolgozók, a szülők, a gyermekvédelmi szakemberek összehangolt munkájukkal végzik. A feladatokat az iskola gyermekvédelmi felelőse fogja össze. A gyermekvédelem minden pedagógus kötelessége.

A gyermekvédelmi tevékenység során a leginkább figyelmet igénylő és veszélyeztetett csoport a hátrányos helyzetű, tanuló. Hátrányos helyzetű az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Munkánk során törekszünk arra, hogy nagyobb odafigyelést kapjanak és semmilyen módon ne érje őket hátrányos megkülönböztetés.

Alapelvek

Az alapelvek megfogalmazása során figyelembe vesszük az 1991. évi LXIV. Törvényt, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről, mely a gyermeki jogokról szól.

- A pedagógiai munka legfontosabb alapelve a gyermek érdekeinek szem előtt tartása illetve személyiségi jogainak tiszteletben tartása, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Toleráns, empatikus szemléletet kell kialakítani az egész intézményben, azaz egyetlen tanulót sem érhet hátrányos megkülönböztetés vallása, nemzeti és etnikai hovatartozása, vagy bármilyen más rajta kívül álló ok miatt.
- Az ifjúságvédelmi munka során törekedni kell a családban nevelkedés megtartására mindaddig, míg a körülmények a gyermek családból való kiemelését valóban szükségessé nem teszik.
- A problémák mielőbbi feltárása érdekében bizalmi kapcsolatot és érdekközösséget kell kialakítani a szülővel, hogy a szülő is érezze, hogy a gyermekkel kapcsolatos problémák megoldása közös feladat.
- Törekedni kell arra, hogy a szülők tudjanak annak lehetőségéről, hogy az iskola keretein belül is fordulhatnak segítségért.
- Életvezetési tanácsokkal igyekeznünk kell, hogy a családok problémái enyhíthetőek legyenek
- Egyenlő bánásmód és esélyek egyenlősége
- Titoktartás, amennyiben nincs jelentési kötelezettség

Általános cél

- A prevenció, a tanulók hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése
- A veszélyeztetettség mielőbbi feltárása
- A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek rendszeresen járjanak iskolába

- A gyermekek számára olyan biztonságos légkör kialakítása, melyben személyiségfejlődésük optimális lehet,
- Mentálisan és testileg egészséges fiatalok nevelése, egészséges kultúrájuk színvonalának emelése
- Demokratikus, harmonikus iskolai légkör megteremtése
- Az anyagi vagy erkölcsi szempontból veszélyeztetett gyermek indulási hátrányának enyhítése, esélykülönbségének csökkentése.
- Képességkibontakoztatás és tehetséggondozás

Konkrét célok

- a tanulók egyéni érdekeinek segítése
- a tanulók csoportérdekeinek segítése
- a tanulók és pedagógusok közötti kapcsolat harmonizálása
- a pedagógusok és szülők közötti kapcsolat harmonizálása
- a tanulók lelki egészségének megóvása
- a testi-, értelmi-, érzelmi fejlődés segítése
- a szociális hátrányok enyhítése
- jó képességű és tehetséges gyermekek felkutatása, kiszűrése
- tehetséggondozásban segítségnyújtás
- a tanulók káros szenvedélyektől való megóvása
- felkészítés a környezeti hatásokhoz való alkalmazkodásra
- tanulói és gyermekállományunk egyedi helyzetéhez igazodva – valamennyi ellátott köznevelési alapfeladat és életkori szakasz vonatkozásában - biztosítani az iskola keretek között megvalósítható:
 - a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
 - a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot,
 - a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

A pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai

- A veszélyeztetett tanuló kiszűrése, az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelősök segítségével személyes beszélgetés formájában
- Közreműködés a veszélyeztetettnek ítélt tanulókról vezetett egységes ifjúságvédelmi nyilvántartás készítésébe
- Ezen gyermekek szüleinek fokozottabb ösztönzése szülői értekezleteken, rendezvényeinken való részvételre
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátránykompenzációjának segítése
- A szociális kompetenciák fejlesztése
- Családlátogatás szervezése a veszélyeztetett tanulók körülményeinek felmérésére az osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén a mentor részvételével
- Családlátogatások alkalmával meggyőződés az indokolatlan hiányzások okáról, ezek megszüntetése
- Indokolt esetben a Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság, Gyámhatóság, az általános szabálysértési hatóságként eljáró kormányhivatal, Népjóléti Iroda, Önkormányzat, Rendőrség közreműködésének kezdeményezése a pedagógusok javaslatára az osztályfőnök és az ifjúságvédelmi felelős közvetítésével
- Javaslatot, intézkedési tervet kell kidolgozni a hátrányok kompenzálására a pedagógusok és szükség esetén külső partner bevonásával értékelő esetmegbeszélés formájában

- Tankönyv és taneszköz biztosítása tartós tankönyvek vásárlásával és kölcsönzésével a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítésére
- Rászorultságnak megfelelő étkezési támogatás biztosítása.
- Minden veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítani kell az egész napos iskola által nyújtott foglalkozás lehetőségét, amelynek keretében biztosítjuk egyrészt a gyermek napközbeni ellátását, másrészt a tanulók felkészítését a másnapi tanítási órákra, valamint a szabadidő tartalmas eltöltésének feltételét.
- A nevelési program keretében elkészített egészségnevelési - ennek részeként kábítószer-ellenes - program kidolgozásában közreműködni kell (elsősorban e feladatkör felelősének és a védőnőnek), végrehajtását figyelemmel kell kísérni. Szükség esetén intézkedést kezdeményezzen az igazgatónál, nyújtson tájékoztatást a szülőknek, pedagógusoknak.
- Az iskolán belüli szociális szolgáltatások, a képességkibontakoztató fejlesztés, a felkészítés alapelveinek biztosításában és feladatainak megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolni.

A gyermek – és ifjúságvédelmi felelősök feladatai

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök segítik az intézmény pedagógusainak gyermek-és ifjúságvédelmi munkáját. Intézményegységenként kerülnek kijelölésre azok a kollégák, akik a fenti területen munkaköri feladataikba ágyazva segítik a pedagógusok munkáját, az adatszolgáltatást, a jelzőrendszer működtetését, az esetleges problémahelyzetek feltárását, és a segítő szervekkel történő közös megoldást. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladat különösen:

- Az osztályokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelkisegély-telefon, gyermekek átmeneti otthon stb.) és közzéteszi ezen intézmények címét, illetve telefonszámát.
- A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzésére esetszűrést kezdeményez a veszélyeztetettség tényének megállapítására
- Egységes szempontrendszerű ifjúságvédelmi nyilvántartás készítése a veszélyeztetett tanulókról
- Szülők tájékoztatása szülői értekezleten illetve faliújságon kihelyezett elérhetőségeiről és fogadóórairól, valamint az általa végzett feladatairól
- A veszélyeztetett tanulóknál – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét.
- Gyermekbántalmazás védelme, elhanyagolás vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot, valamint a gyámhatóságot, adott esetben a rendőrséget.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére esetszűréseken vesz részt, vagy indokolt esetben esetszűrést kezdeményez a pedagógusok és társintézmények képviselőinek bevonásával.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében koordinálja a mentorálásokat, közreműködik a háromhavi esetszűrések lebonyolításában.
- Hátrányos helyzetű tanulók bevonása pályázatok által megvalósított programokra
- Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése abban, hogy hozzájussanak az iskola és különböző szervezetek által biztosított programokhoz, lehetőségekhez

- a pedagógusok és szülők között felmerülő kommunikációs gátak feloldásában segítséget nyújt
- Az iskola nevelési programja, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése: szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az iskola igazgatójánál, tájékoztatás nyújtása a tanulóknak, a szülők és a pedagógusok részére.
- A szülők felvilágosítása az igazolatlan hiányzások következményeiről a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § értelmében
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet értelmében igazolatlan hiányzás esetén eleget tesz jelzési kötelezettségének
- A szülők tájékoztatása a szociális rászorultság esetén igénybe vehető ellátásokról
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulókról nyilvántartás készítése és vezetése, a szülők értesítése a kedvezményre való jogosultság megszűnésének határidejéről és új kérelem benyújtásának lehetőségéről
- Szükség esetén jegyzőkönyvet ír, feljegyzéseket készít
- Eleget tesz jelzési kötelezettségének a jelzőrendszer tagjaként a gyermekek veszélyeztetettsége esetén
- részt vesz az iskola által szervezett szülők hete programban, ahol együttműködik a pedagógusokkal a szülők tájékoztatásában gyermekük tanulmányi eredményéről és magatartásáról problémák esetén

Módszerek

- Elektronikus kapcsolattartás, e-ügyintézés
- Négy szemközti beszélgetés (gyermekkel, szülővel, pedagógusokkal)
- Családlátogatás
- Értékelő esetszbeszélés
- Egyéni foglalkozás, korrepetálás
- Családterápia ajánlása.
- Szakemberhez irányítás (pszichológus, orvos, gyámügyi szakember, stb.)
- Hatósági közreműködés kérése
- Kréta funkciók alkalmazása

Az iskolai lemorzsolódás, a korai iskolaelhagyás megelőzése

Az Európai Unió egyik fő szakpolitikai célkitűzése volt, hogy a **lemorzsolódással veszélyeztetett** tanköteles korú tanulók arányát minden tagországban 10% alá szorítsa vissza 2020-ig. A köznevelési törvény 2015. évi módosításában megjelent a lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló (Nkt. 4. § 37.) definíciója.

A törvény az iskolai lemorzsolódás – és ezzel a korai iskolaelhagyás – megelőzését szolgáló beavatkozásokat megalapozó és támogató korai jelző-és pedagógiai intézkedésekkel támogató rendszer kiépítésére irányult. A rendszer, mint pedagógiai-szakmai szolgáltatás célja továbbá a legalább középfokú végzettség megszerzése, ezzel elősegítve a fiatalok munkaerőpiacra való beilleszkedését, és hosszú távon a munkavállalás, a pályán maradás sikerességét. Ez utóbbiak SNI, értelmi fogyatékossgal élő tanulóink esetében különös jelentőséggel bírnak.

A korai jelzőrendszer működtetésével az intézményben nyilvántartott adatokra épülve értékelést, elemzést követően jön létre egy olyan pedagógiai munkát támogató rendszer, amely segíti a pedagógusok oktató-nevelő munkáját, támogatja az intézményt a lemorzsolódással

veszélyeztetett tanulókkal kapcsolatos teendőkben, valamint a beavatkozások megszervezésében, megvalósításában.

A további célok közt szerepel a szükséges pedagógiai eszközök és módszerek intézményi szintű alkalmazásának támogatása, a beavatkozások előre haladásának nyomon követése, valamint a lemorzsolódás megelőzése, a korai iskolaelhagyás megakadályozása érdekében.

A lemorzsolódás csökkentése, a tanulói motiváció és eredményesség érdekében megtett intézkedések feladatokat és kötelezettségeket, a pedagógiai támogatást segítő szakemberek együttműködését, koordináltan megszervezett team-munkát jelentenek.

Intézményünk és Baja Város Önkormányzata, az **EFOP-3.9.2-16-2017-00053** azonosító számú "Humán kapacitások fejlesztése a Bajai járásban" elnevezésű projekt közös megvalósítója volt (2020-ban). A projekt keretén belül a **Korai iskolaelhagyást és lemorzsolódást megelőző modellprogramok** kidolgozásában és kipróbálásában, valamint a vállalt közös célok megvalósításában sikeresen vett részt. A kipróbálás nyomon követéséről összefoglaló anyag készült. A Bajai EGYMI a projekt során megszerzett kiemelten hasznos tapasztalatok beépítésével kívánja megvalósítani a fenti feladatait és kötelezettségeit.(prevenció, intervenció)

Tehetséggondozás

Mindannyiunk „közös ügye”, feladata és felelőssége a tanulók alapos megismerésén keresztül a kiemelkedő képességek felismerése és továbbfejlesztése, a tehetség kibontakoztatása.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását – a tanórai differenciált foglalkoztatás mellett – jól szolgálják a különböző tanórán kívül szervezett tevékenységek, a nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások, szakköreink.

E tevékenységek – melyek szervezésénél a tanulói és szülői igényeket is figyelembe vesszük – a tehetség kibontakoztatásán, a gyengébb képességű tanulók felzárkóztatásán túl szociális szolgáltatásokat is nyújtanak.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

Kiváló Akkreditált Tehetségpontként működünk továbbra is, mivel a 2024.tavaszi akkreditációs minősítő eljárás keretében ismét elnyerte az INTÉZMÉNY AZ AKKREDITÁLT KIVÁLÓ TEHETSÉGPONT címet, melyet 2023-2026. között jogosan birtokolhat.

A 2024/2025. tanévben is figyelemmel kísérjük a pályázati és a speciálisan e területre irányuló továbbképzési lehetőségeket is. (MATEHETSZ, NTK, NTP stb.) A hatékony pedagógiai munka megvalósításra irányuló törekvéseink mellett az intézményen belül folyó tehetségsegítő, tehetségfelismerő, illetve a meglévő tehetségek támogatására irányuló munkát kiemelten fontosnak tarjuk. Hasonlóképpen az új tehetségek felkutatása, a bennük rejlő tehetségpotenciál beazonosítása is jövőbeli célkitűzéseink és feladataink között szerepel.

Tehetséggondozási tevékenységet folytatnak e területen elkötelezett és elhivatott szakos kollégáink, koordinátori feladatokat egy fő (pszichológus) lát el az intézményen belül. Kettő fő gyógypedagógus, valamint a pszichológus kolléga teamben tervezi meg az intézményünkben e

területen folyó munka szervezeti kereteit, legfontosabb célkitűzéseit, irányát, a pályázati lehetőségek felkutatását, kiaknázását és szakszerű megvalósítását. Az ún. kettős különlegességű tanulóira irányuló fókusz és az ehhez kapcsolódó célzott, speciális fejlesztés új hangsúlyt kap az intézményi jövőképben, az új feladatokhoz igazodó stratégiai és pedagógiai célok megalapozásában.

A megvalósítást önkéntes alapon a helyi szakemberek is elhivatottan, aktívan, érdeklődéssel segítik, támogatják. Az idei tanévünkben a felkészülés feladatainak folyamatos része a felkészítés is, (nevelőtestület, akkreditált pedagógus továbbképzések) az intézményi tehetségkonceptió (ki)alakítására, a szervezeti egységekben megvalósítható tevékenységekhez való igazodás, az illeszthetőség kipróbálása, a program jelleggel működő, rendszerese biztosított tehetséggondozás megvalósítása és az újabb, meghonosítható tehetséggondozó programok kidolgozására való alkalmassá tétel és válás.

A tehetséggondozás módszertani sokszínűsége elnevezésű akkreditált képzés által kapott támpontok, hasznosítható ismeretek alapokat adnak a kollégáknak. A képzés során megismerhették és elsajátíthatták a tehetséges diákok sokoldalú, hatékony fejlesztésének a különböző csoportméretekben megvalósítható, a személyes bevonást lehetővé tevő módozatait, technikáit, melynek beépítése továbbra is biztosíthatja a tehetségek támogatását és a fenntarthatóságot.

A 2023/2024. tanév alkalmával kettő időszakban is pedagógus képzés valósult meg az EGYMI-ben. A **Nemzeti Tehetség Központ** központi, pályázati forrásból térítésmentesen biztosította az érdeklődő, vagy e területen szakmai feladatot ellátó szakemberek részére az akkreditált pedagógus továbbképzés lehetőségét, képzésenként 5-5 órában.

Az NTP-TSZMT-M-23-0008 azonosító számú, **„Komplex tehetségtámogató programok”** című projekt keretében megvalósuló program az egész tanévet érintette. A tanév első felében **Tehetségdiagnosztika**, valamint a **Tehetségbarát tanítási módszerek** elnevezésű felnőttképzések zajlottak, 12-12 fő önkéntes részvételével, majd a második félév tavaszi időszakában összesen 40 fő, (16+24 fő) két csoportban történő edukációja valósulhatott meg ebben a támogatott formában.

A Tehetségdiagnosztika képzés által a tehetségdiagnosztika eszközszerének bemutatása történt, a tehetségazonosítástól, a tehetséges gyerekek megtalálásától, a különböző tehetségfejlesztő programokba történő beválogatásig, egészen az adott programok hatásvizsgálatig terjedően. Célja a szemléletformálás, a módszertani alapok bemutatása és átadása volt. A résztvevők megismerték a tehetségdiagnosztika alapvetéseit, nyitottá váltak ezek beépítésére a saját szakmai munkájába. Megismerték a tehetségdiagnosztika módszereit, az azonosítás lehetséges módjait, melyekkel gyógy/pedagógiai tevékenységében teret biztosíthatnak a diagnosztikai munkának is. Feltérképezték a tehetségazonosítás eredményeire épülő egyéni és csoportos fejlesztési lehetőségek típusait, az érdeklődés mentén történő differenciálás pedagógiai alapelveit, melynek köszönhetően tervezhetővé válhat számukra az érdeklődés mentén történő differenciálás alkalmazása, tervezése.

A tehetségbarát tanítási módszereket átadó képzés célja a széles spektrumú tehetséggondozó szemlélet megismertetése volt a mindennapi oktató-nevelő munkát meghatározó szempontok alapján. A kreatív klíma, az aktív tanulás és a differenciálás jellemzőinek meghatározása és megismertetése is lehetővé válhatott. A résztvevők kompetenciáiban mérhető tudást a széles spektrumú tehetséggondozó szemlélet alapvetéseinek megismerése, a tehetségklíma és a differenciálás előnyeinek és jellemzőinek beépítése, az érdeklődés mentén történő differenciálás pedagógiai alapelveinek elsajátítása jelentette.

Mindkét tudásszerzés alkalmával elsajátított kompetenciákat, a tudás transzferálható elemeit és módszereit beépítik/beépíthetik pedagógusaink a tanórai, tanórán kívüli tehetségfejlesztést és tehetséggondozást szolgáló és támogató pedagógiai munkájukba. Az intézményi tehetségkonceptió és tehetségüggyel kapcsolatos szemlélet értelmében a tehetségesnek ígérkező gyermekek, tanulók és fiatal felnőttjeink a megfelelő oktatási és tehetségklímában, valamint differenciált környezetben egyéni és csoportos fejlesztési lehetőségek alanyai és részesei lehetnek iskolánkban. (tehetséggondozó programok, tehetségfejlesztő és gondozó szakkörök, tehetségsegítő foglalkozások, alkotóműhelyek, kiváló tehetségponti működés, munkatervi programok, projektek, jógyakorlatok stb.)

A közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrészt oktatása

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról – ide vonatkozó szabályozása értelmében a közlekedési ismeretek oktatása speciális az iskolában.

A „Közlekedjünk együtt, vigyázzunk egymásra!” (KEVE) néven kidolgozott biztonságos közlekedésre nevelő program kapcsán októberben indul az érintett osztályokban a KEVE program.

A többi intézményegységben a közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrészek oktatása a helyi tantervekben és a tanmenetekben meghatározott módon, illetve esetleges projektekhez, vagy munkatervi programokhoz kapcsolódóan egyéni adaptáció mellett zajlik.

A tanulásban akadályozottak általános iskolájában az 1.a osztályban hétfőnként az 5. órában, az 1.b osztályban hétfőnként a 6. órában ismerkednek a tanulók a programmal és a tudástartalmakkal. A 2024-2025. tanév során, az alábbi időpontokban tervezzük a foglalkozások tanórai keretben történő alkalmazását és a program adaptálását - összesen 10 alkalommal:

- október 14-én és 21-én,
- november 11-én,
- december 2-án,
- január 13-án,
- február 3-án,
- március 3-án,

- április 7-én,
- május 5-én,
- június 2-án.

Tanulásban akadályozottak általános iskolája

- A fenti feladatok megvalósítása egyedi elbírálás alá esik az érintett tanulók állapota és oktathatóságuk mértéke szempontjából.
- Ezért az intézményben a közlekedési ismeretekkel kapcsolatos tananyagrészek oktatására, a tanulók értékelésére, minősítésére az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott elektronikus tanulmányi rendszerben e célra kifejlesztett programot is használjuk, de csak körültekintő differenciálás alkalmazásával. (a tanulásban akadályozott általános iskola)

Értelmileg akadályozottak általános iskolája

Bevezető: Nem kell biciklire szállni ahhoz, hogy szembesüljünk a KRESZ fontosságával: gyalogosként mindennap tapasztaljuk, hogy a tápláléklánc legalján állunk, és egy óra alatt nagyjából 20 életveszélyes helyzetbe keveredhetünk az autók, biciklisek vagy bármilyen más közlekedési eszköz miatt.

Tulajdonképpen minden, ami keréken közlekedik, az potenciális veszélyforrás a gyalogosember számára, ez a veszély duplázódik egy gyereknél, aki sokszor meggondolatlanul és kiszámíthatatlanul mozog. Nyugodtan mondhatjuk, hogy mindenkinek szüksége van arra a tananyagra már egészen kicsi korától kezdve, amit a biztonságos közlekedésről szóló tananyag nyújt.

Koncepció:

- Elengedhetetlen az, hogy az értelmileg akadályozott tanulók is alapjaiban tisztában legyenek a közlekedési szabályokkal.
- A biztonságos közlekedés oktatása több, mint egyszerű KRESZ-oktatás, jóval több életszerű példa és több idő is áll a gyerekek rendelkezésére, hogy elsajátítsák az alapismereteket.
- A közlekedésismeret tananyag célja az, hogy egy gyerek ne azért biciklizhessen a főúton, mert már betöltötte a 12. életévét és a KRESZ szerint megteheti, hanem azért, mert már képes és felkészült rá
- A közlekedésismeret nem számít meghatározó jegynek, így, ha a gyermek nem tudja, hogy a busznak mikor van elsőbbsége, akkor sem fogja változtatni a tanulmányi átlagát. Megbukni sem lehet a közlekedésismeretből. Egyetlen gyermek tanulmányi előmenetelét nem befolyásolja, ha a közlekedési ismeretekből nem sikerül levizsgáznia.
- A leghatékonyabb oktatás mindig az, amikor a szülők és az iskola együtt tud működni a gyerek érdekében, ez igaz a közlekedésismeret tananyag elsajátítása esetében is. Csodát nem lehet várni az oktatástól, ha otthon a tananyag és tanárok ellen dolgozik a szülő.
- Hiába tanul a gyerek a biztonságos közlekedésről az iskolában és az intézményen kívüli tanulmányi sétákon, ha azt látja a szüleitől, hogy a járdán bicikliznek 25 km/órával, az autóval szabálytalanul előznek, gyorsrajtanak vagy épp nem adják meg a zebránál a gyalogosoknak az elsőbbséget.

- Nem csak abból tanul a gyermek, amit az iskolában hall, hiszen leginkább a szülői mintát másolja, tehát nem háríthatjuk teljesen a felelősséget a közlekedéssel kapcsolatban (sem) az iskolára, oktatásra, tananyagra.
- A szülőknek ugyanúgy feladatuk marad, hogy ebben is jó példát mutassanak, szabálykövetően közlekedjenek – ezt azért fontos kiemelni, mert jártunkban-keltünkben a városban kristálytiszta látszik, hogy egyre többen nem foglalkoznak azzal, hogy mégis hogyan kellene közlekedni úgy, hogy ne veszélyeztessenek másokat.
- Ezáltal rendkívül fontos az iskola és a szülő kommunikációja, példamutatása.
- *A közlekedéismeret tananyag egyik legfontosabb célja, hogy jó példával kell a gyerekek előtt járni akkor is, ha autóban ülünk, vagy ha gyalogosan közlekedünk.*

A digitális munkarend szerinti oktatás pedagógiai vonatkozásai, a pedagógusok támogató szerepe

Az elmúlt tanévben a nevelési-oktatási intézmények valamennyien szükségszerűen és időszakosan áttértek a tantermen kívüli digitális munkarendben való tevékenységre. Ez az átállás mindannyiunk részéről jelentős mértékű alkalmazkodást igényelt, diáktól, szülőtől és pedagógustól egyaránt. A rendeletek értelmezését megkönnyítendő az intézmény támogatja minden lehetséges fórumon az egységes tankerületi jogi értelmezés lehetőségének megteremtését és biztosítását. Országos hatókörben figyelemmel kísérve, olvasva a gyógypedagógusok hozzászólásait illetve kérdéseit a nyilvános online platformokon és oldalakon, - úgy tűnik - ismét különbözőségek, esetleges ellentmondások lehetnek. Több intézmény is megfogalmazott - kifejezetten erre a digitális munkarend szerinti időszakra - egy belső eljárásrendet, amely a központi rendeletekre és helyi szabályozókra, valamint az intézmény helyi specialitásaira épült. *²

Az adatvédelem különösen fontos szerepet kap! A személyes adatok kezelése és védelme tekintetében szükséges néhány szabály egységes alkalmazása, azok mindenki részéről történő felelős betartása. *³

Alapvetéseink:

- A különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók, valamint családjaik támogatása esetén kiemelt nehézségekkel találkozhatunk magunkat szembe.
- Az EGYMI – ben oktatott-nevelt, értelmi fogyatékossgal élő tanulóállomány, a halmozottan, olykor szociálisan is hátrányos helyzetben élő gyermekek érdekében tesszük a dolgunkat, végezzük napi munkánkat.
- Közben minden alkalmat igyekszünk megtalálni és megragadni a segítségre, az együttműködésre, törekszünk az érintett munkavállaló szülőket, családokat is támogatni. Egy ilyen helyzetben különösen nagy szükség van az összefogásra, egymás segítésére.

² A Tantermen kívüli digitális munkarend szerinti oktatás a Bajai EGYMI – ben címmel megfogalmazott, az intézmény **honlapján** nyilvánossá tett belső irány- és útmutató ajánlás (alapvetések, főbb irányelvek)

³ **Ú t m u t a t ó** a tantermen kívüli, digitális munkarendben való részvételsorán megvalósuló adatkezeléshez

- Fontos, hogy megosszuk egymással a problémáinkat, a sikereinket, a jól bevált gyakorlatokat. Célunk, hogy ezt az időszakot is eredményesen tudjuk teljesíteni, erősítve egymást is a kitartó munkavégzésben!
- Mindannyian - intézmény, iskola, pedagógus és kolléga - törekedni kívánunk a többoldalú alkalmazkodást biztosítani és megvalósítani... Egységességre törekszünk. Ez nem alakulhat majd országos szinten egyformán mindenhol, és nem biztos, hogy mindenkinél azonnal zökkenőmentes lesz. Éppen ezért nem hasonlítható teljes mértékben össze más oktatási intézményekkel.
- A fogyatékkal élő gyerekek, családok helyzete ebben a helyzetben is nehezített volt. Mindenben MÁS. Más feltételeket teremt, más élethelyzeteket takar, más nehézségeket és terheket jelent a számukra és más feltételeket teremt számunkra.
- Minden gyermek eltérő alapokról indul, különböző családi körülmények között él, egyedi képességekkel bír. Az intézmény oldalát is figyelembe kell venni. Azonos odafigyeléssel is más eredményeket hozhat a nevelés-oktatás, a tanítás-tanulás folyamatának szervezése és megvalósítása.
- Nem lehetséges egyformán gondolkodni, - egy mindenki számára optimális megoldásról pedig különösképpen nem - de törekedni lehet, kell és szükséges lesz... A teljes intézményvezetés és az intézményi kollektíva számára nézve új kihívások jelenhetnek meg.
- Természetesen csak az elveket lehetséges egységesen kezelni és kialakítani. A gyakorlat minden bizonnyal eltérő lesz a másiktól, a másokétól, tekintve a köznevelési intézmények típusait, a falak közt zajló pedagógiai munkát és az ellátandó feladatokat.

7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai

Az intézményi döntési folyamatokban a tanulók a diákok közösségét képviselő Diákönkormányzat képviselői révén tudnak részt venni.

A Diákönkormányzat a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló rendelet, a 2011 CXC törvény a nemzeti Köznevelésről és az intézmény SZMSZ –e alapján a következő formában vesz részt az intézményi döntési folyamataiban:

Döntési jogával él a nevelőtestület véleményének kikérésével az alábbiakban:

- a) saját működéséről,
- b) a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- c) hatáskörei gyakorlásáról,
- d) egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- e) a diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről,
- f) a tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

A Diákönkormányzat a véleményét nyilváníthatja, valamint javaslattal élhet az intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A Diákönkormányzatnak véleményezési jogát gyakorolja:

- a) a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- b) a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- c) a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- d) az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- e) az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- f) a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- g) az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben.

A Diákönkormányzat a rendeletnek megfelelően használhatja feladatainak ellátásához az iskola, a kollégium helyiségeit, berendezéseit.

A tanulóifjúságot az iskola vezetősége és a nevelőtestület előtt az iskolai diákbizottság képviseli (a biztosított jogokat is gyakorolja). A diákönkormányzat tevékenységét az iskolai diákönkormányzatot segítő tanár támogatja és fogja össze. A diákönkormányzat az említett pedagóguson keresztül is érvényesítheti jogait, és fordulhat az iskola vezetőségéhez.

Intézményegység szintű részletszabályok:

Szakiskola:

Az intézményi döntések folyamatában a tanulók a diákönkormányzaton keresztül vesznek részt. A tanulókat az iskola életéről, az őket érintő valamennyi kérdéssel az iskola vezetője, a diákönkormányzat vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

-A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik.

-Az együttműködés az iskolai közösségen belül lehetőséget teremt a tanulók önrányító, önellenőrző tevékenységére, a közösségi érdekképviselet gyakorlására.

-Biztosítja a tanulók véleménynyilvánítási, egyetértési és döntési jogát, választási lehetőségét.

A kapcsolattartás formái:

-Tanulóközösség és a DÖK között. a diák képviselőkön keresztül történik az információ közvetítése

-DÖK-Pedagógusok-Iskolavezetés között: a DÖK vezetőjén, illetve a segítő tanáron keresztül történik az információ átadás.

A DÖK működése:

- az iskola igazgatója a DÖK vezetőségének ülésén évente legalább egyszer részt vesz
- az osztályfőnökök folyamatosan segítik a DÖK munkáját a diákképviselőn keresztül
- a tanulók kérdéseit, véleményüket szóban vagy írásban, egyénileg, a DÖK-segítő tanáron keresztül, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a tantestülettel

Kollégium:

A kollégiumban az intézményi diákönkormányzat kollégista tanulói az intézmény SzMSz-ét, Házirendjét, annak véleményének kikérésével fogadja el.

Ezenkívül a kollégium biztosítja a diákönkormányzat döntéseit a kollégiumi programokra vonatkozóan, valamint bevonását a kollégiumi programok tervezésébe, szervezésébe, lebonyolításába.

Autista tagozat:

Az autista intézményegységben az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók szükséges kompetenciáinak hiányában, valamint állapotukból fakadó sajátosságaik ismeretében (melyek részletezve a Helyi Tantervben megtalálhatók) diákönkormányzat nem működik.

8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Kapcsolattartás a szülővel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Intézményünk szellemiségét meghatározza a partneri kapcsolatok ápolása, az együttműködések minél szélesebb körű kiépítése. Ennek keretében nem csak a szülői házzal és a gyermekekkel igyekszünk a partnerségre, de szoros kapcsolatot ápolunk a szakmai munkánkat támogató szervezetekkel, a szociális fejlesztést segítő szervezetekkel, az oktatás különböző szereplőivel, a civil szereplőkkel. Kapcsolataink kialakítása szoros összefüggésben van az esélyegyenlőség elvének érvényesítésével.

Nevelési-oktatási céljaink elérése érdekében a különböző nevelési tényezők „iskolahasználók” (szülők, tanulók, pedagógusok) szoros együttműködése elengedhetetlen.

Tanuló-pedagógus együttműködése a nevelés-oktatás folyamatában együttműködésük nélkülözhetetlen, a napi munka során

Szülő-pedagógus együttműködése

Az óvodai, iskolai nevelés csak a család segítségével lehet teljes értékű. Ennek érdekében minden intézményegységben a szülővel való jó kapcsolat kialakítására, maximális együttműködésre törekszünk. Keresnünk kell azokat a lehetőségeket, amelyek során a szülő közreműködhet, segítséget nyújthat az óvoda, iskola nevelőmunkájában és fordítva, milyen segítséget nyújthat az intézmény a családnak gyermeke helyes neveléséhez.

Hagyományos kapcsolattartási formáink:

- szülői értekezletek,
- pályaválasztási szülői értekezlet,
- a felmerülő problémák megoldására rendkívüli szülői értekezlet,
- összevont szülői értekezlet az intézményegység, tagintézmény egészét érintő ügyek megvitatására,
- fogadóórák évente legalább 2 alkalommal,

- rendszeres írásbeli és szóbeli tájékoztatás a tanulók előmeneteléről, családlátogatás, szülői körlevelek – aktuális információk, közlemények, kérések közvetítése, nyílt napok
- az illetékes elsőfokú gyámhatósággal és – a nevelőszülőnél élő állami gondozott tanulók tekintetében – a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat nevelőszülői felügyelőivel.

Szülői Szervezet:

Osztályonként, óvodai csoportonként 1-1 fő, önként vállalkozó szülő alkotja a szülői közösséget. Feladatuk a szülői ház és az óvoda, iskola közti **kapcsolattartás erősítése**, az intézményi működési dokumentumok (PP, Házirend, SZMSZ) aktuális változásainak követése, szükség szerinti véleményezése, rendezvények – pl. farsangi bál, kirándulások – lebonyolításának szervezése a pedagógusokkal közösen. Évenként egy, esetleg több értekezletet is összehívhatnak az aktuális problémák megbeszélésére.

Iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködése

Fontos, hogy a kollégiumi nevelő, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens és a „délelőtti” iskolai pedagógus – az egységes pedagógiai hatások érvényesülése, a tanulók jobb megismerése érdekében – kölcsönösen tájékozódjanak egymás munkájáról, segítsék egymást.

Az **együttműködés formái** lehetnek:

- órák, foglalkozások látogatása, hospitálás
- személyes beszélgetések
- kapcsolattartás írásban (üzenő füzet)
- a tanuló és a tanulóval foglalkozó pedagógusok (iskolai, kollégiumi nevelők) együttes megbeszélései
- közös programok szervezése (színház-, mozi látogatások, kirándulások, versenyek, stb.)

A kollégiumban a tanulók kapcsolattartási formái a következők:

A csoportvezetők és nevelőtanárok szükség esetén és a lehetőségekhez mérten

- telefonon
- krétán keresztül
- interneten, e-mail-en
- postai úton
- és egyéb más esetben az egyéni szükségletekhez igazodva a szülőn, gondviselőn keresztül ugyanezen formák szerint tartják a kapcsolatot a tanulókkal.

A tanulók közössége - osztályközösség

- Az azonos évfolyamra járó és többségében azonos órarend szerint együtt tanuló diákok egy osztályközösséget alkotnak.
- Az osztályközösség tanulólétszáma rendeletben meghatározott, az osztályközösség élén pedagógus vezetőként az osztályfőnök áll.

- Az osztályfőnököt a nevelőtestület és az munkaközösség-vezető javaslatát figyelembe véve az igazgató bízza meg. Az osztályfőnök feladata az osztályközösségben tapasztalt problémák megoldása.

A tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje, formája az autista intézményegységben

- A gyermeknek/tanulónak joga, hogy véleményt nyilvánítson a személyét érintő kérdésekben, őt meghallgassák, tájékoztassák. Az intézményegységben ellátott gyermekek számára a sérülés természete miatt leggyakrabban az azonnali, egyénre szabott visszajelzés informatív. A beszédet értő és használó, olvasni tudó gyermekekkel a róluk készült értékeléseket megismertetik. Az értékelések szövegét az adott gyermek nyelvi megértésének megfelelően fogalmazzák meg a pedagógusok.
- Az eseményekről, tevékenységekről, követelményekről való tájékoztatás minden esetben egyénre szabott, konkrét tartalmú, vizualizált. (pl. napirend, munkarend, 5 viselkedési szabály stb.) A visszajelzés leggyakrabban dicséret és közvetlen jutalmazás formájában valósul meg.
- A tanulói vélemények megismeréséhez a kommunikációs jelzések célzott megfigyelését, összegyűjtését, valamint a tanulói elégedettség és igényfelmérés eszközszerét használjuk.

Együttműködés partnerintézményekkel

A referenciaintézményi szolgáltatás keretében a régió közoktatási intézményeivel a kapcsolattartást különböző módjait építjük ki:

- workshopok
- műhelyfoglalkozások
- bemutató órák
- hospitálási lehetőségek
- konferenciák

Közvetlen partnereink: Oktatási Hivatal, Szegedi POK, pedagógusképző felsőoktatási intézmények és karok, a jó gyakorlatok iránt érdeklődő intézmények országos, régiós és területi szinten; vonzáskörzetünkben lévő óvodák, általános iskolák és középfokú intézmények.

Az intézményvezetés folyamatosan törekszik a kulturális tőke, a hálózatépítés kialakítására, fejlesztésére, a civil szervezetekkel, az egyéni és magánvállalkozói szférával, hazai és külföldi oktatási intézményekkel, terepgyakorlaton résztvevő főiskolákkal, egyetemekkel.

Az intézmény kötelezi magát arra, hogy a fenti partnerintézményekkel évente cserelátogatásokat bonyolítson le. A közelebb lévő országokban (Szerbia, Horvátország) éves szinten 4-5 alkalommal, a távolabbi országokban (Németország, Románia, Szlovákia) éves szinten 1-2 alkalommal, ahogyan azt az együttműködés megkívánja. A fent említett gyakoriságok a kiutazásokra vonatkoznak, ugyanilyen gyakorisággal fogadja is az intézmény a partnereket. A partnerintézményi látogatások ettől eltérő eseteiben az önkéntes a részvétel, a kölcsönös együttműködésre irányuló találkozók/látogatások fakultatív programként épülnek a pedagógiai programunkba.

A külföldi és belföldi kiállításokon, nemzetközi megmérettetésű versenyeken is részt vesz az intézmény, ahol, bemutatja a fogyatékkal élő tanulók munkáit, (pl. Németország, pályaválasztási kiállítás stb.) A Németországban Villingen-Schwenningenben minden évben megszervezésre kerülő kiállításon az intézmény kiállítóként részt vesz. Illetve tudásuk alapján összemérhetik az intézmény tanulói, valamint az őket felkészítő pedagógusok az adott

versenyben/szakmában/területen való felkészültségüket, az ismeretek szintjét, potenciális tudástőkéjüket, vagy a birtokukban lévő tudás piacképességét.

Érdeklődés esetén fakultatív jelleggel sítábor szervezése és lebonyolítása is része az intézményi programoknak.

A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A nevelők és a tanulók kapcsolattartása és együttműködése az alábbiak szerint történik:

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az intézmény vezetője, esetleg valamelyik megbízott helyettese, az intézményegység-vezetők, a diákönkormányzat vezetője és az osztályfőnökök, nevelő tanárok tájékoztatják az alábbiak szerint:

- Az igazgató, a helyettese, vagy az intézményegység-vezetők évente egyszer a diákközgyűlésen, ill. a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- A diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül.
- Az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztályfőnökök, szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve - amennyiben van - a tájékoztató füzetben keresztül írásban, illetve az E-Naplóban) tájékoztatják.

3. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik útján – az iskola igazgatóságához, az osztályfőnökökhöz, az iskola nevelőihez fordulhatnak.

4. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése:

1. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, az érintett egységvezetők, és az osztályfőnökök, nevelőtanárok tájékoztatják az alábbiak szerint:

- Az iskola igazgatója/ a feladattal megbízott helyettese legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségén keresztül vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein, egyéb szervezett fórumokon és iskolai megbeszélések alkalmával.

2. A szülők és a pedagógusok együttműködésére a következő fórumok szolgálnak:

a) Egyéni megbeszélések

Feladata a szülők tájékoztatása gyermekük iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről; segítségnyújtás szülőknek a gyermek neveléséhez; valamint az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között.

b) Családlátogatások

Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

c) Szülői értekezletek

Feladata: – a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, – a szülők tájékoztatása,

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és helyi köznevelés-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a tanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskola és az osztályközösség, kollégiumi csoport céljairól, feladatairól, eseményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

d) Fogadó órák

Feladata: a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egyegy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.)

e) Nyílt tanítási nap/ Iskola nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

A 2025/2026. tanév alkalmával tervezett nyílt Iskolanap várható időpontja: 2025.05.29.

f) Írásbeli tájékoztató

Feladata: a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

1. A szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az intézmény munkaterve évenként határozza meg.
2. A szülők a tanulók és a saját - a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaik érvényesítése érdekében szóban, vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselők, tisztségviselők útján az iskola igazgatójához, az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőihez, a diákönkormányzat vagy az intézményi tanácshoz, illetve a szülői szervezethez fordulhatnak.
3. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy intézményi tanáccsal, illetve a szülői szervezettel.
4. A szülők és más érdeklődők az iskola pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az iskola igazgatójától, valamint nevelőitől az iskola munkatervében meghatározott igazgatói és igazgatóhelyettesi fogadóórákon is kérhetnek tájékoztatást.
5. Az iskola pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai a helyben szokásos módon nyilvánosak, azokat minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) joga van megismernie.

6. A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve helyeken tekinthető meg: (digitális formában)

- elsősorban az iskola honlapján
- az iskola fenntartójánál,
- az iskola titkárságán,
- az iskola nevelői szobájában, (elektronikus fájlban)
- az iskola igazgatójánál, helyetteseinél (elektronikus fájlban)
- az iskola intézményegység-vezetőinél (elektronikus fájlban)

Az intézményben a szülők érdekérvényesítési szerve: a Szülői Szervezet és az Intézményi Tanács.

9. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

A tanuló tanulmányai alatt a jogszabályok által meghatározott feltételekkel javító- és osztályozó vizsgát, más intézményből való átvétel esetén különbözeti vizsgát tehet. A javító- és osztályozó vizsgák rendjére a nappali 9-12. évfolyamokon és a szakképző évfolyamokon egyforma szabályozás érvényes. A tantárgyanként megállapított követelmények megegyeznek a helyi tantervekben évfolyamokra lebontott tantárgyi követelményekkel. Ezek a követelmények megtalálhatók a helyi Pedagógiai Program részeként.

A szakiskolában tanuló diákok a képzés befejeztével az adott tanévre vonatkozó szabályzat szerinti időpontban szakmai vizsgát tesznek.

Tanulmányi előre haladáshoz kapcsolódó vizsgák rendje tankötelezettséget egyéni munkarend szerint teljesítő tanulók estében

2019. szeptember 1-jétől nem az igazgatók, hanem az Oktatási Hivatal engedélyezi az egyéni munkarend szerinti tanulást a tanuló számára. A megszűnt magántanulói jogviszonnyal ellentétben az egyéni munkarend szerinti tanulás kizárólag határozott időre kérelmezhető. A tanulmányi munkáját egyéni munkarendben végző tanulónak jogai és kötelezettségei vannak.

A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából **határozott időre egyéni munkarend** kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be – tanévenként egy alkalommal – kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. A jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell.

Az egyéni munkarenddel rendelkezőt - az iskolában vagy azon kívül folyó szakmai képzés kivételével - az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.

A tanulmányi munkát egyéni munkarendben végző tanulók kötelezettségei:

A korábbi, magántanulói státusszal rendelkező tanulókra vonatkozó jogszabályi előírások szerint a magántanulók évente kétféle alkalommal (félévi és tanév végi osztályozó vizsga) beszámoltak – szóban és írásban - a tanulmányi előre haladásukról. A tanulóknak félévkor és a tanév végén minden tantárgyból osztályozó vizsgát kellett tenniük.

Az Oktatási Hivatal engedélye alapján tankötelezettségét **egyéni munkarendben** teljesítő tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól, hiszen a napi iskolába járás alóli mentesség birtokában időszakosan jár iskolába, ezért évközi osztályzatai sincsenek.

Az egyéni munkarend szerinti tanulók foglalkoztatásával kapcsolatos szabályok:

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A sajátos nevelési igényük miatt a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a Hivatal által engedélyezett egyéni munkarendet követő tanulókkal szemben az iskolának tehát felkészítési kötelezettsége van, amelyhez az intézmény számára rendelkezésre állnak a szükséges keretek és óraszámok.

A köznevelési törvény továbbra is biztosítja az iskolák számára, hogy a SNI, szakértői vélemény alapján tanulmányaikat egyéni munkarendben folytató tanulók után az intézmény az osztályok heti időkeretén felül heti átlagban tíz órát kapjanak.

Az egyéni munkarend szerint tanulók osztályozó vizsgája

Az iskolának az egyéni munkarendben tanuló diákok osztályzatait osztályozó vizsgán kell megállapítania.

- A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.
- Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához. (a tanulónak alapesetben félévkor és a tanév végén egyaránt minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie még abban az esetben is, ha egy vagy több tantárgyból esetleg rendszeresen részt vett a tanítási órákon vagy azok többségén.)
- Egy osztályozó vizsga - meghatározott kivétellel - egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi

követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

- Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga.
- A vizsgázó pótló vizsgát tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

A Szakiskolai intézményegység részletszabályozása

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanuló tanulmányai alatt a jogszabályok által meghatározott feltételekkel javító, osztályozó, pótló vizsgát, más intézményből való átvétel esetén különbözeti vizsgát tehet.

1. Osztályozó vizsga

- Félévi, év végi osztályzat megállapításához az iskola pedagógusaiból álló vizsgabizottság előtt tesz vizsgát a tanuló, melynek időpontját az osztályozó értekezletet megelőző hétre kell kitűzni.

- Az osztályozó vizsga anyaga megegyezik az adott tantárgy helyi tantervében meghatározott követelményeivel, illetve félév esetén annak részarányos teljesítésével.

- Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi-év végi osztályzatok megállapításához, ha:
- mulasztása a 250 tanítási órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet (megtagadható, ha a 20 igazolatlan tanórai mulasztása van).

2. Pótló vizsga

- Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha neki fel nem róható okok miatt a vizsgáról: elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt válaszadását befejezi.

3. Javító vizsga

- Javítóvizsgát tehet a tanuló augusztus 15.-31-ig terjedő időszakban, ha a tanév végén legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott az osztályozó vizsgáról számára felróható okok miatt elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

- A szakiskolában tanuló diákok a képzés befejeztével az adott tanévre vonatkozó szabályzat szerinti időpontban szakmai vizsgát tesznek.
- A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

4. Komplex szakmai vizsga

- Minden tanév végén, a szakiskolai tanulmányok lezárásaként a végzős tanulók független vizsgabizottság előtt tesznek szakmai vizsgát.

- Az iskolai rendszerű szakképzésben a tanév rendjében meghatározott vizsgaidőszakban lehet vizsgát tartani.
- A vizsga a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott írásbeli, számítógép alkalmazását igénylő interaktív, gyakorlati vagy szóbeli jellegű vizsga tevékenységekből állhat.
- Sikeres vizsga esetén a tanulók bizonyítványt vehetnek át.

5. Pályaalkalmassági vizsgálat

- Iskolai rendszerű szakképzésbe csak olyan tanulót lehet felvenni, aki az adott szakképesítésre/részsakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a komplex szakmai vizsgára bocsátásnak.

10. A felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti – helyi szabályai, valamint a szakképző iskola tekintetében a szakképzésről szóló törvény felvételre, átvételre vonatkozó rendelkezései

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az iskolaváltás intézményünkben a mindenkor érvényben lévő jogszabályok betartásával történik.

A tanulók más iskolából való átvételéről a szülő kérelme alapján – a bizonyítvány bemutatásával – a tanuló szakértői véleményének figyelembevételével az igazgató dönt.

A felvételi eljárás különös szabályai

A gyermekek, tanulók felvétele kizárólag a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság érvényben lévő szakvéleménye alapján történik. Amennyiben a szakértői bizottság szakvéleményében határozatot hozott az intézményünk kijelöléséről, abban az esetben ellátási kötelezettségünknek eleget kell tenni. Bizonyos esetekben – egyedi elbírálás alapján - az illetékes szakértői bizottság, a fenntartó és az ellátásra kötelezett iskola közötti közös együttműködés alapján szükséges a jelentkező igények és a szükséges ellátás jogszabály szerinti összehangolásának biztosítása és megteremtése.

11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az intézmény tanulói a munkavédelmi témakörben sajátítják el a tűzrendészeti előírások mellett az elsősegély-nyújtási ismereteket. Az iskola elsősegély-nyújtási szabályzatát minden tanulónak és dolgozónak ismernie kell. Tanév elején a munkavédelmi felelős oktatást tart a tantestületnek, ezen mindenkinek kötelező a részvétel.

A Nemzeti Alaptantervben foglalt fejlesztési területek, nevelési célok a teljes iskolai nevelési-oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg, és áthatják a pedagógiai folyamat egészét. E területek összhangban vannak a kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel, és megjelenítik az új társadalmi igényeket.

Az Ember és természet műveltségi területen belül, a különböző pedagógiai szakaszokban a tantárgyak tematikájába beépítve található az elsősegély nyújtási alapismeretek fokozatos elsajátítása és követelményként való megjelenése a 12. évfolyam végére.

Az intézményben az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok és programok tervezése és megvalósítása - hasonlóan az egészségfejlesztés és egészségnevelés területéhez - életkoronként differenciált és köznevelési alapfeladatonként változó tartalom és metodika szerint zajlik.

A tematika, a tartalom, a megvalósítási keret, a pedagógiai ismeretek átadása, szintje, módja és mértéke mindenkor az ellátott köznevelési alapfeladathoz, az érintett intézményegység működési és pedagógiai gyakorlatához igazított, és a sajátos nevelési igényből következő szükségletekhez, a tanulók állapotához, valamint a meglévő feltételekhez adaptálódik.

MEGJEGYZÉS: Az egyéb részletszabályokat, specifikumokat az intézményegységek a helyi tanterveikben rögzíthetik, illetve a pedagógiai program kiegészítéseként azokat részletezhetik.

A sajátos nevelési igényű tanulásban akadályozott tanulók iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

Az egészségtudatos magatartás kialakítása, felelősségteljes gondolkodásmódra nevelés, érzékenység embertársaink iránt, helyzetfelismerő, problémamegoldó képesség fejlesztése.

Feladatai:

1-6. évfolyam:

- Veszélyes körülmények felismerése, ezáltal a balesetek tudatos megelőzése
- A gyermekekben való elsősegély nyújtási szemlélet kialakítása
- Váratlan helyzetek kezelése, megfelelő magatartás elsajátítása
- Speciális kommunikáció (segélyhívás, a beteggel való kapcsolatteremtés)
- Az egyszerűbb sérülések ellátásának megtanulása

7-8. évfolyam:

- Alapfokú elsősegély nyújtási ismeretek elsajátítása

9-12. évfolyam:

- Alapfokú elsősegély nyújtási, és újraélesztési ismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tantárgyi keretben tanítási órákon és tanórán kívüli foglalkozásokon valósul meg. Intézményünk egészségnevelési koncepciójának szerves része több egészségnevelési projekt (egészségnevelési program, tevékenység/nap) amelynek keretében minden életkori szakaszban lehetőséget adunk az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátítására, elmélyítésére és gyakorlására interaktív formában.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- a) tanórák (környezetismeret, természetismeret, életvitel és gyakorlati ismeretek, testnevelés, osztályfőnöki)
- b) szakmai alapozó ismeretek
- c) szakmai elméletigényes gyakorlatok

- d) egyéni fejlesztő, és rehabilitációs foglalkozások
- e) tanórán kívüli foglalkozások (kollégiumi és napközis csoportfoglalkozások, szakkörök)
- f) intézményi programok (pl. bázisintézményi program, egészségnevelési hónap, és nap)
- g) tehetséggondozás (komplex tanulmányi verseny)
- h) egyéb programok vagy projektek (helyi tanterv szerint)

Az elsősegély nyújtási alapismeretek koncentrikusan bővülő elsajátításának lehetséges tantárgyi és tanórai keretei

Tanulásban akadályozott tanulók

Általános iskola Alsó pedagógiai szakasz 1-4. évfolyam

Évfolyam	Tantárgy	Témakör
1-2.	Környezetismeret	Az ember megismerése, és egészsége
3-4.	Környezetismeret	Az ember megismerése, és egészsége
1-2.	Életvitel és gyakorlati ismeretek	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők Háztartás, gazdálkodás, életmód
3-4.	Életvitel és gyakorlati ismeretek	Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők Anyagok alakítása, modellezés Háztartás, gazdálkodás, életmód
1-2.	Testnevelés	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
3-4.	Testnevelés	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés

Általános iskola Felső pedagógiai szakasz 5-8. évfolyam

Évfolyam	Tantárgy	Témakör
5-6.	Természetismeret	Az ember megismerése, és egészsége
7-8.	Természetismeret: Kémia Fizika Biológia	Az ember megismerése, és egészsége
5-6.	Életvitel és gyakorlati ismeretek	Háztartás, gazdálkodás, életmód
5-6.	Testnevelés	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
7-8.	Testnevelés	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
5-6.	Osztályfőnöki	Egészséges életmód
7-8.	Osztályfőnöki	Egészséges életmód

Szakiskola Új kerettanterv szerint 9/E 9-10. évfolyam

Évfolyam	Tantárgy	Témakör
9/E	Természetismeret	Egészségtan, környezet egészségügyi és munka egészségügyi ismeretek
9/E	Szakmai alapozó ismeretek	Általános munkahelyi tűz és balesetvédelem
9/E	Szakmai alapozó ismeretek	Műhelygyakorlatok
9/E	Testnevelés	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
9/E	Osztályfőnöki	Önismeret,-testi és lelki egészség
9-10.	Testnevelés	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
9-10.	Osztályfőnöki	Önismeret,-testi és lelki egészség

Értelmileg akadályozott tanulók

Általános iskola Alsó pedagógiai szakasz 1-4. évfolyam

Évfolyam	Tantárgy	Témakör
1-4.	Kommunikáció	Testünk és személyes teendők

Általános iskola Felső pedagógiai szakasz 5-8. évfolyam

Évfolyam	Tantárgy	Témakör
5-8.	Környezetismeret	Egészségmegőrzés-egészséges életmód
7-8.	Környezetismeret	Az emberi test
5-6.	Kommunikáció	Testünk és személyes teendők

Készségfejlesztő iskola

Évfolyam	Tantárgy	Témakör
9.	Környezet és egészségvédelem	Balesetek, elsősegélynyújtás
10.	Környezet és egészségvédelem	Balesetek, elsősegélynyújtás

Szakiskola

A testi és lelki egészség kibontakoztatásában legfontosabb feladat az egészségnek, mint értéknek a tudatosítása. Képesé kell tennünk a tanulókat a különböző veszélyhelyzetek (balesetveszélyes tevékenységek, viselkedések, fertőzésveszély, a közlekedés, a háztartás veszélyforrásai, a lakóhely balesetveszélyes helyei, természeti viszontagságok) felismerésére, megelőzésére, elkerülésére, illetve meg kell tanítanunk arra, miként viselkedjünk ilyen helyzetekben.

Cél az érdeklődés felkeltése és szinten tartása a legkülönbözőbb interaktív módszerekkel (saját megfigyelésekkel, problémafelvető kísérletekkel) is.

A tanulók az életkorukhoz és a 21. századhoz alkalmazkodó módszerek alkalmazásával sajátítják el az anyagot. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, természettudomány, és testnevelés óra) és délutáni foglalkozásokon valósul meg.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Elméleti tudnivalók:

1. Az elsősegélynyújtás szabályai. Baleseti helyszín, időfaktor, mentőhívás.

2. Az eszméletlenség tünetei, okai, következményei. Klinikai és biológiai halál fogalma. Eszméletlen sérülttel kapcsolatos teendők.
3. Újraélesztés, befúvós lélegeztetés és a mellkas kompresszió szabályai. Hibák és szövődmények az újraélesztés során. Mi az a félautomata defibrillátor?
4. Sérülések, sebek fajtái, sebellátás, sebfedés. Kimentés, betegmozgatás, fektetési módok.
5. Vérzések fajtái, csillapításuk módja. Idegen test szemben, fülben, légútban.
6. Törések, rándulás, ficam. Égés, fagyás tünetei, ellátása.
7. Leggyakoribb mérgezések, teendő. (marószerek, CO, Co₂, gyógyszer, alkohol...)
8. Gyakoribb rosszulletek. (ájulás, diabetes, epilepszia, lázgörcs) áramütés, villámcsapás.

Gyakorlati tudnivalók:

Szorosan illeszkedik az elméleti témakörökhöz. Bemutató és a tanulókkal való gyakoroltatás.

1. Sérült vizsgálata. Eszmélet, légzés, keringés vizsgálata.
2. Befúvós lélegeztetés és mellkas kompressziók bemutatása, újraélesztés gyakorlása az intézmény számára hozzáférhető, korszerű ambubabán.
3. Stabil oldalfektetés bemutatása, megtanítása.
4. Vérzéstípusok, sebek, törések ellátása, kötözések, nyomáspontok.

Tanulásban akadályozottak általános iskolája

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia, testnevelés, természetismeret, technika és tervezés), a délutáni csoportfoglalkozásokon a korosztálynak megfelelő szinten kell ismertetni a fentiekkel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.

Legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztés minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele.

Bármilyen szintű veszélyt jelentő tantárgyak év eleji első óráján az általános balesetvédelmi oktatást is meg kell tartani a tanulóknak. Minden veszélyhelyzetet is teremtő óra elején fordítsunk gondot az aktuális balesetveszély, sérülés megelőzésére, pár szavas, vagy ábrával, mozdulattal megerősített figyelemfelhívással. A legfontosabb segélyhívó számok megtanítása minden tanuló számára, ezek kihelyezése a tantermek jól látható helyére, a folyosóra és tanári szobába is.

Cél: A veszélyhelyzetek felismertetése, a segítségkérés alapelveinek megismertetése. Fontos a sürgősségi szemlélet kialakítása, vagyis legyenek képesek a sürgős helyzetet felismerni, és a helyzetnek megfelelően az elemi elsősegély-nyújtási teendőket akár önállóan végre is tudják hajtani.

A felelősségteljes és szabálykövető magatartás kialakulásának megalapozása. A testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés. Munka- és balesetvédelmi ismeretek átadása a biztonságos munkavégzés céljából.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Elmélet: Vészhelyzet, sürgősségi- sürgős állapotok fogalommeghatározása. A sürgősségi betegellátás rendszere. Baleseti mechanizmusok. A sebellátás alapjai. Mentőhívás. A fájdalomcsillapítás alapjai. A recept nélkül kapható gyógyszerek az elsősegélynyújtásban.

Gyakorlat: Keringési paraméterek vizsgálata: pulzustapintás, pulzus megítélése, vérnyomásmérés. Légzési paraméterek vizsgálata: mellkas-vizsgálat, légzés megítélése. A vérzescsillapítás módszerei. Sebellátás. Égések, fagyások, csipések helyszíni ellátása. Fektetési módok: stabil oldalfekvés technikája. Teendők hirtelen rosszullet, ájulás esetén.

A kollégium az elsősegélynyújtással kapcsolatos célkitűzéseket a kollégiumi foglalkozásokon, szabadidős tevékenységek keretében, az iskolai védőnő által tartott elsősegélynyújtó tanfolyamon, valamint e témakör köré szerveződő célzott programokon valósítja meg.

12. Sajátos pedagógiai módszerek - Kulcskompetenciák az oktató nevelő munkában

A kompetencia-alapú oktatás fejlesztési feladatai:

- Az élmény és az öröm hozzákapcsolása a tanulás folyamatához – az aktív részvétel lehetőségének biztosítása, valamint az egyéni érdeklődés és haladási ütem figyelembe vétele.
- Az önálló tanulási képesség kialakítása – az információszerzés és - rendszerezés teljes tanulási időszakot végig kísérő gyakorlása, valamint a birtokolt ismeretek egyre magasabb szinten történő integrálása.
- Az elvont iskolai tudáselemek következetes összekapcsolása a diákok napi tapasztalataival és az életkoruknak megfelelő gyakorlati feladatokkal.
- A megszerzett tudás hasznosságának megélése a felhasználás különböző szintű (közvetlen, analóg és kreatív) lehetőségeinek gyakorlása révén.
- Kommunikációs és kooperációt igénylő csoportos munkaformák beemelése az iskolai tanulási, probléma megoldási és alkotó folyamatokba.
- A képességek, készségek fejlesztése, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatás mely lehetővé teszi, hogy a külön-külön fejlesztett kompetenciák szervesüljenek, és alkalmazásuk életszerű keretet, értelmet nyerjen a gyerekek számára.
- A pedagógiai módszertani, kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás, vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezett tanítás-tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.

A kompetencia-alapú fejlesztés alapelvei:

- Kommunikáció központúság,
- Tevékenység-centrikusság,
- Rendszeresség,
- Differenciáltság,
- Partnerség,
- Kutatás-szemlélet

Eszközök, eljárások

A pedagógiai feladatok megvalósításának alapvető szinterei

- a tanítási órák,
- a felzárkóztató, tehetségfejlesztő foglalkozások
- habilitációs és terápiás foglalkozások,
- az iskolai rendezvények,
- közös iskolán kívüli programok.

Módszerei:

- előadás,
- magyarázat,

- vita,
- tanulói kiselőadás,
- megbeszélés,
- szemléltetés,
- projekt módszer,
- kooperatív technikák,
- szociális technikák.
- adaptív metodika
- dráma-pedagógia

Munkaformái:

- frontális osztálymunka,
- párban folyó tanulás,
- csoportmunka
- projekt módszer
- differenciálás metodikája

A Komplex Alaprogram (KAP) bevezetése és feladatainak intézményi megvalósítása

A tanévi feladataink kiegészülnek rendszeres, szervezett vezetői műhelymunkák, team-megbeszélések, valamint tematizált egységértekezletek, illetve megbeszélések megtartásával is az esélyteremtéssel összefüggő intézményi szakmai feladatok és tevékenységek, valamint a Komplex Alaprogram/Óvodai fejlesztő program intézményi bevezetéséhez és módszereinek adaptív megvalósításához kapcsolódnak.

A koncepció megalkotóinak rugalmasságát mutatja az az alapvetésük miszerint: nem az iskolákat szükséges a Komplex Alaprogramhoz igazítani, hanem a programokat igazítjuk az adott iskolához... Ez lehetővé teszi számunkra gyógypedagógiai intézményként, hogy az egyes iskolai szintereken zajló adaptációs folyamat a sajátos nevelési igényű és eltérő pedagógiai szükségletű célcsoportokban is elérhesse legfőbb célkitűzéseit, valamint a lemorzsolódás csökkentésére, a hátrányos helyzet kompenzálására újabb utakat és megoldásokat teremtsen az esélyteremtés során.

Általános, egységesített szempontok:

A KAP (Komplex Alaprogram) akkreditált- továbbképzési program elvégzéséről tanúsítványt szerzett pedagógusok a komplex pedagógiai módszerek rendszerszintű együttesét beépíthetik a tanóráikba, foglalkozásaikba az oktató-nevelő munka során.

A Komplex Alaprogram képezéseit (2 kötelező és 2 szabadon választott alprogram) megszerző pedagógusok - adott esetben a tanórákon és a tanórán kívüli szabadon tervezhető tevékenységek keretében, illetve - pedagógiai-szakmai tevékenységük valamennyi olyan területén alkalmazzák, amellyel az összefügg, amelyet az megkíván, ahol adaptációja által biztosítható a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatás módszertana, metodikája.

A KAP program tartalmi elemei - melyek **személyiségfejlesztő tevékenységek összességét, komplex pedagógiai módszerek rendszerszemléletű együttesét foglalják magukban,** - a

(tanulási) esélyek növelését, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet pedagógiai/gyógypedagógiai célzatú kiegyenlítését, kompenzálását célozzák meg.

A program épít a tanulók sokféleségére, az egyediségére, az egyedi képességek társas interakciókon keresztül történő kibontakozására, mely támogatást jelent a tanítási-tanulási folyamatban, a végzettség nélküli iskolaelhagyás preventív mérséklésében.

Alkalmazásának célja (a pedagógusok, szakemberek vonatkozásában):

- a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzésére alkalmas, tanulást támogató pedagógiai módszerek kidolgozása, és elterjesztése az alapfokú oktatásban résztvevők pedagógusok számára,
- a pedagógiai szemléletváltás elősegítését szolgáló pedagógusképzési és továbbképzési tartalmak megújítása,
- a differenciált, személyközpontú nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra megerősítése
- a méltányos tanulási környezet kialakítása valamennyi tanuló sikeres előrehaladása érdekében.

Az alapprogram intézményünkben történő alkalmazásának célja (a tanulók szempontjából):

- az órai alulmotiváltság megszüntetése
- a csoportos és egyéni siker növekedése,
- a tanulók önértékelésének javulása,
- a tanulók közötti kapcsolat erősödése,
- **a hátrányos helyzetű diákok személyiségének komplex fejlesztése**

Intézményi feladatok; a sajátos nevelési igényhez illeszkedő helyi célok:

- a tanulók tanítási-tanulási folyamatba való bevonódásának megerősítése
- az önismereten alapuló pályaválasztás támogatása, erősítése
- a legalább középfokú végzettséget eredményező tanulási eredmény elérésének ösztönzése, elősegítése
- a tanulás élményszerű megközelítésének biztosítása
- a személyre szabott oktatási környezet megteremtése és támogatás,
- a nevelési-oktatási folyamatok hatékonyságának növelése
- az egyéni képességekre és különbségekre irányuló differenciálás lehetőségeinek kiaknázása
- a különleges bánásmód elvéhez igazodó hátránykompenzációs szemlélet illetve attitűd állandóságának megteremtése

A fókuszált területek:

- szociális-emocionális képességek
- kommunikációs képességek
- problémamegoldó gondolkodás, kreatív gondolkodás
- kitartás, erőfeszítések, motiváltság, tanuláshoz való hozzáállás,
- általános ismeretek (tudás a világról)
- testi képességek
-

A KAP –ot alkalmazó szakemberek és a pedagóguskompetenciák kapcsolata, az intézményi megvalósítás elemeivel összefüggésben

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás;
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók;
3. A tanulás támogatása;
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség;
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.

Komplex Alaprogram a kollégiumban

A 2025/2026. tanévben a kollégiumi intézményegység a Komplex Alaprogram szerinti feladatokat valósítja meg a gyógypedagógiai nevelés-oktatás során.

Amennyiben a pedagógus az intézmény pedagógiai programja alapján önkéntesen szerepet vállal a Komplex Alaprogram megvalósításában, úgy a program módszertani elemeit alkalmazza.

I. Alapelvek, célok, feladatok

1. Célok:

- A lemorzsolódás megelőzése, a tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- A kollégiumi nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve járuljon hozzá a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását.
- Transzverzális készségek fejlesztése (pl. kreativitás, kezdeményezőkészség, együttműködés, érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), aminek segítségével képessé válnak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egyszóval: az eredményes tanulásra.

2. Alapelvek:

A Komplex Alaprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybeváogó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alapelvei:

- 1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

3. Komplex Alaprogram

- Egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;

- Alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- Különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

A Komplex Alapprogram kollégiumi alkalmazásának speciális feladatai

- Komplex személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek alkalmazása.
- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a **tevékenység-központú tanítási gyakorlatot** honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére.
- Növeljük a **tanulók aktív részvételét** igénylő ismeretszerzési módok arányát (pl. modellezés, szerepjáték stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel a tanuló egyéni igényeihez igazítjuk a tanulást.
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési feladatok után elvégezzük a diagnosztikus és a formatív értékelési feladatokat.

13. Az iskola írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatásának, az ismeretek számonkérésének rendje

13.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

(Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe)

Minden ember igénye, hogy visszajelzést kapjon a munkájáról.

- Visszajelezni, reálisan értékelni csak úgy tudunk, ha folyamatosan és rendszeresen megfigyeljük, ellenőrizzük a tanulók tanórai és tanórán kívüli tevékenységét, tudását.
- Az ellenőrzés során lényeges adatokat gyűjtünk össze a tanulók teljesítményéről, viselkedéséről, munkavégzéséről.
- Az ellenőrzéssel visszajelzést adunk a tanulóknak, de egyben magunknak is.
- Feltárjuk a fejlesztendő funkciók, képességek és készségek körét, a segítségadás szükségletét és ennek alapján határozzuk meg további tennivalóinkat.
- Az ellenőrzés és értékelés a tanítás-tanulás folyamatában időnként dominánssá válik, önálló didaktikai feladatként jelenik meg.

A teljesítményt százalékban mérve, érdemjeggyel értékelve a következő kategóriák szerint történik:

Százalék	Átlag	Osztályzat
90%-100%	4,5-5,00	jeles (5)
70%-89%	3,5-4,4	jó (4)
50%-69%	2,5-3,4	közepes (3)
30%-49%	1,5-2,5	elégséges (2)
0%-29%	0-1,4	elégtelen (1)

Általános szabályok:

- Egy napon legfeljebb egy témazáró és egy kisebb dolgozatot lehet írni.
- A szóbeli számonkérések száma maximum napi kettő lehet.
- Az írásbeli munkák kiosztásának, javításának határideje az érintett intézményegységekben egyéni hatáskörű és szabályozású, az intézményen belül ellátott köznevelési alapfeladat jellegétől és a tanulóállomány sajátosságaitól, az akadályozottság típusától függően.
- A tanulók dolgozatait, beadott munkáját az SZMSZ-ben meghatározottak szerinti időn belül kell értékelni, javítani.
- Amennyiben írásbeli feleletet, dolgozatot a tanuló számára a meghatározott számú munkanapon belül – tanítási- és munkaszünet kivételével – nem értékeli a pedagógus, vagy nem ismerteti annak eredményét, úgy az érintett tanuló panasszal élhet, jogorvoslattal fordulhat az intézmény igazgatójához, vagy az illetékes intézményegység vezetőjéhez.

Az értékelés jellege lehet:

- Diagnosztikus (tanév elején vagy nagyobb témaegység megkezdése előtt)
- Formatív (alakító) (a tanítás-tanulás folyamatában)
- Szummatív (összegző) egy-egy témaegység lezárásakor, félévkor és év végén

A diagnosztikus felmérés hangsúlyos szerepet kap – különösen az alsó tagozaton -, mert ez kiindulópontja a különböző készségek fejlesztésének, a tananyag eredményes elsajátításának. Az **értelmileg akadályozott tanulók** szociális és személyiségfejlődésének mérésére kidolgozott képességlistát tartalmazó megfigyelési módszer, a Pedagógiai Analízis és Curriculum (PAC), amely lehetővé teszi az értelmileg sérült személyek teljesítményeinek fejlesztési konklúziókat is tartalmazó állapotleírását, hasonló súlyosságú személyekkel összehasonlítva.

A **tanulásban akadályozott első évfolyamos tanulók** mérése a DIFER programcsomaggal önkéntesen történik. Az irányadó BM rendeletben foglaltak tekintetében a 2025/2026. tanév során a második évfolyamosok mérésének elvégzésére nem kötelezi magát az általános iskola.

Célja, funkciója, hogy segítse az eredményes iskolakezdést. Az első évfolyamokon elsajátítandó alapkészségek eredményessége nagymértékben az úgynevezett kritikus elemi

készségek fejlettségétől függ. Az íráskészség elsajátításának előfeltételét, kritikus elemi készségét az úgynevezett írásmozgás-koordináció fejlettsége, az olvasási készségét a beszédhanghallás fejlettsége határozza meg.

Az eredményes iskolakezdés döntő feltétele a szociabilitás, (az elemi szociális motívumok és készségek) fejlettsége. A nyelvileg közölt információk vételének egyik alapvető feltétele a relációszókincs fejlettsége, a matematika-tanításé az elemi számolási készség fejlettsége, a tudásszerzés, a tanulás kritikus feltétele pedig többek között a tapasztalati következtetés és a tapasztalati összefüggés-kezelés képességének fejlettsége.

Második évfolyamtól a tantárgyi felmérések mellett a SINDELAR vizsgálóeljárás alkalmazásával minden egyes tanuló esetleges részképesség gyengeségét is felmérjük. A vizuo-perceptuo-motoros, az akusztikus- és nyelvi képességeket az emlékezet a szerialitás, a téri tájékozódás, valamint a test finom és nagy mozgásait mérjük fel, ily módon megismerhető a várható (főként alsóban), vagy már kialakult (felsős tanulóknál) tanulási zavar háttere. Megtudható, hogy a gyermek mely részképesség gyengeségek miatt igényel fejlesztő foglalkozást, mely alapja minden további tanulási folyamatnak, illetve segíthet a magatartási problémák megszűnésében is.

Az írásbeli beszámoltatás formái a tanulásban akadályozottak általános iskolájában:

- *Írásbeli felelet*: alkalomszerűen, előzetesen bejelentve a megbeszélte anyagból.
- *Témazáró dolgozat*: témakörök, tananyagrészek végén, a témakör összefoglalását követően, előre bejelentve annak felmérésére, hogy ki hol tart az anyag mélységének elsajátításában.
- *Tudáspróba*: az adott tantárgyakon belül az átfogó ismeretek, az összefüggések meglátását, a jártasságot, a tanult ismeretek alkalmazását mérjük. Rendszeressége a tanterv és a pedagógus függvényében változó.
- *Szintfelmérés*: elsősorban diagnosztikus jellegű egyéni előrehaladást mér. Az értékelés százalékos formában történik, ezek eredményei ne jelenjenek meg jegyben.

Részletszabályok:

- Az írásbeli beszámoltatás után a pedagógusnak 7 napja van arra, hogy kijavítsa és az elektronikus naplóban rögzítse.
- Azoknál a tanulóknál, akiknek írásbeli munkái nem tükrözik a meglévő tudást, lehetőséget adunk a szóbeli feleletre.
- Nem lehet számon kérni, olyan ismeretet, műveletet, szabályt, melynek alapos elsajátítására a tanulóknak nem volt lehetősége hiányzás, vagy időhiány miatt. A hiányzóknak biztosítani kell a lemaradás bepótlását és a számonkérés utólagos teljesítését.
- Témazáró dolgozatot és tudáspróbát legfeljebb kettőt írathatunk adott osztályon belül ugyanazon a napon. Ezt a pedagógusok előre egyeztetik.
- A témazáró dolgozatot minden esetben rendszerező, összefoglaló óra előzze meg.
- A tanulók tudásának értékelésénél elsősorban az önmagukhoz mért fejlődést vesszük figyelembe. A legkisebb jó részeredményt is értékeljük és a hibát azonnal javítsuk, különben helytelenül rögzül.

A szóbeli beszámoltatás formái a tanulásban akadályozottak általános iskolájában:

- A szóbeli beszámoltatás fejelet útján történik.
- A szóbeli fejeletet, igazodva tanulóink sajátosságaihoz, általában algoritmusok segítik.

Szakiskolai részletszabályok – az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatás az ismeretek számonkérésének formája és rendje

Mérések:

- Minden tanév szeptember első hetében a 9. előkészítő osztályokban bemeneti- , június utolsó hetében kimeneti mérés történik.
- A bemeneti mérés célja a tanulók fejlettségi szintjének felmérése a matematikai és az anyanyelvi területen.
- A kimeneti mérés célja a fejlődés felmérése.
- A szakiskola bemeneti és kimeneti mérések értékelésével kapcsolatos tapasztalat a magyar nyelv és irodalom valamint matematika tantárgyak tanításának rendszerébe épül be.

Mérési területek a 9. előkészítő és a 9. szakmai osztályoknál:

- Kommunikáció,
- Logikai gondolkodás
- Matematikai alpműveletek
- Szabálykövetés,
- Problémamegoldás,
- Szociális kompetencia

A bemeneti mérés célja:

- bemeneti és kimeneti mérésekre feladatlapok készítése egységes alapelvek alapján SNI igényeknek megfelelően
- életszerű feladatok készítése
- 8. osztály felé iránymutatás
- Szakképzés előkészítése

Alapelvek:

- Egy munka 10 feladatból álljon.
- Struktúra készüljön a feladatokhoz.
- Minden feladatlaphoz tartozzon értékelési követelmény a kerettanterv alapján.
- Egységes formai követelmények.
- Javítókulcs készítése.
- Egyértelmű kérdésfeltevés.
- Kompetencia alapú mérés alkalmazása.
- Életszerű feladatok legyenek.

Az ellenőrzés formái, módjai:

- Tevékenységek megfigyelése (egyénre és csoportra szabottan)
- Szóbeli ellenőrzés
- Írásbeli ellenőrzés

Az ellenőrzés egyik legfontosabb módja a tanulók tevékenységének megfigyelése. Folyamatosan figyeljük, milyen a tanulók aktivitása, érdeklődése, jól alkalmazzák-e a megismerési módszereket, törekednek-e önálló ismeretszerzésre, hogyan fejlődik írásbeli és szóbeli kifejezőképességük, milyen a feladat-megértési és -végrehajtási szintjük, hogyan vesznek részt a csoportmunkában stb.

A szóbeli ellenőrzés, beszélgetés, illetve önálló felelés formájában történik.

- Az írásbeli ellenőrzéskor a tanulók házi feladatait füzetben, munkatankönyvben, feladatlapokon végzett önálló munkáit ellenőrizzük.
- Az írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai, a tanuló értékelésében betöltött szerepe
- Az írásbeli beszámoltatás a tanulók aktuális tudásszintjének felmérését szolgálja, a helyi tantervben előírt tantárgyi követelmények teljesítési szintjére vonatkozik.

A tananyag, az elsajátított ismeretek számonkérését jelenti a következő **időpontokban**:

- Tanév elején (diagnosztikus jellegű)
- Félévkor és év végén (Szummatív jellegű)
- Egy-egy témakör lezárásakor (Szummatív jellegű)

Az írásbeli beszámoltatás egyik legáltalánosabb **formája**: az ún. „**tudáspróba**” (dolgozat)

Az írásbeli beszámoltatás során a következő elvek, szempontok figyelembevételre elkerülhetetlenek:

- Alapos felkészítő munka előzze meg!
- Formája és tartalma kapcsolódjon az előtte gyakorolt feladatokhoz!
- Alkalmazkodjon a tanuló értelmi képességeihez, mentális állapotához!
- Stresszmentes, oldott hangulatban történjen!
- Az egészséges izgalom, a kihívás és a „képes vagyok rá” öröme jelentse, és ne a kudarcból való félelmet!
- Önismeretre neveljen!
- Önkontrollra és a hibák kijavítására ösztönözzön!
- Lehet személyre szóló és/vagy egységes!
- A tanmenetben tervezni, jelezni kell!
- Egy tanítási héten kettőnél több írásbeli beszámoló („tudáspróba”) nem javasolt!
- A tanuló értékelésében egyenlő súllyal szerepeljen a szóbeli feleletekkel, illetve a tanítási órákon nyújtott teljesítménnyel!

Az írásbeli tudásszint felmérés („tudáspróba”) elsősorban a pedagógusoknak nyújt képet az éppen aktuális ismeret, tudás szintjéről, aminek alapján további munkáját tervezheti.

A Szakiskolai intézményegység további részletszabályozása:

Igyekszünk változatosan kialakítani a számonkérés módját (gyakorlati munkák, szóbeli beszámolók, projekt feladatok).

A hagyományos, tantárgyi értékelések mellett, a tanulás támogatása okán nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy tanulóinkat segítsük saját tanulási stílusuk megismerésében, valamint a megfelelő tanulási motiváció kialakításában.

Témazáró dolgozatok, javítás, iskolai írásbeli beszámoltatások rendjének elvei, számonkérés formái:

- Témazáró dolgozat, témakörök végén a tantárgynak megfelelő írásbeli feladat vagy feladatsor, legalább öt munkanappal előre kell a tanulóknak bejelenteni.
- Egy munkanapon maximum két témazáró dolgozat íratható, az osztályfőnökkel kell előre egyeztetni a szaktanárnak (illetve egyéb módon).
- A szóbeli illetve írásbeli feleltetésnek (röpdolgozat) nincsen korlátja, a folyamatos felkészítés ellenőrzésére szolgál.
- Lehetőleg egy munkanapra kettő írásbeli (röpdolgozat) dolgozatnál több ne kerüljön kiírásra, a szaktanár az osztályfőnökkel egyeztessen.
- Az írásbeli dolgozatok javítására 14 nap áll a pedagógus rendelkezésére.
- A tanulónak joga van minimum 15 percen át áttekinteni a kijavított dolgozatát!

Gyakorlati feladatok, számonkérésük és értékelésük:

- A gyakorlati feladatok a tantárgy jellegének megfelelően, a tanulók gyakorlati készségeinek ellenőrzésére szolgálnak.
- A beadási határidő feleljen meg a feladat jellegének, az egyéb feladatoktól függetlenül adható.
- Az értékelés jellege erősen függ a szaktárgytól is, ezért a tanév első óráján a részletes, tantárgyra szabott értékelési szempontokat ismertetni kell.

Otthoni feladatok, a felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok kiadásának elvei:

- Célja a tanulók egyenletes terhelése, és a tanítási szünetek védelme.
- Az otthoni feladatok a folyamatos felkészülést szolgálják, ezért minden tantárgyból folyamatosan adhatók.
- A feladatok mennyisége olyan legyen, hogy a több tárgyra történő felkészülést vegye figyelembe.
- A feladatok elkészítését érdemjeggyel lehet honorálni. A felkészülés érdekében téli, tavaszi szünetben is adható házi feladat.
- A dolgozatokat, feladatokat 14 tanítási napon belül kell értékelni, javítani, és az eredményt közölni. A 14 napos határidő a tanár hivatalos, vagy betegség miatti távollétével növekszik.

Az autista tagozat intézményegységének részletszabályozása:

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál alapvetően módosul.

A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés, nevelés-oktatás eredményességét, meghatározzák annak további irányát.

Az érdemjegyekkel történő visszajelzés mellett javasolt egyénre szabott, szöveges fejlesztő értékelést alkalmazni.

A tanulók elért teljesítménye ritkán tudatos törekvés eredménye. A teljesítmény sokszor a természetes érsnek, a jól szervezett környezetnek, a tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető.

A képességszinteket figyelembe véve a tantárgyi teljesítmény mérésénél alkalmazzuk az írásbeli, szóbeli és gyakorlati beszámoltatást is.

Az írásbeli beszámoltatás rendje:

- Az írásbeli számonkérés időpontját, tartalmát és a tanulmányi követelményeket a számonkérés előtt legalább 5 tanítási nappal előbb közlik a tanulóval.
- A tanuló joga, hogy az írásbeli dolgozatokat (témazárókat) 10 egymást követő munkanapon belül kijavítva visszakapja, továbbá, hogy tájékoztatást kapjon a dolgozat értékelésének módjáról, a kijavított dolgozatról, a dolgozat érdemjegyekkel történő értékeléséről. A tanuló a kijavított dolgozatba betekinthez, a javításról és a dolgozat minősítéséről tájékoztatást kérhet.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai:

- napi kettőnél több dolgozatot ugyanabban az osztályban ne írjanak a tanulók,
- felmentést kaphat az írásbeli munka alól indokolt esetben a tanuló (hosszas hiányzás, előző napon előre nem látott ok miatt nem tudott készülni, rosszullet, stb.)

A szóbeli beszámoltatás rendje:

- A tanulókkal előzetesen tudatni kell, hogy mit fogunk szóban számon kérni.
- A szóbeli számonkérés is a tantervi követelményeken alapul.
- Lehetőség szerint biztosítsunk felkészülési időt.
- A szóbeli felet ne legyen meglepetésszerű.
- Összefüggő felet közben, ha a tanuló elakad, vagy súlyosan téved, akkor segítséget kaphat.
- Feleltetéskor a tanárnak meg kell figyelni, hogy mit-, és mennyit tud a tanuló, mennyire képes ismereteit saját szavaival elmondani, önállóan felhasználni, alkalmazni.

Gyakorlati beszámoltatás rendje:

- A gyakorlati beszámoltatás formája a bemutatás.
- **Részletes követelmények a testnevelés, vizuális kultúra, ének-zene, informatika, technika és tervezés tantárgyak helyi tantervében.**

13.2. A tanulói teljesítmények értékelésének, minősítésének formája

A tanulási folyamat nyomon követése és az értékelés ^{*4} - digitális munkarend

Az OH javaslata alapján az azokhoz való **adaptációs lehetőségek keretében** törekedni kívánunk a tanulókat beszámoltatással –az önértékelés, önellenőrzés érdekében – is motiválni. Emellett a tanulási folyamat nyomon követésére számos lehetőség áll rendelkezésünkre, amelyek széleskörű alkalmazása és értékelése SNI fennállása esetén kiemelten fontos.

Intézményünk helyi adottságaira és az ellátott gyermekek, tanulók specifikációira nézve összegyűjtöttük mindazon alapvetéseket amelyek figyelembe vételével segíthetjük a tanulók otthoni tevékenységeinek értékelését a tantermen kívüli, digitális munkarend időszaka alatt is.

- Fontosnak tartjuk, hogy **maradjon reális** az a feladatmennyiség, amely az értelmi fogyatékossgal élő SNI gyermekek, tanulók számára kiadásra kerül. Ezzel párhuzamosan az értékelést is úgy kell megtervezni, hogy teljesíthető terhet rójon annak résztvevőire, ugyanakkor érthető, reális és fejlődésre inspiráló visszajelzést biztosítson a tanulóknak.
- Az **értékelés módszerei szerint lehet: élő** (valós idejű) vagy időben késleltetett beszámoltatás – amely támogathatja a gyakorlást és a számonkérést is –, illetve lehet folyamatba ágyazott értékelés.
- Az **időben késleltetett távoli beszámoltatást** segíthetik a megosztott dokumentumok, táblázatok, az online kérdőívek, a különféle tesztek. A pedagógus a SNI tanuló egyéni képességeihez és otthoni informatikai, infrastrukturális körülményeit, helyzetét figyelembe véve **kérhet** a tanulótól házi feladatot, prezentációt, multimédiás (fotó, videó, montázs, kollázs) beadandó feladatokat vagy wiki készítését. (egyres tesztek időzíthetők, személyre szabhatók, kiadhatók egyénnek, kisebb vagy teljes csoportoknak, megvalósítható velük a differenciálás)
- Lehetőség van arra, hogy tesztekkel valós időben oldjon meg alkalmasint adott csoport, de arra is, hogy egyes kérdéseknek utánanézzenek, keressenek hozzá információkat.-
- Készíthetnek a pedagógusok maguk is tesztekkel, de alkalmasak lehetnek a munkára kész tesztek vagy akár egy-egy kvízzjáték is. Az online tesztek kiválthatók e-mailben kiküldött kérdőívvel is. Ebben az esetben az ellenőrzés a pedagógus feladata.
- Lehetőség kínálkozik arra is, hogy a tanuló **offline módon** oldjon meg feladatot. Például készítsen kézzel egy posztert, egy táblázatot, egy kreatív, illetve művészi alkotást, és annak digitális változatát (fényképét, hang- vagy videófelvételét) küldje be vagy töltsse fel egy előre megadott tárhelyre, felületre. Ilyen esetekben különösen ügyeljünk az informatikai biztonságra!
- **A folyamatba ágyazott értékelést** a tanórákba épülő módon kívül segíthetik a különféle szavazó- és tesztkészítő rendszerek, amelyekhez sokféle ingyenes program érhető el.
- Ezekben megadhatók egyéni vagy csoportos feladatok, és követhető akár a folyamat során, akár pedig annak végén a tanulók aktivitása, munkája. (a játékosított rendszerekben a tanulók maguk határozzák meg az elérendő célértéket, majd annak függvényében választanak és oldanak meg a pedagógus által megadott kínálatból feladatokat: ezek követésére és értékelésére is több ingyenes felület alkalmas.) Sajnos

⁴ * az Oktatási Hivatal 2020.08.25-én hivatalos ajánlása alapján

képességénél fogva tanulóállományunk igen kis százaléka vonható be az ilyen típusú értékelési módszerekbe.

- A pedagógiai értékelést törekszünk kiegészíteni és bővíteni a tanulói önértékelési lehetőségekkel. Ilyenek lehetnek a pedagógus által összeállított szempontsorok tanulói önértékeléshez, amelyekre szintén számos példát lehet találni. Ezeket a tanulók maguk is kitölthetik táblázatokban, tesztekben is. A pedagógusok bátoríthatják a tanulókat arra is, hogy önreflektív eszközöket használjanak. Ezek lehetnek akár egyszerű ellenőrző listák, vagy egyéb készségek fejlődését mérő kérdések, felmérések, de a tanulók által készített naplók, rövid beszámolók – **minden esetben képességektől függően!** Az általuk készített ilyen formában kért „visszajelzések” is alkalmasak az önértékelésre. (pl. a tanulási folyamat egyes lépéseiről, a feladatvégzésről vagy teljesítményükről)
- Célunk a SNI tanulók önismeretének személyre szabott, képességekhez igazított fejlesztése és a reflektív szemlélet elsajátításának megsegítése, amely a 21. századi készségek között alapvető fontosságú lehet.

A pedagógiai értékelés célja vagy funkciója - digitális munkarend

- A tantermen kívüli, digitális munkarend ideje alatt kissé háttérbe szorult a tanulók tudásszintjét, témához (vagy tanuláshoz) való viszonyulását vagy motiváltsági szintjét megállapító diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés szerepe. (a háttértudásról, a tanulási alkalmasságról a korábbi időszakban már elegendő információt szereztek a velük foglalkozó pedagógusok.) Az is igaz azonban, hogy a diagnosztikus értékelést nemcsak a folyamat elején lehet alkalmazni, hanem annak bármely pontján. A folyamatba ágyazott diagnosztikus értékelés módszerei lehetnek például a minitesztek, kvízek, tudáspróbák.
- A szummatív (összegző) értékelés adott témakör feldolgozásának, tanulási szakasznak vagy folyamatnak a végén annak átfogó értékelését jelenti. Célunk a tanuló teljesítményének viszonyítása a követelményekhez, ezáltal a tanulói teljesítmény minősítése. Ennek a minősítésnek az eredménye alakítja a félévi és az év végi osztályzatot. A szummatív értékelésre a tantermen kívüli, digitális munkarendben is szükség van.
- Ugyanakkor szummatív értékelésre alkalmasak a fentiekben ismertetett módszerek közül a valós idejű tesztek (amennyiben meg lehet győződni arról, hogy a tanuló egyéni munkáját értékeli) vagy az időben késleltetett módszerek közül a beszámoltatás eszközei is.
- A formatív (fejlesztő, formáló, támogató, alakító, segítő) értékelés szerepe előtérbe kerül. A formatív értékeléssel célunk, hogy megállapítsuk a tanulók fejlődését, ehhez igazítva a tanulást. Tanulóink tekintetében ahhoz képest szükséges értékelni, hogy milyen tanulási úton képes elérni az érintett tanuló a kitűzött (például a tanterv vagy a feladat által megállapított) célt. Ezáltal a fejlődés folyamatát állíthatjuk a középpontba, lehetőséget adva az egyéni fejlődési utak bejárására és a tanulás folyamatos igazítására, korrigálására, alakítására. A formatív értékelés szerepe azért is fontos, mert az osztálytermi, hagyományos tanulás-tanítás folyamatában megszokott, a pedagógusok által jól dekódolt metakommunikatív jelzéseket az online munka során jellemzően nem lehet pontosan érzékelni. Ezért érdemes a pedagógiai folyamatokat eleve úgy tervezni, hogy abban a folyamatba ágyazott, formatív értékelésnek helye legyen.

Az értékelési forma kiválasztásának szempontjai... - digitális munkarend

Kiemelten figyelembe kívánjuk venni:

- **az értékelés célját:** *Milyen fajta visszajelzést kíván adni a pedagógus? Kinek szánja az értékelést?*
- **a tanulók életkori sajátosságait:** *Mi az, amit megértenek? Mi az, amit használni tudnak? Mi az, amit használhatnak?*
- **a tanulók egyéni sajátosságait, sajátos nevelési igényeit:** *Akadálymentes-e a felület mindenki számára? Lehet-e egyénre szabott megoldásokat (is) választani?*
- **az elérhető (infrastrukturális) lehetőségeket:** *Van-e minden érintettnek elérhető internetkapcsolata, tanuláshoz jól használható digitális eszköze? Milyen csatornát tud minden érintett használni?*
- **a tanulócsoporthoz (az osztály) és a tantárgy, illetve a pedagógus értékelési szokásait, hagyományait:** *Mi az, ami ismert? Mi az, ami megszokott? Mi az, amit könnyen el tud sajátítani? Mi az, ami a tanulók és a szülők számára is érthető visszajelzést biztosít?*
- **az adatvédelmi szempontokat** (különösen tanulói társértékelés esetén): *Keletkeznek-e érzékeny adatok? Ki férhet hozzá az értékeléshez? Ki használhatja a felületet? Vannak-e olyan adatvédelmi beállítások, amivel biztosítani lehet az adatvédelmet?*

Annak érdekében, hogy a tantermen kívüli, digitális munkarendre való szükség szerinti átállás az intézményben minél gördülékenyebben mehessen végbe, a digitális oktatás során használható módszerekről, illetve az alkalmazható tanulásszervezési, pedagógiai megoldásokról folyamatosan tájékozódunk.*⁵

„MI így csináljuk!” – a digitális oktatás példái és gyakorlata a Bajai EGYMI-ben.

A jó gyakorlat alkalmazásának közvetlen céljai:

Az intézmény a digitális oktatási tartalmak minél szélesebb körű elérhetősége érdekében, a munkaközösség az együttműködő pedagógusok szakmai támogatása és a működőképes jó gyakorlatok mihamarabbi és eredményes kialakítása, fenntartása céljából, a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához, jól használható adaptív metodikát, információforrásokat, egyénileg elkészített tananyagokat, segédanyagokat, feladatokat egy közös adatbázisba gyűjtötte össze az intézmény honlapján erre a célra létrehozott elérési felületen.

Alkalmazásának területei: pedagógiai, módszertani. Számos módszertani és műveltségi területen, az EGYMI-n belül megtalálható intézménytípusra, tantárgyra, fogyatékosági típusa, életkorra, és osztályfokra bontva kerültek összeállításra komplex tanórák, rehabilitációs fejlesztések, foglalkozástervek, videóval is támogatott ajánlások, illetve PPT-bemutatók, a pedagógust-támogató informatikai alkalmazások használatának hatékony beépítésével.

A jó gyakorlat felelőse, koordinátora: Csincsák Zoltánné igazgató-helyettes

⁵ * a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ ajánlásai pedagógusok számára

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelésével kapcsolatos alapvetéseink:

A sajátos nevelési igényű tanulót, - jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint - a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján - a gyakorlati képzés kivételével - az igazgató mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Ha a tanulót egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesítik az értékelés és minősítés alól, az iskola egyéni foglalkozást szervez részére. Az egyéni foglalkozás keretében - egyéni fejlesztési terv alapján - segíti a tanuló felzárkóztatását a többiekhez.

A tanítás-tanulás folyamatában az ellenőrzés és értékelés szorosan összekapcsolódnak egymással, szinte elválaszthatatlanok.

Az értékelés elsődleges célja a motiválás, a biztatás, a tanuláshoz és a különböző tantárgyakhoz fűződő pozitív viszony, kötődés megteremtése.

A rendszeres ellenőrzés és értékelés arra ösztönzi a tanulókat, hogy teljesítményüket egyre jobban közelítsék a kitűzött célokhoz, követelményekhez.

Az értékelés alapjául a követelményekhez viszonyított teljesítmény és a tanuló önmagához mért fejlődése szolgál.

Az értékelésnek fontos szerepe van az önellenőrzés és önértékelés képességének kialakításában is.

13.3. Az értékelés alapelvei:

- Személyre szóló legyen!
- Fejlesztő, ösztönző legyen! (Adjon pozitív megerősítést, segítse a különböző képességek kibontakoztatását!)
- Ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű! (A dicséretet, a jutalmazást helyezzük mindig előtérbe!)
- Folyamatos és rendszeres legyen!
- Az iskolai, tantárgyi követelményrendszerre épüljön!
- Vegye figyelembe a tanuló önmagához mért fejlődését!
- Legyen tárgyyszerű! (Erősségek, gyengeségek, lehetséges javítási módok számbavétele)

Értékelési rendszerünk kialakításánál a vonatkozó jogszabályban megfogalmazottakat, valamint a tanulók sajátos nevelési igényén belüli sérülésére vonatkozó diagnózist vettük figyelembe. Az érdemjegyekkel történő értékelést a következő módon határoztuk meg.

A tanulásban akadályozott tanulók általános iskolájában az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul. A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a szakiskolában és a készségfejlesztő iskolában (9-10. évfolyam, szakképző évfolyamok) érdemjegyekkel és osztályzatokkal értékeljük a tanulmányi munkát.

Legalább havonta (lehet gyakrabban is) tájékoztatjuk a szülőket a tanulók elért eredményeiről. Az év végi osztályzat betűvel a bizonyítványba, az évközi érdemjegyek és a félévi minősítés

számmal az ellenőrzőbe kerül. A KRÉTA rendszerben a tanulók érdemjeggyel (osztályzat) történő tantárgyi értékelése folyamatos.

Érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- Jeles (5)
- Jó (4)
- Közepes (3)
- Elégséges (2)
- Elégtelen (1)

A kiemelkedő tanulmányi eredményt a nevelőtestület tantárgyi dicsérettel ismeri el, amely félévkor az ellenőrzőbe, év végén a bizonyítványba kerül.

A példás magatartású és szorgalmú, kimagasló tanulmányi eredményt elért tanuló az „ÉV TANULÓJA” kitüntetésben részesülhet az Egyesült Út Alapítvány kuratóriumának döntése, illetve a vele foglalkozó pedagógusok és az osztályfőnök javaslata alapján.

Az elismerés odaítéléséről – tanév végén – az egyes szakmai egységek (általános iskola, szakiskola) nevelőtestülete dönt.

Jutalmazását az „Egyesült Út” Alapítvány finanszírozza.

Az értelmileg akadályozott tanulók munkájának ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere külön egységben szerepel a pedagógiai programon belül.

Az értelmileg akadályozott tanulók munkájának ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

A mérés, értékelés valamint az ellenőrzés rendszere részben a **P-A-C** (Pedagógiai Analízis és Curriculum) kidolgozott rendszerére épül.

Mint megfigyelő módszer a felmérés eszköze. Mint vizsgálat részletes képet nyújt a személyről. Mint képességfejlesztő program válogatott képességek listája, a szociális fejlesztés elemeit tartalmazza. Mint válogatott képességlista szisztematikus felmérésre szolgál.

A szociális felmérés **főbb területei, a vizsgált kompetenciák:**

- Önkiszolgálás
- Kommunikáció
- Szocializáció
- Tevékenység

Űrlapjai a különféle sérülési fokokat és eltérő életkorokat egyaránt átfogják.

Alkalmazható: - iskoláskorú értelmi fogyatékos gyermekekre, közép súlyos, súlyos fogyatékoság esetén, fiatal felnőtt korban, közép súlyos és enyhe határeseti fogyatékoság, fiatal és középkorú súlyos fogyatékoság esetén.

A sajátos nevelési igényű tanulóink munkájának ellenőrzése, mérése, értékelése a tanulási-tanítási folyamat fontos részét képezi. A tanulók részéről, mint az elvégzett munka elismerésének igényeként, a tanárok részéről pedig, mint oktató munkájuk visszacsatolásaként jelentkezik.

Cél, hogy az ellenőrzés során feltárt adatokra, tényekre támaszkodva megvizsgáljuk, hogy a nevelő-oktató munka és annak eredménye mennyiben felel meg az iskola pedagógiai programjában leírt célkitűzéseknek.

Alapvető feladat, hogy megerősítse a nevelőtestület pedagógiai tevékenységének helyességét, illetve feltárja a hibákat, hiányosságokat. A jól elvégzett, illetve rosszul végzett munkáért járó elismerés, vagy elmarasztalás – mint motiváló erő – átszövi az oktató-nevelő munka egészét.

Ellenőrzés, mérés:

A sajátos nevelési igényű tanulóink iskolai munkájának ellenőrzése **folyamatosan** történik a helyi tanterv és a nevelők által összeállított tanmenetek alapján, valamint önmagukhoz mért fejlődésük figyelembe vételével.

Értékelés: Az iskolai munka értékelésének célja: (mely támaszkodik az ellenőrzés során feltárt adatokra, tényekre)

Az értékelés alapelvei:

- Önmagához mért fejlődés mérése.
- Személyre szabott, differenciált
- Az iskolai követelményrendszerre épül
- Ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű
- Fejlesztő, ösztönző legyen
- Folyamatosságot biztosítson
- Legyen tárgyyszerű (mik az erős pontok, melyek a gyengeségek, lehetséges javítási mód)
- Félelemmentes légkör megteremtése

Az értékelés formái

- Személyes, szóbeli értékelés történik:
- Folyamatosan, egész napot átszövi, a tanár megerősít, korigál, segít, tanácsot ad
- Fogadóórákon
- Szülői értekezleteken
- Szöveges értékelés, írásban
- Félévkor a gyermekek szöveges értékelésben részesülnek – tantárgyanként.

Az értékelést kiegészíti a P-A-C kördiagram alapján elkészített szöveges értékelés. Újszerű képet nyújt a szociális kompetenciákról, a minőségi és mennyiségi jellemzőket feltüntetve.

A rendszeres felmérés, ellenőrzés és értékelés fontossága:

- Elengedhetetlen része a nevelési programnak.
- Kijelöli az alapvonalat a további fejlődés viszonyításához.

- Fejlesztési tervet jelent.
- Tanítási célokat jelöl.
- Lehetővé teszi a változtatást (módszer, program, stb. terén)
- Összehasonlíthatóvá válnak a teljesítmények.

Fontos, hogy az értékelés segítse a sajátos nevelési igényű tanulóink önismeretének fejlődését, legyen mindig személyre szabott.

Alkalmazott értékelési formák

a.) Szóbeli értékelés

(Pl.: helyeslés, dicséret, figyelmeztetés, biztatás, elmarasztalás)

Ezt az értékelési formát a teljes képzési időben, minden tantárgynál alkalmazzuk. Folyamatosan, egész napot átszövi, a tanár megerősít, korrigál, segít, tanácsot ad Fogadóórákon, szülői értekezleteken.

b.) Különböző szimbólumok, tárgyjutalmak

(Pl.: pontozás, csillag, dicsérő kártyák, szimbolikus képek, egyéb jelek, ...)

Főként az alsó és középső szakaszban használjuk, a szóbeli értékelést is kiegészítheti.

c.) Írásbeli értékelés

- Szöveges értékelések, írásban

Tantárgyankénti szöveges minősítés (minden évfolyam félévekor) minden tantárgyból 2. évfolyam félévéig bezárólag.

- Numerikus értékelés, minősítés 2. évfolyam év végétől 8. évfolyammal bezárólag osztályzattal év végén.
(félévekor az osztályzat mellé rövid szöveges értékelő tájékoztató kerül kiegészítésként.)

5 (jeles)

4 (jó)

3 (közepes)

2 (elégséges)

1 (elégtelen)

- A magatartás, szorgalom értékelésére

5 (példás)

4 (jó)

3 (változó)

2 (rossz)

Az egyes tanulók év végi értékelését, osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és dönt a magasabb osztályba lépésről. A kiemelkedő teljesítményt jutalmazással ismerjük el. A jutalmazás formái: - írásbeli dicséret, az egész évi munkáért a bizonyítványba is beírt általános tantestületi dicséret.

Kitüntetések: „Év tanulója”. Évente egy tanuló kapja. Odaítéléséről a nevelőtestület dönt. Jutalmazását az Egyesült Út Alapítvány finanszírozza.

13.4. Az autista tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek:

Az autizmusban éppen azok a készségek, képességek sérülnek, amelyeket a magatartás és szorgalom értékelése és minősítése során figyelembe kell venni, ezért fontos, hogy:

- o magatartás alatt értjük a gyermek adaptív viselkedésének, környezetéhez való alkalmazkodó képességének szintjét, önkontrolljának mértékét
- o szorgalom fogalmával jellemezzük, minősítjük a gyermek motiválhatóságát, aktivitásának, aktivizálhatóságának mértékét.

13.4.1. A magatartás értékelésének és minősítésének követelményei:

Példás az, aki: a megadott, tanult viselkedési szabályokat betartja.

Jó az, aki: a megadott viselkedési szabályokat felnőtt segítségével képes betartani.

Változó az, aki: alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, ilyenkor inadaptív viselkedést mutat (pl. hipermotilitás, passzivitás, sztereotip viselkedés, esetleg agresszió, autoagresszió).

Rossz az, aki: gyakran autoagresszív, agresszív, vagy egyéb súlyos viselkedésproblémát mutat (pl. szökés). Önmagát, környezetét súlyosan veszélyezteti.

13.4.2. A tanuló szorgalma értékelésének szempontjai, követelményei és formái:

A minősítés az egyéni képességek, akarati tényezők alapján - a körülmények mérlegelésével – az alábbi szempontok kiemelt figyelembevételével fejezi ki a tanulmányi tevékenységhez való viszonyt:

- a munkavégzés rendezettsége, a munkafegyelem
- a felszerelés, a házi feladat megléte
- az odafigyelés és összpontosítás
- az önállóság
- a segítségkérés és adás
- az együttműködés
- az érdeklődés
- az aktivitás
- a munkatempó
- a hatékonyság stb.

13.4.3. Az autista tanuló szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei:

Példás az, aki: bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez, teljesítménye egyenletes.

Jó az, aki: biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes.

Változó az, aki: csak bizonyos körülmények között aktivizálható.

Hanyag az, aki: nem aktív, nem motivált, csak teljes irányítással képes elvégezni aktivitásait.

14. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának rendje

Az ismeretek megfelelő szintű elsajátításához, a képességek és készségek fejlődéséhez - az értelmileg sérült tanulók esetében különösen – nagy szükség van a gyakori és intenzív ismétlésre, a változatos gyakorlásra.

Mindezt jól szolgálják az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok. A „házi feladat” megválasztása, kijelölése a pedagógus feladata.

Kijelölésnél a következő szempontok érvényesülése elengedhetetlen:

- A feladatok egyénre szabottak legyenek, igazodjanak a tanulók adottságaihoz!
- A tanulók önállóan vagy kevés segítséggel is képesek legyenek megoldani a feladatokat!
- Elsősorban a már megszerzett ismeretek elmélyítését, a változatos gyakorlást szolgálják!
- Az ún. „kutatómunkával” segítsék elő új ismeretek megszerzését is!
- Megoldásuk ne legyen megterhelő, ne igényeljen sok időt (kb. napi 1-2 óra)
- A szóbeli és írásbeli feladatok arányosan egészítsék ki egymást!
- Tanítási szünetek idejére illetve hét végére ne vagy csak kifejezetten szülői kérésre adjunk házi feladatot!

A Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola részletszabályozása

- A tanulók számára nincs minimum követelmény, mindig önmagához képest értékeljük a fejlődésüket.
- Év közben folyamatosan szóban történik az értékelés a gyermekek és a szülők számára.
- Év végén írásos értékelést kell készíteni a tanuló haladásáról.
- Az értékelés tartalmazza a tanuló minden egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit.
- Kerüljön bele javaslat az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására.
- A tanév végi értékelés egyben a tanuló bizonyítványaként is szolgál, melynek egy példányát a haladási naplóhoz kell csatolni, a második példányt át kell adni a szülőnek, harmadikat pedig elküldjük a szakértői bizottságnak.

15. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- A tovább haladáshoz a pedagógiai szakaszokra meghatározott minimális követelményeket, valamint az egyes tantárgyak évfolyam szinten meghatározott követelményeit kell figyelembe venni.
- A közoktatási törvény 71.§ (1) bekezdése értelmében a tanuló az iskola magasabb évfolyamába, illetve szakképzési évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- A magasabb évfolyamra lépés feltétele a tananyag – legalább elégséges szintű – elsajátítása.
- Amennyiben a tanuló ezt szorgalmi időben nem teljesíti, úgy legfeljebb két tárgyból javítóvizsgát tehet. Három, vagy több tárgyból kapott év végi elégtelen osztályzat, illetve sikertelen javítóvizsga esetén a tanuló az évfolyamot megismételheti, illetve köteles megismételni.
- A tanuló az 1-3. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az elméleti tanítási óráról való igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a 250 órát, a tanítási év végén nem osztályozható.

- A nevelőtestület döntésétől függően osztályozó vizsgát tehet, illetve tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- A nevelőtestület minden egyes esetet egyéenként bírál el, a mulasztások mennyiségét és indokait, illetve a tanuló képességeit figyelembe véve.
- Ha a tanuló egy-egy tantárgyban az évfolyam követelményeit nem teljesítette, engedélyt kaphat a követelmények két év alatt történő teljesítésére, ha ezt a sérülése, a képességek fejlődésének üteme és a tanuló egészségi állapota indokolja. A tanuló a követelmények teljesítése céljából felzárkóztató és fejlesztő foglalkozáson vesz részt.
- Az iskola igazgatójának engedélyével a tanuló az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- A tanuló kérelmére – a szakképzés kivételével – engedélyezhető egy vagy több évfolyam megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne.
- Az engedély megadásáról - a tanuló, illetve a kiskorú tanuló szülője kérésére – az iskola igazgatója dönt.
- A szülő kérésére az 1-4. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megismétlését.

16. Az általános iskola egésznapos iskolaként történő működése az értelmileg akadályozottak általános iskolájában és a tanulásban akadályozottak általános iskolájában

MEGJEGYZÉS: Az egész napos iskolával kapcsolatos működés szabályait az általános iskolai helyi tantervek is rögzítik és részletezik.

Működés:

- Egész napos iskolai nevelés és oktatás esetében a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva, egymást váltva, a tanulók arányos terhelését figyelembe véve kell megszervezni.
- A dolgozó szülőknek segítséget jelent,- ha az óvodához hasonlóan - gyermekeik egész nap az iskolában tartózkodhatnak.
- A pedagógusok irányítása mellett egyéni vagy csoportos játékos képesség fejlesztő, speciális ismereteket adó, közösségi fejlesztést megvalósító, sportos és terápiás jellegű egyéni fejlesztő foglalkozások biztosítják számukra a szabadidő hasznos eltöltését. Így otthoni leckére nincs szükség, hisz az egész napon át, folyamatos a tanulás.
- Az egész napos iskola reggel 8 órától délután 16 óráig tart. Ez az oktatási forma kevésbé megterhelő a számukra, mint a hagyományos délelőtti oktatás. Minden osztályban tehetséggondozó foglalkozás valósul meg heti 1 órában, mely napokon az egész napos iskola az adott osztályban 17 óráig tart.
- Az egész napos iskola keretében megvalósuló alkalmak keretében fokozatosan bővül az egyes képességterületekre koncentráló fejlesztés, a tanulók sikerélményhez juttatását biztosító foglalkozások száma, mára már lefedi a megjelölt tehetségterületeket.
- Tapasztalataink azt bizonyítják, hogy gyermekeink rendelkeznek olyan kompetenciákkal, amelyekkel célzott tehetség kibontakoztató fejlesztést követően jó eredményeket érnek el egyes képességterületen.

- A napi időfelhasználás tervezése alapján, a tanítási órák és a tanítási órákon kívüli programok a nap teljes időszakában átszövik egymást.

Alapelvek:

1. Az egész napos iskola pedagógiai tevékenységében az értékelést olyan *pozitív folyamatnak* tekinti, amely az egyéni fejlődésről és eredményről ad fontos információt, és amely felhasználható az összes tanuló fejlesztésére, nevelésének-oktatásának javítására is.
2. Az egész napos iskolában zajló értékelés minden egyes tanuló érdekét szolgálja. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a tanulók sikeres iskolai pályafutását és aktív részvételét támogatja.
3. Az értékelési módszerek és az értékelési alapelvek kiegészítik és támogatják egymást.
4. Az értékelés törekszik az egyéni sajátosságok el-, és megismerésére.

A fentiekből következik, hogy:

- Az értékelésben különböző szereplők jelennek meg. A tanárok, az iskola többi dolgozója, külső szakértők, sőt, a szülők és maguk a tanulók is potenciálisan részesei lehetnek az értékelési folyamatnak. Valamennyi szereplő egymástól eltérő módon használhatja fel az értékelés révén szerzett információkat.
- Az értékelés során szerzett információ nem csupán a tanulóra vonatkozik, hanem a tanulás környezetére (esetenként még az otthoni környezetre) is.
- Az értékelés, mint a tanuló előmenetelének monitoringja arról ad képet, hogy a szülővel együtt megállapított személyes célok elérésében hol tart a tanuló, és ebben a tekintetben ez a monitoring a tantervek, egyéni tanulási-fejlődési programtervek összeállításának fő eszköze.
- A tanítás és a szabadidős tevékenységek egész napra elosztott formában, rugalmas napirend kialakítására adnak lehetőséget. Ennek egyik előnye a tanulók egyenletesebb leterhelése, ezt az a törekvés vezérli, hogy az iskolában töltött időkeretbe beleférjen a felzárkóztatás, a sport, a hobbi tevékenység, a kommunikáció, az önkiszolgálás, a szocializáció.
- Ennek következtében nyílik lehetőség külön órakeret nélkül a differenciális pedagógia alkalmazására, a feladatok elkészítésére és az esetleges korrepetálás és/vagy tehetséggondozás megvalósítására is.
- Az egész napos iskola - együttműködve az iskolán kívüli szervezetekkel, ellátásokkal, szülőkkel - egész nap, az oktatás hagyományos keretei mellett több, a tanulókat és a szüleiket célzó tevékenységnek is helyet ad. Célja az oktatási eredmények javítása, az esélyek jobb kiegyenlítése.
- Olyan foglalkozások, amelyekre a személyre szabott pedagógia alkalmazása, a kompetencia alapú megközelítés a jellemző, amely elfogadja a változó és sokféle szükségletet és célokat, a tanulói sokféleség kezelését örömforrásnak tartja.

- Az egész napos iskola ebben a felfogásban nem csak a tanóráról és az ott alkalmazandó módszerekről szól, hanem a közösség építéséről, a szociális tér kiszélesítéséről, az egyén lehetőségeinek megteremtéséről is.
- Ezek a célkitűzések túlmutatnak az iskolai kereteken, mert megvalósulásuk esetén erős hatást gyakorolhatnak a társadalmi fejlődés kedvezőnek tekinthető irányára, sok más mellett a szolidaritás és a társadalmi kohézió erősödésére,
- A nevelési-oktatási program pedagógiai koncepciójában áttekintést ad azokról a gyakorlati vonatkozásokról, amelyek szervezeti kereteket adnak az alternatívák, megoldások kulcsterületeinek kijelölésével a tanulói tehetséggondozásra, differenciálásra, egyéni fejlesztésre, felzárkóztatásra úgy, hogy az ne okozzon többlet terhet sem a pedagógusnak, sem a szülőnek, sem a tanulónak, de örömforrás legyen a tanulás.

Pedagógiai koncepció:

- Az egész napos iskolára a személyre szabott pedagógia alkalmazása, a kompetencia alapú megközelítés a jellemző, amely elfogadja a változó és sokféle szükségletet és célokat, a tanulói sokféleség kezelését örömforrásnak tartja.
- Nemcsak a tudás átadásának, hanem a tanulás megszervezésének is a színhelye. Olyan iskola, amelyben a résztvevőknek egyéni tanulási céljaik és ezek megvalósítására szervezett programjuk van.
- Az ugyanabban a tanulócsoportban lévő gyerekek adott pillanatban és adott témában különböző tudással és eltérő képességekkel rendelkeznek. Más tényező alakítja a motiváltságukat, máshogyan kommunikálnak egy-egy területen, más a viszonyulásuk a társakkal való együttműködéshez, más a figyelmük terjedelme, más áll az érdeklődésük középpontjában, mások a tapasztalataik stb.
- A pedagógiai tudás a sokféleség lehető legjobb kezelését, a pedagógiai, pszichológiai eszközök ismeretét, azok felhasználni tudását és mindennapi alkalmazását jelenti a tervezésben, megvalósításban, a reflexiók kialakításában és a tovább haladásban.
- Teret kap a tanuló megismerése, az egyéni különbségek jelentősége. Az egyéni különbségek esetében az elsődleges fókusz az információfeldolgozás sebességére, ezen belül az előzetes ismeretek, az asszociációs lehetőségek gazdagsága, a gyakorlottság, mint fejleszthető készség szerepére és megismerésére, aktivizálására kerül.

A tanulást sokféle dolog segítheti: a látás, hallás, ízlelés, szavak, mozdulatok, tapintás, szaglás. A perceptuális (érzékelés, észlelés útján történő) tanulás azt jelenti, hogy a külvilágból látási, hallási, szaglási, ízlelési, bőr-és testérezéletes ingereket dolgozunk fel. Így tanuljuk meg a színeket és a formákat, a téri elrendeződést, képek, dallamok, tájak és személyek felismerését.

A tanuló fontos jellemzője, hogy melyik érzékszervi modalitást részesíti előnyben. Érzékszerveink más és más arányban vesznek részt a tanulásban. Minél több érzékszervünket használjuk, a tanulás annál eredményesebb lesz. (Látás 75 %, hallás 13 %, tapintás 6 %, szaglás 3 %, ízlelés 3 %).

- Az egész napos iskolai foglalkozások során a pedagógus munkája tevékenységorientált, a tanulók öntevékenységre és szociális érzékenységet is fejlesztő csoport-munkára támaszkodó, sok-sok kommunikatív elemmel.
- A rendszeres és tudatos, helyzethez és tanulói egyéni sajátosságokhoz illeszkedő módszerek alkalmazásának „járulékos” haszna, hogy segíti a tanulókat új nézőpontok felfedezésében, növeli egymás különbözőségével szembeni toleranciájukat.
- Ahhoz is hozzájárulhat, hogy ki tudják választani, milyen személyközi készségeket kell használniuk ahhoz, hogy eredményesen tudjanak dolgozni olyanokkal, akiknek más stílusuk illetve preferenciáik vannak.
- Az egész napos iskolában olyan módszereket, technikákat és eljárásokat alkalmaznak a pedagógusok, amelyek a tanulót a tanulási helyzetben aktív szerepbe hozzák.

Módszerek, technikák, eljárások és munkaformák

Csoportmunka: A jól megszervezett, megtervezett és a megfelelő egyéni tanulói igényekhez igazított csoportmunkának sok előnye van.

Fejleszti:

- a szociális készségeket azáltal, hogy munka közben a tanulók a többiekkel együttműködnek és kommunikálnak.
 - a kognitív készségeket azáltal, hogy a többiekkel együtt kell megmagyarázni és megoldani a problémákat.
 - stabil érzelmi alapok létrehozását teszi lehetővé azáltal, hogy a csoport vagy a vezető egyéniségek lelkesedése motiválja a többieket.
- A csoportmunkában a tanulók közösen dolgoznak egyéni feladatokon, vagy csoportban dolgoznak olyan feladatokon, amelynek közös eredménye van – problémamegoldás folyik a csoportban, vagy a munka eredménye valamilyen konstrukció lesz.

A kooperatív tanulás: A csoportban folyó kooperatív tanulás lényege, hogy „a kölcsönös függőségi viszonyok között a tanulók motiváltak a közös célok elérésére, baráti viszonyok alakulnak ki közöttük, fejlődnek kommunikációs készségeik, technikáik”.

- A kooperatív tanulás során gyakran adódnak olyan helyzetek, ahol tanítványainknak figyelniük kell egymásra, alkalmazkodniuk a máséhoz, a feladat megoldása érdekében beszélgetni kell. Ezek a legtökéletesebb helyzetek a szociális és tanulási készségek tanítására.
- A kooperatív tanulás nagy segítség a pedagógusnak, mert olyan spontán helyzeteket teremt, melyben alkalom nyílik az alapproblémán, esetleg a kiadott feladaton kívül egyéb hasznos ismeretet, készséget tanítani a gyermekeknek.

Célok, célkitűzések:

- Az egész napos iskola törekvése, hogy a célok és tanulási célok, valamint a tananyag és a módszerek differenciálása a lehető legnagyobb mértékben, a meglévő tudások aktivizálásával, azokra építve, de új tudások cseréjére is sort kerítve valósuljon meg.

- *Az egész napos iskola célja a személyiség egészét átható fejlődés eredményeinek a rögzítése.*
- A tanulási tevékenység az egész napos iskolában azokra a tanulási stratégiákra épül, amelyek kialakításában pedagógusok- tanuló-k szülők együttese vesz részt. Az élethosszig történő tanulás, ezen a területen is alapvető változásokat követel meg egyrészt az intézményszervezésben, másrészt pedig a konkrét tanulásra vonatkozó módszertan tekintetében.
- Az egész napos iskola koncepciója szerint a tanulás színtere az iskolák kívül kiterjed térben és időben mindazokra valóságos és virtuális terekre, amelyekkel a tanuló kapcsolatba kerül(het).
- *Az egész napos iskola célja ezért az, hogy a tanulót felkészítse a tanórán kívül tanulási formák megismerésére és alkalmazására, amelyekre a kezdeményezés az oktatási folyamatból indul el.*
- Maga az egész napos iskola éppen azért több és más, mint a hagyományos módon működő iskolák, mert nemcsak a tanulói tanórai (tantervi előírásokhoz kötött) tudását/teljesítményét kívánja mérni, hanem azokat is, amelyek a formális tanulás világán kívül keletkeztek.

Napirend alakításának elemei, az egész napi tervezés előnyei:

- Az időben egész napra elosztott program lehetőséget ad arra, hogy ne 45 percenként kerüljön a gyerek tőle erős váltást igénylő helyzetbe, lehetőség nyílik arra, hogy elmélyültebben foglalkozzanak a tananyaggal.
- A következő blokk egy szabadidős sáv, amely a felfrissülést, feltöltődést teszi lehetővé. A tanítási-tanulási folyamathoz köthető blokk ad lehetőséget az egyéni fejlesztésre, egyéni feladatadásra-és megoldásra (pl. feladatok), de ebben nyílik lehetőség tehetséggondozásra és felzárkóztatásra is.
- Ebéd után szabadidős tevékenységek zajlanak, szabad játék, majd tanulási blokk következik újra.
- A nap végén reflexió zajlik a történetekre, és nem visznek haza a gyerekek házi feladatot, mert a nyolc órás időkeretbe belefér az egyéni önálló tanulás.
- A felső tagozatban is fentiekhez igazodik a napirend, ott is az a cél, hogy úgy lehessen megszervezni az egész napot, hogy a hagyományos tanórák mellett művészetekre (ábrázolás-alakítás nevelésre), hobbira, sportolásra legyen lehetőség.

Értékelés az egész napos iskolában:

- A tehetséggondozás, a felzárkóztatás, a korrepetálás, a tanulóra való egyéni figyelmesség eredményes megvalósulásának elengedhetetlen feltétele olyan értékelés, amely a pozitívumokat tárja fel annak érdekében, hogy a tanuló alkalmazásra képes tudása több, alaposabb legyen.
- Az értékelés során a tanárok, és más, a tanulók oktatásában részt vevő személyek rendszeres formában és sokféle módon gyűjtenek információt az adott tanuló elért eredményeiről és/vagy oktatása-nevelése különböző (iskolai-tanulmányi, viselkedési és szociális) színtereiről, és azt később munkájukban felhasználják.

- Az egész napos iskola értékelésnek érti és tekinti, amikor egy pedagógus, vagy más szakember az oktatási folyamat sokféle eleméről gyűjt és kap adatokat. Ebben a tekintetben a tanulókról gyűjtött adatok az értékelési folyamat legfontosabb, de nem kizárólagos inputjai.
- Az értékelés olyan *eljárásokat* tartalmaz, amelyek többféle funkciót is betölthetnek. Ilyen például a tanulók *megismerése*, *pedagógiai diagnosztikája*, a követelmények vizsgálata.
- Az egész napos iskola nevelési-oktatási programjában megvalósuló értékelésben *gyűjtött információ értéktöbbletet tartalmaz*: nem egy adott pillanatról szóló „felvétel”, hanem figyelembe veszi az adott oktatási környezetet, beleértve az otthoni vagy egyéb környezeti tényezőket is, befolyásolja a gyerekek tanulását, és magát a nevelési-oktatási folyamatot is.
- Jellemzője a tanulók, - amennyiben releváns - a tanárok, osztálytársak, szülők, és mások *bevonása az értékelésbe*.

Az alábbi színvonalas szabadidős tevékenységeket biztosítunk tanulóink számára az egész napos iskola keretein belül: színjátszókör, sportfoglalkozások, konyhatechnika gyakorlása, kézműves műhelyek, néphagyományok átadása, projekt napok, színházlátogatások, osztályok közötti sportversenyek szervezése, rajzpályázatokon való rendszeres részvétel, iskolai rendezvényeken való aktív szereplések.

A színjátszókör célja:

- Színdarabok, bábjátékok bemutatása
- Verses, zenés műsorok összeállítása, bemutatása
- Gyermekünk által készített rajzok, tárgyak kiállítása
- Ki Mit Tud? - tehetségkutató verseny szervezése, megvalósítása
- Önkifejezés, kreativitás fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Fantázia fejlesztése.

Egyéb, az egésznapos iskolai működéssel kapcsolatos részletszabályok:

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben meghatározottak alapján az egész napos iskolai nevelés-oktatást úgy alakítottuk ki a Tanulásban akadályozottak általános iskolájában, hogy a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen osztottuk szét, egymást váltva, a tanulók arányos terhelését ezzel figyelembe véve, minden esetben a szülő írásos beleegyezésével.

Az egész napos iskolai nevelés-oktatás keretében biztosítjuk tanulóinknak:

- a segítségnyújtást a házi feladatok elkészítéséhez,
- a tananyag megértéséhez és elsajátításához kapcsolódó többlet pedagógiai támogatást minden tanuló részére,
- a felzárkóztatással és a tehetséggondozással kapcsolatos feladatok ellátását.

A pedagógus irányításával egyéni vagy csoportos játékos képességfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó, közösségfejlesztő és tanulást, iskolai felkészülést segítő foglalkozások hozzájárulnak a tanulók személyiségének kibontakozásához.

Az egész napos iskolai nevelés-oktatás az Oktatási Hivatal által kiadott Egész napos iskola keretprogram – nevelési-oktatási program alapján került bevezetésre.

17. Pályázatok

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett, Boldogság Intézet nyílt pályázata minden tanévben megújításra kerül.

Intézményünk több intézményegysége is a Boldogságóra Integrált Programhoz csatlakozott a 2025-2026-os tanévre, BOLDOG ÓVODA ÉS BOLDOG ISKOLA PÁLYÁZAT keretében.

A program célja, küldetése, hogy elősegítsük a gyerekek és fiatalok mentális egészségének és jóllétének fejlesztését, támogatva őket abban, hogy boldogabb és kiegyensúlyozottabb életet élhessenek.

A Boldogságóra Integrált Program az érzelmi nevelés széles spektrumát érintő, érzelmi intelligencia és mentális egészségfejlesztő program.

Kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás és iskolás korosztály számára.

A Boldogságóra Integrált Program intézményen belüli megvalósítása ez egyes intézményegységek vonatkozásában a helyi adaptációs lehetőségeken alapul a szakmai-módszertani szempontokat is integrálva, ebből következően eltérő kereteket adhat a gyakorlatba ágyazva.

18. Tanulmányi kirándulások szervezésének szabályai

(A PP ezen pontjában összegzett szabályozás a Bajai Tankerületi Központ javaslata alapján készült, az abban foglaltakat követi, tekintettel a pedagógiai program azon rendelkezéseire vonatkozóan, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul. (pl. csoportbontás, versenyek, kirándulások, táborok, egyéb programok...))

- Az éves munkatervben előzetesen fel kell tüntetni osztályonként a tervezett tanulmányi kirándulásokat a megvalósítás hónapjában.
- Tanulmányi kirándulás osztályonként egy tanévben legfeljebb egy alkalommal szervezhető.
- A tanulmányi kirándulások munkanapokon és tanítás nélküli munkanapokon kerülhetnek megszervezésre.
- Pihenőnapokon, tanítási szünetekben kizárólag csak önkéntes alapon szervezhetők fakultatív programok kirándulások, amelyen való részvételre nem kötelezhető sem a pedagógus, sem diák, tekintettel arra, hogy a foglalkoztatottnak heti két pihenőnapot biztosítani szükséges. A testvérvárosi kapcsolatok, Határtalanul programok, egyéb táborok, *fakultatív programnak minősülnek*, amelyre nem kötelezhető sem a pedagógus, sem diák részvételre, rendkívüli munkavégzés nem rendelhető el.

- A pedagógus a tanulmányi kirándulás tervezetét az iskola igazgatójának a kirándulást megelőző legalább 1,5 hónappal korábban írásban bejelenti és megküldi (helyszínét, kísérők nevét, szálláshelyét, utazás módját, indulás és érkezés tervezett idejét).
- A rendes munkaidőt meghaladó tanulmányi kirándulásokat a fenntartónak engedélyeznie kell.

A tanulmányi kirándulások időtartama:

Általános iskolában maximum 1 napos program szervezhető:

- az alsó tagozatos tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 17:00 óráig vissza kell érkezni
- a felső tagozatos tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 20:00 óráig vissza kell érkezni

Középiskolában maximum 2 napos program szervezhető:

- középiskolás tanulók esetén a kirándulásról legkésőbb 20:00 óráig vissza kell érkezni.

- A kirándulás részleteiről és annak várható költségeiről a szülőket írásban kell tájékoztatni, valamint kérni a hozzájárulásukat a részvételre és a költségek vállalására vonatkozóan.
- A szülők kezeljék a kirándulással kapcsolatos befizetéseket, *azzal a kitételrel, hogy speciális és indokolt esetben a hátrányos, halmozottan hátrányos körülményekkel bíró, vagy alacsony iskolázottságú szülő, gondviselő esetén ezt az érintett pedagógus az egységvezető tájékoztatása mellett segítheti, kísérheti, ha szükséges átveheti.*
- A tanulmányi kirándulások esetén a rendes munkaidőt (napi 8 óra időtartam) meghaladó időintervallumra számolható el díjazás, ez az időtartam tekinthető rendkívüli munkavégzésnek.
- Legalább 4 héttel a kirándulás megvalósulása előtt az intézmény igazgatója a rendkívüli munkavégzés elrendelésére vonatkozó engedélykérő lapot megküldi a fenntartó részére.
- Amennyiben a fenntartó engedélyezi a rendkívüli munkavégzés elrendelését, arról intézmény igazgatója tájékoztatja a pedagógusokat.
- Az intézmény igazgatója kirándulás lebonyolítását követő legkésőbb 5 napon belül a teljesítésigazolást megküldi a fenntartónak.
- A fenti kirándulásokhoz, vagy a tanulmányi versenyekhez kapcsolódóan felmerülhet ügyelet/készenlét elrendelés esete, amelyhez a fenntartó által szükséges mintadokumentumokat használja intézményünk. (engedélykérő lap-ügyelet/készenlét, elszámoló lap-ügyelet/készenlét)

Egyéb szabályok, eljárásrendek:

Az Nkt. 69. § (2) bekezdés i) pontja alapján „A nevelési-oktatási intézmény igazgatója felel a tanuló- és gyermekbaleset megelőzéséért”.

A versenyekre történő utazás esetén tehát mind a tankerületi igazgató, mind a köznevelési intézmény igazgatója felelősséggel tartozik az esetleges károkozás esetén.

Ezért a kölcsönös együttműködés érdekében a jövőben minden tanulmányi verseny tekintetében az alábbiak szerint valósuljon meg a tanulók utaztatása:

- A tanulmányi versenyre való utazást elsősorban menetrend szerinti közforgalmú személyszállítással (tömegközlekedéssel) szükséges megoldani.

- Ez esetben a menetjegyekről a Tankerületi Központ nevére, címére és adószámára szükséges számlát (Bajai Tankerületi Központ 6500 Baja, Kenderes u. 5-7., adószám: 15834979-2-03) kérni annak érdekében, hogy azt a Fenntartó megtérítse.
- Amennyiben több tanuló vesz részt a versenyen vagy csapatversenyről van szó, vagy akár több iskola tanulói közösen vesznek részt az adott versenyen és a tanulók közös szállításának összehangolása lehetséges, úgy a Tankerületi Központ különjáratú személyszállítást továbbra is biztosít.
- Szükség esetén a szülő is felvállalhatja az érintett tanuló szállítását.

Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program keretében tartott kirándulások (NEP)

A NEP a fiatalok nemzeti identitástudatának erősítését támogatja, a szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül.

Célcsoportját köznevelési intézményekbe járó 7-11. évfolyamon tanuló diákok alkotják, akik részére ingyenesen biztosítja a nemzeti vagy történelmi emlékhelyeken megtartott emlékezetpedagógiai programokon történő részvétel élményét.

A program fókuszában a nemzeti emlékezet és az örökségünkhöz való kapcsolódás áll.

A nemzeti és történelmi emlékhelyek szervezett felkeresését biztosítja a Nemzeti alaptanterv által lehetővé tett mélységelvű, élmény alapú tananyagfeldolgozás keretében, iskolai közösségi tanulmányi kirándulás formájában, tanítási időben, az iskolák által választható módon.

IV. LEGITIMÁCIÓK

Záradék

Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

A Bajai EGYMI Pedagógiai Programját a Diákönkormányzat 2025. szeptember hónap 01. napján elfogadásra javasolta.

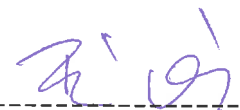
Kelt: Baja 2025. év szeptember.....hó 01 nap.

diákönkormányzat vezető

A Bajai EGYMI Pedagógiai Programját a Szülői Szervezet 2025. szeptember hónap 01. napján elfogadásra javasolta.

Kelt: Baja, 2025. év szeptember.....hó 01.....nap.

szülői szervezet elnöke

A Bajai EGYMI Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2025. szeptember hónap 11. napján 2025. szeptember 1. napjától történő hatályba léptetéssel elfogadásra javasolta.

Kelt: Baja 2025. év szeptember.....hó 11.....nap.

főigazgató

A Bajai EGYMI Pedagógiai Programját a fenntartó Bajai Tankerületi Központ 2025 év 09 hó 01 napján elfogadta és jóváhagyta.

Kelt: Baja 2025. év 09.....hó 01.....nap.

tankerületi igazgató

V. Függelék jegyzéke:

Megjegyzés: a felsorolt függelékben megjelölt dokumentumok terjedelmük miatt az intézmény honlapján, az egyes intézményegységeken belül külön-külön kerülnek feltöltésre és válnak nyilvánossá, a tanévváltást és aktualizálást követően.

1. sz. **Függelék** Óratervi háló – Bajai EGYMI
2. sz. **Függelék** Óvodai pedagógiai (nevelési) program 2025.
3. sz. **Függelék** Tanulásban akadályozottak általános iskola - Helyi tanterv 2025.
4. sz. **Függelék** Értelmileg akadályozottak általános iskola - Helyi tanterv 2025.
5. sz. **Függelék** Szakiskola - Helyi tanterv 2025.
6. sz. **Függelék** Készségfejlesztő Iskola - Helyi tanterv 2025.
7. sz. **Függelék** Kollégium pedagógiai program 2025.
8. sz. **Függelék** Fejlesztő nevelés-oktatás rehabilitációs program 2025.
9. sz. **Függelék** Autista tagozat - Helyi tanterv és fejlesztési program 2025.
10. sz. **Függelék** Autista tagozat - Óvodai fejlesztési program 2025.
11. sz. **Függelék** Védőnői munkaterv 2025/2026. tanév
12. sz. **Függelék** A KAP megvalósításának intézményi feladatai 2025/2026. tanév

12. sz. Függelék: A KAP 2025/2026. tanévi intézményi bevezetésének és megvalósításának folyamata

A KAP, mint esélyteremtési, képességfejlesztő és hátránykompenzálást célzó program bevezetésének intézményi beágyazódása

A Komplex Alapprogram jelszava: *Tanulni élmény!*, amely magával hozza az élményalapú tanulást. Programjuk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye és a széleskörű differenciálás.

I. ALAPELVEK, CÉLOK, FELADATOK

Célok:

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciós célú beavatkozásainak megalapozása.
- A lemorzsolódás megelőzése, a tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve járuljon hozzá a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőkézség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (DFHT), aminek segítségével képessé válhatnak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egyszóval: az eredményesebb tanulásra.

Alapelvek:

A Komplex Alapprogram megvalósítása és bevezetése során számunkra is kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevágó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét és segítse azok alkalmazhatóságát, speciális beágyazását a gyógypedagógiai nevelő-oktató munka keretein belül is.

A program legfontosabb alapelvei:

- 1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

A Komplex Alprogram **ismérvei** közül az alábbiak kiemelt jelentőségűek intézményi pedagógiai munkánkban is.

- A pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszerek egységes rendszerbe ötvözése;
- Az alprogramok segítségével a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására különös hangsúly fordítása;
- A tanulók iskolai helyzetét, státuszát megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő programok alkalmazása (pl. DFHT/ KIP)

II. FELADATOK, ELJÁRÁSOK, ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

1. Fejlesztési feladatok:

- Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességek (stratégiákat és módszereket) fejlesztése.
- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása a tanulónak.
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálja.
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájuk kialakításában és megvalósításában.
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár–diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük pozitív énképét, erősítjük belső kontrollós beállítódását, fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én”-erős, jó komfortérzésű fiatalokat!
- A szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.
- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése.

2. Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon- és népismeret,
- európai azonosságtudat,
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés,
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság,
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés,
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe,
- testmozgás fejlesztése az oktatás minden színterén.

3. További feladatok:

A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a **tevékenység-központú** tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére.
- Növeljük a **tanulók aktív részvételét** igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- **Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel a tanuló egyéni igényeihez igazítjuk a tanulást.**
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- Alkalmazzuk a **kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket.**
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal, illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- **A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.**
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás és értékelés, melyben szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, amely kiemeli erősségeit, és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

4. A Komplex Alprogramban megjelenhetnek a következő eszközök:

A program háttérének támogató szakmai anyagai, a központi segédletek alkalmazási lehetősége a pedagógusok egyéni szakmai munkáját támogató háttéréként opcionális. A színvonalasabb és gazdagabb pedagógiai munka érdekében ajánlott a segédanyagok beépítése/ötletek kiemelése.

- Nevelési-oktatási program – KAK
- Tanítási stratégia – DFHT
- Alprogrami koncepciók (5 db)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 db)
- Tanítói-tanári kézikönyvek (10 + 16 db)
- Óraillusztrációk, példák
- Foglalkozástervek
- Tankokckák

5. További, opcionális alkalmazhatóságú tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia- és kreatívfejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszköztárára.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási-tanítási folyamatokat.

- A pozitív motiváció eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

6. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek:

6.1. A tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

6.2. Alkalmazott módszerek:

- A tanítás-tanulási folyamatban a **DFHT tanítási-tanulási stratégiát – a feladatellátáshoz és az egyéni adaptációs lehetőségekhez az adott intézményegységhez igazítottan** - alkalmazzuk, mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A kötelező tanítási órák esetében azok megközelítőleg 20%-ában a DFHT-t (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoporthoz) szükséges és javasolt alkalmazni. Ezen kívül a tanórák 80%-ában a pedagógus választ módszereket.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanuló párok munkája

Csoportban végzett munka

- kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

- Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok

- Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projektmódszer
- szituációs játékok

III. A KOMPLEX ALAPPROGRAM SAJÁTOSÁGAI:

1. A Komplex Alaprogram alprogramjai:

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához szabadon igazítható. (pl. művészeti iskolák, sportiskolák, gyógypedagógiai intézmények stb.)

1. A Testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni sajátélményszerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelés óra,
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben,
- szabadidős mozgástevékenységek.

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az aktív, kreatív, felelősségteljes magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató **módszerek és kereshetantervi** tartalmak implementációjának támogatása **testnevelés órai környezetben**, a differenciálásra építve.

Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő **integrálása osztálytermi környezetben.**

Önkéntességre és befogadásra épülő **informális és nonformális tanulás testmozgásalapú támogatása iskolai környezetben.**

2. Az Életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az Életgyakorlat-alapú alprogram egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és **természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának** tudatos és felelős alakításához.

Az életgyakorlat-alapú koncepció figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül **alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.**

Az alprogram célja, hogy az **életben hasznosítható** ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres **életvezetési kompetenciákkal** vértel fel.

Cél továbbá, hogy **megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.**

Célunk még az **életformák** sokszínűségének tisztelete, a **családi közösségek** megbecsülése, az **egészséges énkép** kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az **életgyakorlat témái komplexek** és minden szinten – a rendszerszemléletnek megfelelően – kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés,
- környezettudatosság (fenntarthatóság),
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek),
- életút-támogató pályorientáció,
- család, párválasztás,
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés).

3. A Művészetalapú alprogram (MA)

Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.

A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén.
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása.
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között.

- Tanulásfejlesztés a művészetek révén.
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevőközpontú gyakorlatokon keresztül.
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni **sajátságaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására**, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.

Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereszttantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.

Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészetalapú támogatása iskolai környezetben.

4. A Logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket fel tudnak használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékosságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradtságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető. Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhoz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A **játék** lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma:

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében

A közismereti tantárgyak esetében a tantárgyi és kereszttantervi tartalmat (tananyagot) az alprogrami tartalmakkal kapcsolja össze, a DFHT óraszervezési eljárásaival megvalósítva a tanórát. Ezen órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek (a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőkézség, a problémamegoldó gondolkodás, a kockázatelemzés, a döntéshozatal és az érzelmek kezelése) fejlesztése is megjelenik.

Tartalmi kritériumok:

- legalább 1 alprogrami kapcsolat megjelenik benne,
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez
- törekszik arra, hogy minden alprogram megjelenjen benne alkalmazása során a lehetőségek és az alkalmazhatósága szerint

A Komplex órák felépítése

3. Ráhangelődés

A Ráhangelődés biztosítja, hogy a **tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben.** Heti **1-3 alkalommal javasolja** a Komplex Alprogram **20-25 perces** foglalkozás keretén belül. A **tanulási környezetet** célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikációt.

A **foglalkozás felépítése ajánlottan** a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangelődés megvalósítását a nap elején javasoljuk, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor, vagy osztályfőnöki óra keretében, vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

4. „Te órád”

„Te órád” – a **diák érdeklődéséhez**, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Lehet az **intézmény életében már**

meglévő, jól működő, már hagyományokkal rendelkező foglalkozások, szakkörök, tehetséggondozó programok stb. továbbvitele, megtartása, de a foglalkozások középpontjába helyezve a tanulók szociális-emocionális fejlesztését. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

5. Házi feladat

Házi feladat: a pedagógusnak lehetőség szerint úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az óráit, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül.

6. Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik. Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási alapokat, képességeket, fejlettségi szinteket.

A Komplex Alapprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

1. a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelés,
 2. a minősítő (szummatív) értékelés,
 3. a fejlesztő (formatív) értékelés.
- Fontos szerepe van a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire további munkáját építheti. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a tanév elején javasolt, ajánlott a tanév közben is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. (A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A tanév végi diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.)
 - A minősítő (szummatív) értékelés egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.
 - A **Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek.** Ennek célja **nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása.** A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segített a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. **A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe.** Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket. Az értékelésnek fontos része az önértékelés, a társak értékelése.

IV. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAINAK ÁTTEKINTÉSE, ILLESZTÉSE A KOMPLEX ALAPPROGRAMHOZ

A pedagógusok feladata kiegészül a **DFHT-órák** megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok elkészítésével.

A választott **alprogramokhoz** kapcsolódó **foglalkozások** megszervezése, megtartása, foglalkozásillusztrációk/óravázlatok elkészítése.

Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozásillusztrációk, **tapasztalatok megosztása** a kollégákkal.

Programhoz kapcsolódó további oktatási segédanyagok, szemléltető- és mérőeszközök kidolgozása, közreadása a belső tapasztalatok, jógyakorlatok és a tudásmegosztás eszköze is lehet. Belső továbbképzések, előadások, bemutatóórák szervezése, megtartása hozzájárulnak a minőségi munka megvalósításához.

V. A SZÜLŐK ÉS A TANULÓK TÁJÉKOZTATÁSA

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról, az iskola életéről elsősorban az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és a helyben szokásos módon kialakított kommunikációs csatornák segítségével. Emellett az érintett pedagógusok egyéb kapcsolattartási formákat is dokumentálnak, melyeket az arra a célra létesített belső dokumentumon aktualitás szerint, illetve rendszeresen vezetnek.

VI. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ MUNKA IDŐKERETE

A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól. Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

A kötelező és szabadon tervezhető időkeret:

- a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát, korábbi gyakorlaton alapuló pedagógiai-módszertani kultúráját tekintve **kb. 80%-ban nem szabályozza**.
- A tanítási órák megközelítően 20%-ában azonban **javasolt** a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a **DFHT tanítási-tanulási stratégiának** az alkalmazása, az adaptív helyi gyakorlatok kialakítása (differenciált egyéni munka, rétegmunka, pármunka, kooperatív módszerek, csoportmunka, drámajáték és projektmunka).
- **minimum 10%-ban** pedig a **Komplex órák** keretében a kereszttantervi tantervek feldolgozása történik.

A Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiához kapcsolódó elemei

1. Időkeretek:

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a **DFHT-módszertant alkalmazó órák arányainak** meghatározása intézményegységenként történik.

2. Tantárgyfelosztás és a KAP által kínált módszertani elemek összehangolása

A tanuló heti kötelező tanóráinak számát, beleértve a választható tanóráinak számát az Nkt. és a NAT 2020 határozza meg. A tantárgyfelosztás a törvény által meghatározott feltételeknek megfelelő, de az intézmény sajátos helyzetét figyelembe vevő alapidokumentum, melynek

alapjául az intézményre érvényes törvény által előírt, a közismereti tantárgyakra vonatkozó heti óraszám szolgál.

Ajánlás a Komplex Alapprogram megvalósítási keretéhez